

20.5-01.

234

~~E 20~~

063-1295

GESCHIEDENIS
VAN
GRAAF WILLEM
VAN HOLLAND,
ROOMSCH KONING.

DOOR

MR JOHAN MEERMAN,

VRY HEER VAN DALEM.

AANHANG VAN HET VIERDE
DEEL.

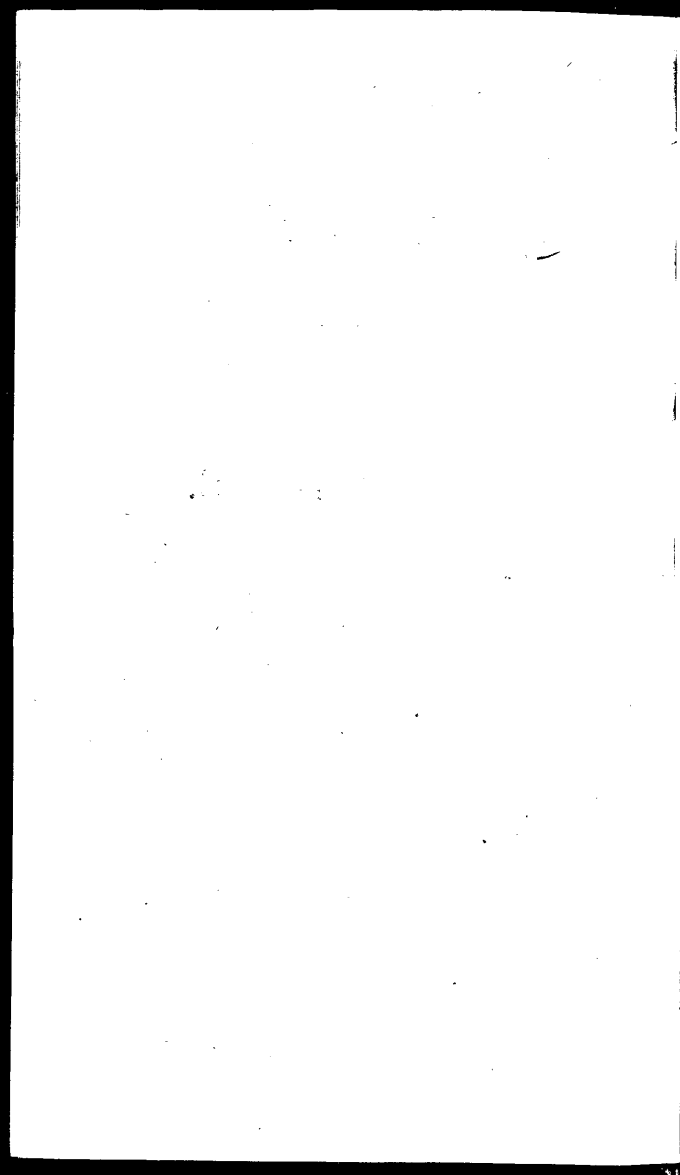
IN 'sGRAAVENHAAGE,
BY MELIS VAN DAALEN WETTERS.

MDCXCVII

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

C O D E X
DIPLOMATICUS.

CODEX DIPLOMATICUS

O F

LYST DER OVERGEBLEEVENE HAND-
VESTEN EN OORSPRONKELYKE STUK-
KEN, TOT DE GESCHIEDENIS VAN
WILLEM OF VAN ZYNEN TYD BE-
TREKKELYK.

Originalen en kopieën

I.

*V*niversis presentem paginam inspecturis Nicho-
laus dominus de Putte salutem & omne bonum.
Quod per auditum verbum noscunt presentes, hoc
per impressionem littere percipiunt absentes; hinc
est quod ego tradidi laurencio et egidio filiis hellici
trentmoer & heghenisse infra terminos istos bode-
maer, tracmaer, striene, cortegreueninge; & hoc
contulimus predictis l. & e. hereditario feodo cum
officio & decimatione, ita ut libere inde possint
suum facere profectum & voluntatem; contulimus
etiam predictis l. & e. Fura dicte terre ad XXVII^{tem}
solidos & minus; & si quid hoc supergressum fuerit
hoc emendabo supra dictam terram, homicidium &
violentiam illatam mulieri; si vero rapinam vel fur-
tum fieret in dicta terra N. mendabo iam dictis.

ut judicent; quod si non possent egomet judicabo; & de nullo forefacto possum eos citare in domo nisi per consensum eorum. Si vero ipsi malefecerint, ego veniam in dictam terram iudicaturus secundum Coram Zelandie, non forefactum ab ipsis exigens. Datum anno domini m. CC. XXXVI. XI. Kal. Martij.

Den 20 Febr. 1236. Zie ons III. D.
p. 456. IV. 88, 115, 122.

Dit Stuk berust op de Hollandse
Leenkamer.

I I.

*Otto dei gratia trajectenſis Electus, omnibus
presens scriptum intuentibus salutem in domino.
Scire volumus presentes & posteros, quod ghisebertus miles de Ryet vendidit ecclesie sancti iohannis in Traiecto decem jugera in Gentebelenge sita pro certa summa pecunie, ab exactione & omni prorsus onere absoluta. Que cum a nobis teneret in feodo, ut transferri possent sine nostri preiudicio, nobis ea resignavit ad usum ecclesie, & assignavit bona sua que dicuntur amerlant & ea recepit a nobis in feodo, loco eorum que vendidit remansura. Nos igitur predicta jugera ipsi ecclesie concessimus cum iure suo, perpetuo possidenda.*

Pte-

Presentes fuerunt, Ghiselbertus decanus; Matheus, Egidius, Henricus, Canon. Sancti iohannis. Laici vero, Giselbertus de amestelle iunior, albertus de wuluen. Datum anno domini M. cc. XL. in vigilia mathei, apud traiectum.

Utrecht den 20 Sept. 1240. III. 440.

Dit Stuk berust in de Archieven van St.
Jan te Utrecht.

III.

Gualterus ^{romanus} permissio^{ne} divina abbas monasterij beate marie Middelburgens. ordinis premonstr. traiectens. diocæs. universis presentes literas visuris vel audituris facimus manifestum, Nos vidisse, legisse ac diligenter inspexisse literas nobilis ac potentis viri nycolai quondam domini de putte, eius vero sigillo prout prima facie apparebat sigillatas, non raras non cancellatas nec in aliqua sui parte vitiatas, forma que sequitur de verbo ad verbum continentes. Ego nycolaus de putthen pro remedio peccatorum meorum sanctimonialibus de camera sancte marie in nordbeyeland in elemosinam contuli decimam tam maiorem quam minorem de fossa iutte usque strienemonde. Item pasqua usque ad CCC oves sufficientia, quotiescunque eis illuc uti fontigerit, conferre promisi. Utque hec donatio sta-

bilis & rata perhenniter valeat permanere, presenti scripto, sigilli mei impressione & testium subscriptione roborato, decrevi irrefragabiliter confirmare. Testes affuerunt nobiles viri Wilhelmus de Teylingen, Nycolaus Perfin, Jacobus Castellanus alique quam plures. Datum apud Gheervliet m. cc. xliij. anno domini. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum anno domini m. ccc. xliij in crastino beati martini estivalis.

Geervliet 1241. III. 35, 45^I, 455, 460, 462.

Dit stuk berust op de Hollandsche

Leenkamer.

I V.

Ego Willehelmus Comes Hollandiæ notum facio universis presentem paginam inspecturis — Datum Leydis anno domin. incarnationis 1243 feria secunda post assumptionem B. Mariæ. (a)

Leyden 17 Aug. 1243. Zie de Byvoegfelen.

Nos volpertus dominus de Leeka & Heynricus filius meus notum facimus omnibus presentia in-

spec-

(a) Ik zet hier weder slechts het begin en het slot der reeds uitgegevene Handvesten des Konings.

specturis, quod nos contulimus pro redemptione anime nostre fratribus teutonice domus quinquaginta libras holland. Unde eis assignavi singulis annis quinque libras Holland. in potterstale in festo beati laurentij recipiendas quousque eisdem predictam summam pecunie persolvero; tali conditione interposita cum summa pecunie ipsis persoluta fuerit, quod ipsi ement in dyocesi traiectensi sive in comitia Holl. hereditatem valentem quinquaginta libras, quam nobis & posteris nostris sepedicti fratres sancte gertrudis in trajecto erunt assignaturi. Datum anno domini M. cc. xliij. dominica post clementis, testibus preposito Godefrido Xantensi, Th. Castellano in leyden, domina M. uxore mea, domino Gilberto de crempen & domino daniële de Merewede & G. de vene quam pluribus.

Den 29. Nov. 1243. III. 252, 450, 451, 453.

Dit Stuk berust in de Archieven van het
Duitsche Huis te Utrechr.

V I.

*Univerfis presentia visuris vel audientibus Nicholaus Dominus de Putte salutem & noscere veritatem. Noveritis quod nos anno Domini m. cc. nongages. quarto in octavis beati martinj, hiemalisliteras venerabilis viri, nostri avi videlicet Domini
Ni-*

Nicolai militis domini quondam de putte, non cancellatas non abollitas nec in ulla parte sui viciatas sigillis nobilium virorum domini Wilhelmi Comitis hollandie principis illustris, Domini N. per similitudinis & cum suo proprio roboratas vidimus in hec verba :

In nomine domini Amen. Ego Nicholaus de putte notum facio universis presentia visuris, quod contuli in allodium quod ersteen vulgo dicitur, dilectis hominibus meis nicholao & iohanni filiis Wilhelmi oboli & eius successoribus proximis sive masculis sive dominabus terram que corendyk dicitur nordalf beninghe westholf moerman, hinc usque ad gramina Everockers, zudholf dorenloet, oostholf Wydele & omnem piscaturam, ad medium predictarum aquarum, & omnibus utensilibus suis cum decima & officio & dimiditatem decimarum frugum veteris terre in spikenisse sicut iam est divisa, & tantum terre de ytdich quod possint aggerare aggerem suum, sicut & aliis hominibus meis concessi. Insuper indulsi eisdem N. & J. & eorum successoribus, si contingeret ipsos vel eorum coadiutos homicidium perpetrare, quod absit, ipsi persoluerent michi de forefacto decem libras puriorum denariorum, & non amplius exigerem ab eis, & interfectus secundum suam nobilitatem solvetur; si vero per alios infra terminos predictos accideret homicidium, dicti fratres vel eorum successores deberent illud

iudicare; si autem non possent iudicare & idem iudicium homicidij transferrent ad me iudicandum, omne forefactum erit meum. Do etiam eisdem fratribus & eorum successoribus iudicandi omnia preter excepta, & do eis bannum superiorem & inferiorem de predictis criminibus nisi que sunt exempta. Ego vero tutor successorum eorum esse non debeo nec mei successores, sed ipsorum proximus ex parte gladii; si vero sepedicti fratres venirent mansuri in terra quam contuli eis sive eorum successoribus, ipsi sicut alij nobiles viri mei michi servirent in expeditione mea. Si non, subditi eorum in dicta terra manentes secundum posse suum michi servient in expeditione mea. Do etiam eisdem fratribus & eorum successoribus dictam terram vendendi cuilibet cui voluerint, nisi contra me habeat capitales inimicitias vel fuerit homo feodalis, & tunc optinebunt aliquam partem pro qua michi ad homagium tenebuntur. Si vero Ego vel mei successores predictam terram vellent emere, pro tanto rehaberent in emptione quanto alter deberet appretiare. Et ut premissa robor habeant firmitatis, ea cum bona deliberatione & consensu Johannis filii mei, qui est heres meus, sigilli mei impressione roboravi, et petiui dominum Willelmum comitem Hollandie & dominum N. Persin ut sigilla eorum vna mecum apponerè dignarentur. Datum apud Gheertriet in domo mea, An-

no domini m. cc. xlv. feria secunda post dominicam inuocavit, qui fuit proxima post cathedram petri: presentibus hiis domino Wilhelmo de Wychyliet, Th. & Petr. de spikenisse & hesselleet, hugh. & Joh. de maerlent & magistro paulo qui hanc conventionem propria manu conscripsit.

Nos vero Nycolaus antedictus dimidietatem predictarum terrarum concedimus successoribus seu heredibus Nicholai filii Wilhelmi oboli antedicti in eadem conventionem & jurisdictione prout in litera nostri avi antedicti super hoc confecta specialiter est expressum, & reliquam vero dimidietatem penes nos personaliter reseruamus. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus literis duximus apponendum. Datum anno & die predictis.

Geervliet den 6 Maart 1245. III 31, 36, 37,
273, 432, 434, 438, 453, 456, 457,
459, 463, IV 115, 122, 131.

Dit stuk berust op de Holl. Leenkamer.

V I I.

Wilhelmus Dei gratia Comes **Hollandie** honorabilibus viris & dilectis suis **Universis Civibus in Lubeke** constitutis salutem & omne bonum cum promotionis aumento. — Datum Trajecti,
anno

anno Domini 1245 in Octavo Nativitatis St. Joannis Baptistæ.

Utrecht den 1 July 1245. Zie de Byvoegselen.

VIII.

Univerſis preſens ſcriptum. viſuris Johannes miles nobilis, dominus de hueden ſaluſem & noſcere veritatem. Nouerint univerſi preſens ſcriptum viſuri, quod omnia bona que goeſwinus dictus cocus Burgenſ. de Boſchoducis in geſſene poſſidet, eadem bona de me J. predicto in feudum tenere di- noſcitur Brabantinum: Cuius rei teſtes ydonei ſunt domini Robertus & Henricus & Wilhelmus mili- tes fratres mei; Dominus etiam Daniel & domi- nus henricus milites & fratres de merewich. In cuius rei teſtimonio certiori paginam preſentem ſigilli mei et burgenſium de buſcoduch munimine con- tuli roboratam. Dat. Anno gratie milleſimo cc. xlvj. in feſto penthecoſtes.

Den 27 Mey 1246.

III. 449, 453.

Dit Stuk is my door den Hr. Prof.

KLUIT medegedeeld.

IX.

Ego nicholaus dominus de putte notum fieri

B 2

volo

volo vniversis, quod de feodo quod olenta filia quondam domini gherardi bloten & hugho maritus eius in mosa qua vlaerdinghen a me tenent in feodo conveni in hunc modum cum eisdem, ita quod solvam eis annuatim xxv. libras Hollandens. tertiam partem in estiuatibus nundinis de vlaerdinghen, tertiam partem in nundinis de Voorschoten & tertiam partem in nundinis de Valkenburch; & insuper annuatim ante pascha duos salmones; & super hiis ut dictum est legitime soluendis debeo annuatim ante magnam quadragesimam ponere eis fideiussores cum eis sufficient; alioquin ipse hugho uel quicumque maritus ipsius olente fuerit, proximo die post magnam quadragesimam ipsam pistariam aggrediet & omnes prouentus ipsius libere percipiet donec xxv. libras & duos salmones inde habuerit. In cuius rei memoriam presentem paginam conscribi & sigilli appensione feci roborari. Datum anno domini m. cc. xlvj. mense Junij.

Juny 1246.

III, 38, 457. IV. 272.

Dit Stuk berust op de Holl. Leenkamer.

X.

Vniversis presentia visuris Aleydis uxor quondam domini Johannis de auennis, florentius eiusdem

dem filius & brita Domicella de putte salutem & noscere veritatem; nouerint uniuersi, nos litteras Domini Nycolay de putte, militis & patris predictæ domicelle brite uidisse in hec verba in sua prima figura cum integro sigillo suo non cancellatas, non abollitas neque aliqua sui parte uitiatas. Ego N. dominus de putten notum facio tam presentibus quam futuris quod Henr. de horde tenet a me in recto feodo tres partes cuiusdam terre dicte fuydord site inter scolylet & beninge & hugo de geest quartam partem; sed de tribus partibus terre predictæ H. uxor sua ad triginta sol. Holl annuatim in dotalitium obtinebit. Item prefatus H. eodem modo tenet a me duas partes cuiusdam terre site inter scolulet & westerlike & alardus filius Johannis tertiam partem: sed post obitum sepedicti H. Symon consanguineus suus illastres partes a me in recto feodo obtinebit. Item sepedictus H. tenet a me eodem modo quartam partem decime in Drincwairde, & ex illa quarta parte decime hugo de geest superprenotatus quintam partem obtinet, & alardus filius Johannis sextam partem obtinet, sed post obitum sepedicti H. henricus consanguineus eius decimam in drincwaerde, que ipsi H prenotato modo contingit habere, & decem virgas terre site in Stobbinc a me in recto obtinebit feodo. Ut res ista stabilis & inconuulsa permaneat presens cyrogra-

phum sigilli mei munimine roboravi. Datum anno domin millesimo cc. quadragesimo sexto, in vigilia beati lamberti martiris atque pontificis.

Den 16 Sept. 1246. III. 208, 425,
427, 449, 457. IV. 237.

Dit Stuk berust op de Hollandfche
Leenkamer.

XI.

P. S. Georgii ad velum aureum Diac. Card. apostolice sedis Legato, salutem &c.

Cum sicut ven. Frater noster Episcopus Bambergen. proposuit coram nobis, idem ad instantiam clare memorie Henrici Regis Rom. Nobili Viro Duci Moravie, & quibusdam aliis nobilibus de partibus illis se fidejussorie obligarit, nos Carissimo in Christo filio nostro Wilhelmo Regi Rom. Illustri dirigimus scripta nostra, ut modis quibus poterit, quod idem Episcopus a fidejussione hujusmodi liberetur, det opem & operam efficacem. Quocirca mandamus quatenus habens eundem Episcopum pro Apostolice sedis & nostra reverentia favorabiliter commendatum, eundem Regem ad id moneas attentius & inducas, desque ad hoc secundum

Sum datam tibi a Deo prudentiam operam efficacem: ita quod sollicitudinem tuam proinde dignis in Domino laudibus commendemus. Datum Lugduni VI. Idus Novembris Anno V.

In eodem modo Carissimo in Christo filio Wilhelmo Regi Rom. Illustri (usque obligarit) Celsitudinem tuam rogamus attentius & hortamur quatenus habens eundem Episcopum &c. (usque commendatum) quod a fidejussione hujusmodi liberetur, des modis quibus poteris opem & operam efficacem, ita quod magnificentiam tuam proinde dignis &c. (usque in finem).

Lyons 8 Nov. 1247. · Zie de Byvoegfelen.

Deeze brieven van Innocentius IV. berusten in 't Pausfelyk Archiev.

XII.

... Archiepiscopo Pruscie Apostolice sedis Legato.

Ex parte Carissimi in Christo filii nostri . . . Regis Rom. Illustris fuit nobis cum instantia supplicatum,

plicatum, ut cum de Comitatu Hollandie ad eum jure hereditario pertinente multi Frisones receperint ad terre sancte subsidium signum Crucis, eis in auxilium Regis crucem hujusmodi commutare, ac illam eis peccatorum suorum veniam ac si transfretassent personaliter elargiri de benignitate solita curaremus. Quocirca mandamus quatenus super hoc quod tibi oretenus diximus, de consilio dil. filii nostri P. Sancti Georgii ad vel. aur. Diac. Card. Apostolice sedis Legati, & ipsius Regis, vel alterius eorundem ordines & disponas. Datum Lugduni XV. Kal. Decembris Anno V.

Lyons 17 Nov. 1247. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

XIII.

. *Regi Romanorum Illustri.*

Celsitudinis tue votis libenter annuimus, & petitiones tuas quantum cum Deo possumus favorabiliter exaudimus. Tuis itaque supplicationibus inclinati Capellanis, Notariis tuis & Clericis presentium auctoritate concedimus, ut quandiu in servitio tuo permanserint, beneficiorum

ciorum suorum proventus integre quotidianis exceptis distributionibus percipere valeant, ac si personaliter in Ecclesiis, in quibus eadem beneficia obtinent, resideant, non obstante contraria consuetudine, seu statuto juramento, vel confirmatione sedis Apostolice, aut quavis firmitate alia roborato, vel quacumque indulgentia sedis ejusdem per quam hujusmodi gratia retardari vel impediri valeat, & de qua specialem oporteat fieri in presentibus mentionem. Nulli ergo &c. Datum ut supra.

Lyons 17 Nov. 1247. III. 373 en de
Byvoegfelen,

Deeze Brief van Innocentius I V. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XIV.

Predicatoribus in Frixia constitutis.

Ex parte Carissimi in Christo filii nostri, Regis Roman. Illustris &c. (ut supra in litteris Archiepiscopo Prussie usque curaremus) Quocirca mandamus quatenus super hoc & aliis ad crucis negotium pertinentibus de consilio dilecti filii nostri, P. sancti Georgii

¶

ad

ad velum aureum Diac. Card. Legati sedis apostolice procedatis. Datum ut supra.

Lyons 17 of 19 Nov. 1247. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

XV.

P. S. Georgii ad velum aureum Diac. Card. &c.

Nemo sane mentis ignorat, quod cum F quondam Imperator membrum Diaboli Sathane minister & infelix prenuntius anichristi ad destructionem Orthodoxe fidei, conculcationem nobilium & aliorum fidelium & omnimodam Ecclesie deletionem aspiret, plus expediat, & acceptius est Deo nostro & Domino Jhesu Christo, in cuius injuriam talia presumere non formidat, ut contra sue iniquitatis perfidiam Carissimo in Christo filio nostro . . Regi Rom. Illustri succuratur ad presens, quam etiam terre sancte: cum illi terre cujus templum idem iniquus coinquinari fecit à Sarracenorum spurcitiâ tanquam cum eis dampnabiliter sentiens, hinc succurri valeat, & fideles Christi nullum inde sperare possent

possent auxilium quantacumque necessitas immineret. Quocirca mandamus contra predictum F. crucem predices; & facias per Theutoniam predicari, eamque signum crucis ob hoc assumentibus peccatorum suorum indulgentiam largiaris, quam instanti negotio quod succursu festino indiget videris expedire. Datum Lugduni XIII. Kal. Decembris Anno V.

Lyons 19 Nov. 1247.
Byvoegfelen:

Zie de

Deeze Brief van Innocentius IV. berust

in het Pausfelyk Archiev.

XVI.

Eidem.

Cum instanti negotio quod pre manibus agitur multum expediat, ut inter fideles Imperii pax & concordia reformatur, mandamus quatenus ad reformationem pacis inter Ven. Fratrem nostrum . . . Archiepiscopum Maguntin. & nobilem virum Ducem Brabantie interponas, de consilio Cariss. in Christo filii nostri . . . Regis Rom. Illustris, cujus interest efficaciter partes suas, ita quod tuum
C 2 *studium*

studium & sollicitudinem possimus proinde non immerito commendare. Datum ut supra.

Lyons 19 Nov. 1247.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in 't Pausfelyk Archiev.

XVII.

Eidem.

Cum instanti negotio &c. (ut supra usque pacis) inter venerabilem Fratrem nostrum.... Coloniens. Archiepiscopum, & nobilem virum Galaranum fratrem nobilis viri . . . Comitis Juliacensis interponas de consilio &c. (ut supra).

Lyons 19 Nov. 1247.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XVIII.

Eidem.

Cum in Imperio multi ad diversa exequenda pia opera receperint, ut acceperint signum cruce.

sis.

cis, quia succurri ad presens Carissimo in Christo filio nostro . . . Regi Rom. Illustri contra Frederiticam perfidiam ad destructionem fidei anhelantem opus piissimum reputamus, commutandi eorundem cruce signatorum vota in presati Regis auxilium, illis dumtaxat exceptis, qui crucem pro terre sancte subsidio receperunt, plenam tibi concedimus auctoritate presentium facultatem. Datum ut supra.

Lyons 19. Nov. 1247.

Zie de

Byvoëgfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. bestaat in het Pausfelyk Archief.

XIX.

Civibus Maguntin.

A nostra & apostolice sedis nunquam excidet, quanta pro ea pertuleritis, & constans devotio, quam in negotio Ecclesie, prout experimento didicimus, habuistis hæctenus & habetis: super quo vobis gratiarum, quas possumus, referimus actiones. Licet autem de vestra simus inconcussa firmitate securi, ut tamen nostrum in exhortatione officium exequentes, nichil quantum in nobis est de contin-

*gentibus omittamus: Universitatem vestram
rogamus, monemus, & hortamur attente, ac
in remissionem vobis injungentes peccatorum,
quatenus continuantes in persona Carissimi in
Christo filii nostri . . . Regis Rom. Illustris
solitam prefate sedis devotionem, & constan-
tiam consuetam, sic eidem Regi viriliter assis-
tatis, quod proinde vobis divinum, apostolicum,
& Regium favorem ac laudem hominum com-
parantes, de die in diem virtuosiores per ef-
fectum prolemini, & in tanto negotio fortiores.
Datum ut supra.*

Lyons 19 Nov. 1247.
Byvoegfelen.

Zie de

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XX.

Archiepiscopo Maguntin.

*Cum inter te, & dilectum filium nobilem vi-
rum . . . Ducem Brabantie occasione cuius-
dam terre dissentionis materia ut accepimus sit
exorta, Fraternitatem tuam rogandam duxi-
mus attentius & hortandam, mandantes qua-
tenus pro nostra & apostolice sedis reverentia
super*

super hoc facias quod dilecti filii nostri P. S. Georgii ad vel. aur. Diac. Card. apostolice sedis Legatus duxerit ordinandum, nec te reddas pro honore Ecclesie difficilem in hac parte. Datum ut supra.

Lyons 19 Nov. 1247.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

XXI.

Archiepiscopo Maguntin. & eius suffraganeis.

Studium et sollicitudinem, quam in creatione Carissimi in Christo filii nostri . . . Regis Roman. Illustris habuisse noscimini, dignis in Domino laudibus commendantes gratularum vobis quas possumus referimus actiones. Quia vero quanto maius est inceptum negotium, tanto ad felicem eius consumationem auxilio indiget potiori, Fraternitatem vestram rogamus, moneamus, et hortamur attente in remissionem vobis peccaminum imponentes, quatenus considerato prudenter quod non est in tam arduo negotio dormiendum, ad ea que ipsi negotio expedire

IIIIII

vi.

videritis dantes opem et operam, secundum prudentiam a Domino vobis datam, eidem Regi viriliter et potenter assistatis constantia consueta.

Datum Lugduni XIII. Kal. Decembris Anno V.

In eodem modo . . Archiepiscopo Colonien. et ejus suffraganeis.

In eodem modo . . Archiepiscopa Treveren. et ejus suffraganeis.

In eodem modo . . Archiepiscopo Bremen. et ejus suffraganeis.

In eodem modo . . Episcopo Herbipolen.

In eodem modo . . Episcopo Argentinen.

In eodem modo . . Episcopo Monasterien.

In eodem modo . . Electo Spiren.

In eodem modo . . Duci Brabantie.

In eodem modo . . Comiti Guelren.

In eodem modo . . Comiti de Los.

Lyons 19 Nov. 1247.
voegselen.

Zie de By-

Deezé Brieven van Innocentius IV. berusten in het Pausfelyk Archiev.

XXII.

P. ad velum aureum Diac. Card. &c.

Cum sicut accepimus promiseris dil. fil. nobili viro Duci Brabantie ac Lotharingie facere promittere omnes prelatos Alamannie per patentem litteras eorundem, quod assistant ei tanquam socii sociis & amici amicis viriliter & patenter in negotio Ecclesie contra F. quondam Rom. Imperatorem, & filios, & adjuutores, & fautores eorum: nos attendentes, quod hujusmodi promissio digna est prosecutione favoris, quodque iidem ipsorum viribus conflatis in unum causam Ecclesie que nunc agitur, cum non sit propria sed communis, poterunt intrepide prosequi, & inimicorum impetum minime formidare, mandamus quatenus dictos Prelatos ad id moneas efficaciter & inducas, & si necesse fuerit auctoritate nostra, sublato appellationis impedimento, prout videris expedire compellas. Datum Lugduni XII. Kal. Decembr., Anno V.

Lyons 20 Nov. 1247.
voegfelen.

Zie de By-

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XXIII.

Eidem.

Volentes Carissimo in Christo filio nostro . . . Regi Rom Illustri ab omnibus de Imperio devote ac humiliter obediri, mandamus quatenus universos & singulos cuiuscumque ordinis vel professionis extiterint, quod ipsius Regis mandatis salubribus firmiter obediant & intendant, districtione qua convenit, appellatione postposita, non obstante quavis apostolice sedis indulgentia, compellere non postponas. Datum Lugduni XII. Kal. Decembris Anno V.

Lyons 20 Nov. 1247.
voegfelen.

Zie de By-

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XXIV.

Principibus, Ducibus, Marchionibus, & aliorum Principum nobilium nunciis apud Aquisgran. in proxima Cur. congregandis.

Scire vos credimus, quod Carissimus in Christo filius noster . . . Rex Roman. Illustris cujus persona non tam digna quam dignissima ad tantam dignitatem dinoscitur non misterio hominis sed potius divino misterio quasi ex insperato ad Imperii fastigium est assumptus, ex quo tanto potius debent

debent omnes maxime devoti Ecclesie & fideles Imperii exultare, ac in ipsius auxilium prompta magnanimitate consurgere, quanto id inspiratione vel potius dispositione divina non ambigitur esse factum. Quia vero ex hoc principibus Alamannie non est dubium accrevisse, cum F. quondam Imperatoris reprobata progenies niteretur sibi quasi ex successione Imperium vindicare. Universitatem vestram rogamus, monemus, & hortamur attente, ac in remissionem vobis injungimus peccatorum quatenus predicto Regi potenter & viriliter assistentes, exhibeatis eidem contra prefatum F. Dei & Ecclesie ac Imperii manifestum adversarium, consilium & auxilium oportuna, ita quod apud Deum & homines possitis proinde non immerito commendari, & nos, qui ejusdem Regis participamus successibus & in ipsius prosperis prosperamur, ad vestra & vestrorum obligemur comoda & honores. Datum Lugduni XII. Kalen. Decembris Anno V.

Lyons 20 Nov. 1247. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

XXV.

Civibus Aquen. spiritum consilii sanioris.

D 2

Scire

Scire vos credimus &c. (ut supra in litteris: Principibus etc. usque assumptus); ex quo debent omnes, & vos maxime utpote sibi eiusque generi viciniore gaudere, ac in ipsius auxilium &c. (usque esse factum.) Quocirca Universitatem vestram rogamus, monemus, & hortamur attente, mandantes quatenus considerato prudenter, quod idem Rex per se ac suos, quibus circumdati estis, vos & terram vestram favorabiliter tenebit in libertate gratia & honore, ab obsequio & dampnata devotione Fr., ab imperiali & regali dignitate depositi & anathematis mucrone ligati, protinus ac penitus recedentes, eidem Regi assistatis viriliter ac potenter, ita quod apud Deum & homines possitis proinde non immerito commendari, & prefatus Rex ad vestra honores & comoda fortius obligetur, nosque devotionem vestram dignis prosequamur actionibus gratiarum. Datum ut supra.

Lyons 20 Nov. 1247.
Byvoegfelen.

Zie de

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XXVI.

P.S. Georgii ad vel. aur. Diac. Card. etc.

Cam

Cum dilecta in Christo filia nobilis Mulier . . . Ducissa Austrie super contrahendo matrimonio nostrum requisierit beneplacitum voluntatis; nos cupientes eam tali matrimonialiter copulari, qui et ea sit aptus, et Ecclesie Romane devotus, mandamus quatenus ad contrahendum inter ipsam et Carissimum in Christo filium nostrum . . . Illustrum Regem Rom. sive alium aptum sibi et nobis devotum matrimonium des opem et operam efficacem. Datum Lugduni XII. Kalen. Februarii Anno V.

Lyons 21 Jan. 1248.
voegfelen.

Zie de By-

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XXVII.

. . . Procuratori Ecclesie Salzeburgen.

Cum sicut accepimus dil. in Christo filia nob. Mulier Ducissa Austrie zelo fidei et devotionis accensa et femineae cogitationi masculinum animum inserens, inimicis Ecclesie opponere se intendat, devotionem tuam rogamus, monemus et hortamur attente, mandantes quatenus et in hoc ei ac in ju-

re suo exhibeas te favorabilem, et assistas viriliter et potenter; ad hec volumus et mandamus, ut castra et loca tue provincie ac dioc., quorum habitatores se Fr. quondam Imperatori contra Ecclesiam juramenti vinculo astringerunt, supponas ecclesiastico interdicto, contra ipsos habitatores alias tam spiritualiter quam temporaliter processurus. Datum Lugduni X. Kalen. Februarii anno V.

Lyons 23 Jan. 1248. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

XXVIII.

Episcopo Omolucensi.

Cum sicus accepimus etc. (Deeze Brief is woordelyk gelyk de voorige: doch in plaats van *tue Provincie ac dioc.* staat hier: *Ducatus austrie.*)

In eodem modo Episcopo Selxoven.

Lyons 23 of 28 Jan. 1248. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brieven van Innocentius IV. berusten in het Pausfelyk Archief.

XXIX.

XXIX.

Nob. Mulieri Ducisse Austrie.

Quia personam tuam sincera diligimus in Domino caritate, tui honoris augmentum ferventer appetimus, & petitionibus tuis, que tuum respiciunt comodum libenter exauditionis januam aperimus. Hinc est quod cum cla. me. Dux Austrie patruus tuus, sicut ex parte tua nobis extitit intimatum, multa tibi tam in honoribus & juribus, quam aliis bonis mobilibus & immobilibus ad eum spectantibus, prout ex imperiali sibi concessione licebat, in sua dispositione duxerit relinquenda, nos tuis supplicationibus inclinati, quod per eundem Ducem provide factum est in hac parte auctoritate apostolica confirmamus & presentis scripti comunimus: supplentes defectum, si quis forsan ex omissione alicujus debite vel consuecte sollempnitatis in eadem dispositione extitit, de plenitudine potestatis. Nulli ergo &c. Datum Lugduni V. Kalen. Februarii Anno V.

Lyons 28 Jan 1248.

Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

XXX.

*P. Sti Georgii ad vel. aur. Diac. Card. Apost.
sedis Legato.*

Cum sicut ex parte dilecte in Christo filie nobilis mulieris... Ducisse Austrie fuit propositum coram nobis, Magister & Fratres, ac Frater Rastco Hospital. domus S. Marie Theutonicorum in Austria in Starthenbeh & in Cententrin, ac quedam alia castra Thesaurum & alia bona mobilia & immobilia, que ad eam ex concessione facta sibi a . . . quondam Duce Austrie patruo suo ex indulto eidem Duci privilegii Imperial. spectant, detinere dicantur, mandamus quatenus dictos Magistrum & Fratres ut predicta omnia ipsi Ducisse restituant integre, ac de dampnis que occasione huiusmodi Ducissa eadem se incurrisse asserit satisfaciant ut tenentur, per te vel per alios monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota compellat. Quod si nec sic prefati Magister & Fratres curaverint restituere supradicta, si expedire videris Carissimum in Christo filium nostrum . . . Illustrem Regem Boemie attentius moneas, ut super hiis de redditibus, quos iidem Magister et Fratres obtinent

in Regno suo satisfieri faciat nobili memorate. Datum Lugduni V. Kalen. Februarii Anno V.

Lyons 28 Jan. 1248. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

XXXI.

... Preposito & Capitulo Neweburgen.

Cum sicut accepimus dilecta in Christo filia nobilis Mulier Ducissa Austrie in castro de Obalenberch, quod ad Ecclesiam vestram spectare dicitur, propter ipsius munitionem se receperit & maneat in eodem. Universitatem vestram rogamus, monemus & hortamur attente, districte precipiendo mandantes, quatenus nullam permutationem de ipso castro cum aliquo alio preterquam cum ipsa, que parata est sicut asserit pro eo vobis equivalens assignare concambium, facere presumatis. Datum ut supra.

Lyons 28 Jan. 1248. Zie de Byvoegfelen

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

E

XXXII.

XXXII.

• • • *Illustri Regi Ungarie.*

*Cum sicut accepimus &c. (ut in litteris Procuratori Eccles. Salzeb. usque intendat) Serenitatem Regiam rogamus monemus, & hortamur at-
tente, quatenus dictam nobilem habens pro nos-
tra, & apostolice sedis reverentia propensius com-
mendatam, eidem necessitatis tempore cum ab ea
requisitus fueris tam in jure suo, quam contra ip-
sos inimicos assistas, ita quod ipsa preces nostras
sibi apud te sentiat profuisse, nosque sinceritatis
tue zelum merito commendemus. Datum Lugdu-
ni V Kalen. Februarii Anno V. In eodem modo
Illustri Regi Boemie.*

Lyons 28 Jan. 1248.
voegfelen.

Zie de By-

Deeze Brieven van Innocentius IV. be-
rusten in het Pauselyk Archief.

XXXIII.

• • • • *Nobili Viro Corrado Comiti de Han-
delr.*

*Gratum gerimus & acceptum devotionem tuam
signis in Domino laudibus commendantes, ac profe-
quen-*

quentes actionibus gratiarum, quod sicut dilecta in Christo filia nobilis mulier . . . Ducissa Austrie accepimus intimante in prosecutione suorum jurium, & precipue contra inimicos Ecclesie astitisti ei viriliter & assistis. Ut igitur quod super hoc laudabiliter fecisse dinosceris per te ipsum nostris excitatus monitionibus laudabilius prosequaris, nobilitatem tuam monemus & hortamur attente in remissionem tibi peccaminum injungentes, quatenus eidem Ducisse in suis juribus & presertim contra fautores F. quondam Imperatoris, quibus zelo fidei & devotionis accensa se proponit opponere, assistas, & auxiliaris viriliter & patenter, ita quod ipsa &c. (ut supra in proxima).

Lyons 28 Jan, 1248.
voegfelen.

Zie de By-

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XXXIV.

*Conrado dicto Judeman de Turego militi
crucesignato Constant. dioc.*

*Ex parte tua nobis exhibita petitio continebat,
quod cum Conradus filius Fr. quondam Imperato-*

E e

els

ris occasione cujusdam excessus, quem tu in quem nullam jurisdictionem habebat commississe dicebaris, te duxerit proscribendum, & carissimus in Christo filius noster G. Rex Rom. Illustris proscriptionem illam per quam impediabatur executio tui voti tanquam a non suo iudice factam decreverit nullam esse, prout in litteris confectis exinde dicitur plenius contineri: nos devotionis tue precibus benignum impatiens assensum, quod per predictum Regem super hoc factum est ratum & gratum habentes, auctoritate apostolica confirmamus & presentis scripti-patrocinio communitimus. Nulli ergo &c. Datum Lugdini II. Non. Februarii Anno V.

Lyons 4 Febr. 1248.

Zie de Byvoegfelen.

Deeze brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

XXXV.

. . . Preposito Ecclesie de Riva Premonstraten. Ord. Constantien. dioc.

Dilectus filius Conradus dictus Judeman de Turego miles cruce signatus sua nobis petitio monstravit, quod cum Conradus filius Fr. quondam Imperatoris

ratoris

ratoris occasione cujusdam excessus commissi ab eo ipsum in quem nullam jurisdictionem habebat temeritate propria duxerit proscribendum & Carissimus in Christo filius noster G. Rom. Rex Illustris proscriptionem illam tanquam a non suo iudice factam decreverit nullam esse, prout, in litteris confectis exinde plenius dicitur contineri. Egelolfus de Asele miles pater Ite mulieris uxoris militis supradicti Constantien. dioc. occasione hujusmodi predictam Itam uxorem suam quasdam domos, vineas, possessiones & res alias ad dotem spectantes ejusdem ad manus suas recipiens, uxorem & bona prefata per violentiam detinet & sibi reddere contradicit, mandamus quatenus, si est ita, dictum Egelolphum moneas & efficaciter procures inducere, ut predictam uxorem, nec non domos, possessiones, vineas, & alias res ipsius quos constiterit temere occupasse, cum fructibus inde perceptis a tempore occupationis hujusmodi restituere non omittas, ipsum ad hoc si necesse fuerit monitione premissa per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita veritate cognita compellendo. *Testes autem &c. Datum ut supra.*

Lyons 4 Febr. 1248. Zie de Byvoegseler.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

XXXVI.

. . . . Preposito Ecclesie Novicastro Lausanen. dioc.

*Dilectus filius nobilis vir Corradus advocatus Fri-
burch nobis exposuit conquerendo, quod nobilis
vir, . . Dominus de Valbeesten, & quidam alii
Laici Basilien. & Constantien. dioc. super terris
debitis, & rebus aliis iniuriantur eidem. Unde
cum in partibus illis nequeat super hiis sicut asserit
coram seculari iudice consequi iustitie complemen-
tum, eo quod gens partium earundem Carissimo in
Christo filio nostro Regi Rom. Illustri, ad quem
spectat ipse patrie dominium, adversetur persecu-
tori Ecclesie adherendo, humiliter supplicavit super
hoc sibi sedis apostolice remedio subveniri. Ne ve-
ro iniuriatores predicti de sua malitia reportent co-
modum in hac parte, aut contingat hac de causa jus
prefati nobilis deperire, mandamus quatenus par-
tibus coram auditis &c. Datum Lugduni IV.
Id. Febr. Anno V.*

Lyons 10 Febr. 1248.

Zie de By-
voegselen.

Dceze Brief van Innocentius IV; berust
in het Pausfelyk Archief,

XXXVII.

XXXVII.

. . . . Episcopo Curonie.

Licet terre sancte negotium sit quam maxime cordi nostro, causa tamen generalis Ecclesie tanto propensior nos cura sollicitat, quanto majus ex ea, nisi quod absit succedat prospere, periculum imminet, cum ad subversionem tam fidei, quam Ecclesie persecutor Dei & hominum, tenebrarum angelus, continuatis calide fraudis & doli machinis, ad id se totum totaliter immolans elaboret. Cum igitur Carissimus in Christo filius noster . . . Rex Rom. Illustris causam ipsam assumpserit, eique debetur merito, cum esse debeat advocatus Ecclesie ac defensor, nec ad eam prosequendam sufficere valeat per se ipsum, nos attendentes, quod causa ista non est propria, sed communis, & ad omnes pertinet Christianos, ac volentes eidem Regi modis quibus possumus subvenire, mandamus quatenus per totum Imperium secundum quod dilectus fil. noster P. S. Georgii ad velum aureum Diac. Card. apostolice sedis Legatus tibi duxerit iniungendum, in succursum ejusdem Regis prædices & predicari facias verbum crucis. Illam eis qui crucem ad succurrendum predicto Regi assumpserint auctoritate nostra peccatorum suorum veniam largiturus, que conceditur

ditur cruce signatis transfretantibus in subsidium terre sancte. Datum Lugduni X. Kalen. Martii. Anno V.

Lyons 20 Febr. 1248. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

XXXVIII.

. . . Episcopo Argentin.

Intellecto pridem, quod cives Basilien. sub certa forma redire vellent ad mandatum Ecclesie, et Cariss. in Christo filii nostri . . . Regis Rom. Illustris tibi direxisse dicimur nostras litteras inter alia continentes ut dilectum fil. B. Prepositum Grandivallen. quandiu ven. Frater noster . . . Basilien. Episcopus esset impotens, aut negligens vel remissus predictis civibus in defensorem, aut capitaneum auctoritate nostra concedens ipsis ex parte nostra promittentes, quod eos si juxta tenorem litterarum ipsarum redirent ad mandatum Ecclesie, et in ejus devotione persisterent super eo quod domum ejusd. Episcopi destruxerunt, servari faceremus
in.

indempnes, nec permitteremus eos super hoc ab eodem Episcopo vel aliquo alio molestari. Sane nunquam propter hoc nostre intentionis extitit, nec existit, quod idem Prepositus prefati Episcopi esset in aliquo coadjutor, maxime cum ipse super hiis que spectant ad honorem Dei, & exaltationem Ecclesie ita patienter sollicitus & efficax sit inventus, quod ei non competit alicujus coadjutoris auxilium quamdiu ad executionem cure sibi credite sufficit per se ipsum. Propter hoc autem digne volumus, & Fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus, si dictus Episcopus quocumque modo ad executionem hujusmodi sufficiens habeatur, ipsum de imminentibus sibi negotiis pro sua disponderet voluntate permittas, & affectu sincero juxta morem super illis cum oportuum fuerit assistas eidem. Ceterum si idem Episcopus est per Dei gratiam prout asseritur ita convalescentie restitutus, ut prefatis civibus esse possit capitaneus & defensor, disponas cum preposito memorato, quod de hujusmodi defensione, ac de aliis, que spectant ad ipsum Episcopum se de cetero nullatenus intromittat. Contradictores autem si qui fuerint vel rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione remota compellas, nullis litteris obstantibus a sede apostolica impetratis, vel etiam petrandis, que de presentibus plenam non fecerint

*rint mentionem. Datum Lugduni VIII. Kal.
Aprilis Anno V.*

Lyons 24 Maart 1248.
voegfelen.

Zie de By-

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XXXIX.

. . . . *Episcopo Basilien.*

*Cordi semper habuimus & habemus tuam hono-
rare personam, que indefesso spiritu ad hoc intenta
fuisse dinoscitur, ut honor Dei & Ecclesie hostium
utriusque depressa superbia magnifice augetetur.
De hoc siquidem plenitudo potest haberi fiducie,
quod inventionis nostre nunquam exitit, nec exi-
stit, ut aliquid nostri auctoritate mandati fieret,
quod honori tuo, vel Ecclesie tue profectibus de-
rogaret. Ut autem hoc pateat per effectum, ecce
venerabili Fratri nostro Episcopo Argentin. dirigi-
mus Apostolicas litteras continentes, sicut earum
tenor tibi plenius declarabit, ut si quocumque mo-
do ad executionem cure tibi credite sufficiens ha-
bearis,*

hearis, te super imminentibus tibi negotiis pro tua disponere voluntate permittat, & affectu sincero juxta tenorem tibi super illis cum fuerit oportunitas existat, ac etiam si es per Dei gratiam, prout asseritur, ita convalescentie restitutus, ut prefatis civibus esse possis capitaneus & defensor, disponat cum . . . Preposito Grandiwallen., quod de hujusmodi defensione, ac aliis, que ad te spectant se de cetero nullatenus intromittat. Contradictores &c. Cum itaque Frat. venerabilis ex hujusmodi mandato percipias, qualis circa te sit nostre sinceritatis voluntatis, digne volumus, & Fraternalitatem tuam attente rogamus, quatenus resumptis solite virtutis affectibus in causa Dei & Ecclesie de ipsius plena gratia & stabili favore confusus, ita vigeas, quod quod homines augmentum clari nominis, & tandem Regia Dei clementiam perhennis glorie premium consequaris. Datum Lugduni VII. Kal. Aprilis, Anno V.

Lyons 26 Maart 1248. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

XL.

P. S. Georgii ad velum atureum Diac. Card.
apostol. sedis Legato.

Ex litteris Carissimi in Christo filii nostri W. Illustris Regis Rom. accepimus, quod cum . . . Pat. Nicolaus de sribese laici vasalli sui, quem speciali affectu complectitur, Wrowelinam mulierem de sacro fonte levaris, ipse impedimenti hujusmodi prorsus ignarus, in Ecclesie facie contraxit matrimonium cum eadem. Quare dictus Rex affectuose pctebat a nobis, ut cum eis, quod non obstante impedimento predicto in matrimonio sic contracto possint libere permanere, dispensare de benignitate sedis apostolice curaremus, ac prolem susceptam ex ipsis faceremus legitimam nuntiari. Nos itaque dicti Regis precibus annuentes, mandamus quatenus inquisita super hoc & cognita veritate, si rem inyeneris ita esse, super hoc auctoritate nostra provideas sicut videris expedire. Datum Lugduni VI. Idus aprilis, Anno V.

Lyons 8 April 1248.

Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

XLI.

Eidem.

Carissimus in Christo filius noster W. Rex Rom. Illustris per litteras speciales petivit a nobis, ut cum sit necessarium in Theotonie partibus Ecclesie negotium magnifice promoveri, vota Frisonum cruce signatorum pro terre sancte subsidio in subventionem predicti negotii commutemus. Nos autem de tua circumspectione confisi, presentium tibi auctoritate committimus, quatenus consideratis circumstantiis universis, cruce signatos hujusmodi usque ad numerum, quem videris expedire, a voto crucis absolvas, ita quod ipsi usque ad terminum, quem eis duxeris prefigendum, predicto Regi super ipsius promotione negotii utiliter & diligenter assistant, concessa eis propter hoc peccatorum venia, que Ierosolimam euntibus indulgetur. Datum ut supra.

Lyons 8 April 1248.
Byvoegfelen.

Zie de

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XLII.

. . . . Episcopo Osnaburgen.

Sincere devotionis affectus quem tu Frater Episcope, ac . . . Abbas Monasterii Corbeien. & nobilis vir Odo de Benethem consanguineus Carissimi in Christo filii nostri . . . Rom. Regis Illustris, Odo de Tenelxeburg & Henricus de Aldenburg Comites ad personam nostram & Romanam Ecclesiam geritis nos inducit, ut vestris precibus quantum cum Deo possumus annuamus. Hinc est, quod nos tuis & ipsorum supplicationibus inclinati, mandamus quatenus dilecto filio Fromoldo Canonico Ecclesie sancti Iohannis Osnaburgen., de quo nobis laudabile testimonium perhibetur, in Osnaburg Civitate vel dioc. auctoritate nostra de beneficio Ecclesiastico competenti parrochiali, vel alio quam cito se facultas obtulerit, provideas, vel facias provideri. Non obstant. quod idem Canonicus alias beneficiatus existit, vel si in Ecclesia, in qua sibi providendum duxeris certus sit Canonicorum numerus institutus, juramento, seu quacumque firmitate vallat., vel si in ea pro aliis direximus scripta nostra quibus &c., aut si ejusdem Ecclesie Canonicis sit indultum a sede apostolica, quod ad receptionem alicujus minime teneantur, vel quod per litteras apostolicas interdici, seu suspendi aut excommuni-

communicari non possint, non facientes de indulgentia hujusmodi mentionem, sive qualibet alia per quam hujusmodi gratia impediri valeat vel differri Contradiçtores &c. Datum Lugduni V. Idus Aprilis Anno V.

Lyons 9 April 1248. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

XLIII.

Innotescant tam presentes quam posteri hec presentia visuri & audituri. quod ego dominus heynricus de vorne & zelandie castellanus feodum quod dominus hugho de naeldwyc consanguineus meus a me tenet post obitum prefati domini hughonis de naeldwyc liberorum suorum superstiti cuiuscunque fuerit sexus contuli iure feodali possidendum; vnde ne de hoc facto aliqua possit oriri calumpnia prefato domino hughoni & suis pueris hoc præsens scriptum contuli in munimen sigilli mei appensione roboratum. Datum

tum in oestvorne anno domini m. cc. xlviii. in vigilia apostolorum filippi & jacobii.

Oestvoorn 30 April 1248. III. 429,
454, 461.

Dit Stuk berust op de Holl. Leenkamer (a).

XLIV.

Conradus dei gratia sancte Coloniens. ecclesie archiepiscopus, sacri imperij per ytaliam archicancellar. Dilectis in Christo . . abbatibus . . Archidiaconis . . Prepositis . . Decanis . . Pastoribus, nec non & vniuersis Ecclesiarum rectoribus in Dyoc. Traiectens. constitutis salutem in domino. Quoniam ut ait apostolus. Omnes stabimus ante tribunal Christi recepturi prout in corpore gessimus sive bonum fuerit sive malum oportet nos diem messionis extreme misericordie operibus preuenire, ac eternorum intuitu seminare in terris, quod reddente domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis. Cum igitur dilecti in christo . . fratres Domus Theutonice apud Traiectum, & de Domo Scalun, propriis facultatibus

(a) Men vindt het vertaald in de *Beschryv. van den Briel*, p. 2.

ratibus commode non ualeant sustentari nisi fidelium elemosinis adiuuentur & Dominus Papa benefactoribus eorundem & causa deuotionis uenientibus ad eosdem, & suas elemosinas largientibus, scilicet in festo Natiuitatis beati Johannis bapt. ad Domum apud Traiectum contulit integre unum annum. ac etiam in festo beati Nicolay confessoris ad Domum que Schalun dicitur uenientibus unum annum. Nos etiam de omnipotentis dei misericordia & beati petri, necnon & omnium sanctorum meritis & precibus confidentes, omnibus qui dictas domus causa deuotionis sicut predictum est uisitauerit unum annum in prefatis festis & singulis diebus xl. dies de iniunctis sui penitentijs. peccata oblita. uota fracta. si ad ea redierint. offensas patrum & matrum sine manuum iniectioe uiolenta misericorditer relaxamus. Datum Colonie anno domini, m. cc. xl. octauo. mense Maij.

Keulen. Mey 1248.

III. 219, 368.

Dit Stuk berust in de Archieven van het
Duitsche Huis te Utrecht.

XLV.

... F. S. Georgii ad velum aurcum
Diac. Card. Apostolice se-
dis Legato.

*Cum dilectus filius Thomas de Bellomanso
Capellanus noster prepositus Remen. ad succu-
rendum Carissimo in Christo filio nostro . . .
Regi Roman. Illustri potenter & viriliter si-
cut asserit se accingat, nos volentes ei ob hoc
gratiam facere specialem, mandamus quate-
nus eidem auctoritate nostra concedas, ut per
triennium existens in obsequiis ejusdem Regis
contra F. quondam Imperatorem & Fautorem
ipsius proventus prebendarum & dignitatum,
ac beneficiorum suorum integre sicut crucefig-
nati proficiscentes in subsidium terre sancte per-
cipere valeat, ac si in ecclesiis, in quibus ea
obtinet personaliter resideret. Datum Lugdu-
ni XII. Kalen. Junii Anno V.*

Lyons 21 Mey 1248.

Zie de Ey-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. be-
rust in het Pausfelyk Archiev.

XLVI.

XLVI.

Eidem.

Cum dilectus filius Thomas &c. (ut in proxima, usque Remen.) in subsidium Ecclesie, & Carissimi in Christo filii nostri . . . Regis Rom. illustris proponat accedere sicut asserit cum Clericis, militibus, Armigeris, & servientibus viriliter & potenter, nos eius propositum in Domino commendantes, mandamus quatenus eum, & alios, qui cum eo in subsidium presatum accesserint, predictum propositum per triennium adimplentes eisdem indulgentiis, privilegiis, libertatibus, & immunitatibus nostra facias auctoritate gaudere, quibus gaudent euntes in subsidium terre sancte. Contradictores &c. Datum ut supra.

Lyons 21 Mey 1248.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

XLVII.

Eidem.

Cum dilectus filius Magister Gilbertus de Auchuel Atrebaten. Canonicus Clericus dilecti filii Th. de Bellomanso Capellani nostri prepositi Remen. una cum eodem preposito in subsidium Ecclesie & Carissimi in Christo filii nostri Regis Rom. Illustris personaliter sicut asserit ire proponat, nos ejus propositum in Domino commendantes, ac volentes ei ob hoc gratiam facere specialem, mandamus quatenus eidem Canonico prelarum propositum adimplenti auctoritate nostra concedas, ut gaudeat eisdem privilegiis, indulgentiis, & immunitatibus, quibus gaudent euntes in subsidium Terre sancte, & hiis que Capitulum Atrebaten. concanonicis suis transfretantibus in terre sancte succursum dinoscitur concessisse. Datum ut supra.

Lyons 21 Mey 1248.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XLVIII.

XLVIII.

Uniuerſis preſentem paginam inſpecturis. Prepoſitus & totum capitulum eccleſie ſanctę Marię in traiecto ſalutem in omnium ſalutarj. Ne geſtarum rerum in tempore reuolutione temporum fiat obliuio cautum eſt & prouidum rem geſtam ſcripti memorie commendare; Hinc eſt ergo quod ad notitiam ſingulorum non ſolum preſentium ſed & etiam futurorum volumus peruenire, quod nos urgente inuitabilj & neceſſaria redemptione crucis acceptę a legato fratribus domus teutonię prope eccleſiam ſanctę Gertrudis extra muros traiecten. vendidimus quemdam manſum iacentem inter bona dominj theodorici dicti capellani ſcabinj ex vna parte, & inter bona hubertj filij theoderici fratris dominj Hubertj quondam ſcabinj traiecten. ex altera, tenus longitudine. latitudine. ſine. & limite obſeruatis hactenus ab antiquo ſine contradictione qualibet in perpetuum poſſidendum libere & quiete; renunciato coram iudicio iurisdictionis in qua iacet dictus manſus omnj jure proprietatis quod habuimus in eodem; vt autem hec renunciatio proprietatis dictj manſi ſub uenditionis titulo perpetrata in perpetuum rata permaneat & inconuulſa

in eius testimonium & munimen presens scriptum predictis fratribus domus teutonice porreximus sigillis uniuersarum conuentualium canonicalium ecclesiarum traiectensium insignitum; facta sunt hec anno dominice iucarnationis, m. cc. xlviii. in crastino petri ad vincula.

Den 2 Aug. 1248.

III. 165. IV. 58.

Dit Stuk berust in de Archieven van het
D. Huis te Utrecht.

XLIX.

Ot'o dei gratia Traiect. Episc. Omnibus presentia visuris salutem in domino. Notum vobis facimus quod nos de consilio & assensu Capituli maioris ecclesie & prelatorum in Traiecto contulimus Dilecte in Christo Abbatisse & conuentui de Rinsburg. ordinis sancti Benedicti, ob remedium & salutem Anime nostre, Nouam decimam magnam & minutam Noue terre vel noualium vsque ad mensuram Ducentorum gemet que sita est in Walacria inter lemmel & Dunhouede in officio Alardskindskerke. Unde si Abbati & conuentui de Middelborg premon-

*monstratenf. ordinis aliqua priuilegia antiqua renouauimus feu noua contulimus non erat nos-
tre intentionis uel uoluntatis dictam decimam
dare eisdem quam supradicte Abbatiffe & con-
uentui specialiter contulimus ac perpetuo possi-
dendam. In cuius rei testimonium & munimen
presens scriptum sigillo nostro fecimus roborari.
Datum Traiecti Tercio Idus Augusti Anno Do-
mini, m. cc. xl. Octauo.*

Utrecht 11 August. 1248. III. 250.
IV. 193.

Dit Stuk berust in de Rynsburgsche
Archieven.

L.

*Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex &
semper Augustus, Universis Imperii fidelibus
presens scriptum inspecturis, gratiam suam &
omne bonum. — Datum in Castris apud Wer-
dam. 3 Idus Decembris Indictione sexta, Anno
Domini 1248. Anno autem Regni nostri primo.*

Leger voor Keyzersweerd 11 Dec. 1248.
Zie de Byvoegfelen.

L I.

¶ *Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex & semper Augustus universis Imperii fidelibus suis gratiam suam & omne bonum. — Datum apud Werdam X Kal. Jan. Anno Dom 1248; in Anno vero regni nostri primo, indictione sexta.*

Keizersweerd 23 Dec. 1248. Zie de Byvoegfelen.

L II.

Willelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, dilecto Principi suo venerabili Episcopo Sedunensi gratiam suam & omne bonum. — Datum in Castris apud Engelheim anno Domini 1249. XI. Kalend. Martii, Indiçti. VII, Regni nostri Anno I.

Leger voor Ingelheim 19 Febr. 1249.
Zie de Byvoegfelen.

L III.

In nomine sanctæ & individuae Trinitatis. Ego Willelmus, Dei gratia Rom. Rex

Et semper Augustus. — Datum in Castris apud Engelheim. Anno Dom. 1247. XI. Kal. Martii Indictione VII. (hier by is een I. te veel, by het Jaargetal een te weinig) Regni nostri Anno I.

Leger voor Ingelheim 19 Febr. 1249. Zie de Byvoegfelen.

LIV.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex Et semper Augustus. Universis Romani Imperii fidelibus, hanc literam inspecturis gratiam suam Et omnem bonum. — Datum in Castris apud Ingelheim tertio Idus Martii, Indictione VI.

Leger voor Ingelheim 13 Maart 1249. Zie de Byvoegfelen.

LIV.

Willelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus dilectis fidelibus suis universis paribus, nobilibus, Castellanis, hominibus censualibus ac aliis hominibus omnibus, cujuscumque

conditionis fuerint, Comitatus & castro Namur censibus attinentibus, gratiam suam & omne bonum. — Datum apud Maguntiam Anno Domini 1248. V. Cal. Maji Indict. VI.

Mayntz 27 April 1249.
Byvoegfelen.

Zie de

LVI.

Villelmus Dei gratia Romanorum Rex & semper Augustus. Universis Imperii fidelibus ad quos presentes littere pervenerint, gratiam suam & omnia bonorum. — Actum apud Nassowe Anno Domini 1249. VII. Idus Maji. Indictione VI.

Nasfau 9 Mey 1249.
voegfelen.

Zie de By-

LVII.

. ium inspectoribus innotescat. quod ego Henricus de Lecka miles fratribus nice in trajecto quinquaginta libras Holland, pro animi patris mei Domini Volperti oris remedie & salute in elemosinam erogavi. assignando sibi apud piscinam potterstale quinque Libras dicte
monese

monete singulis annis in festo sancti Laurentii recipiendam quoad usque cum predictis quinquaginta libris redemere dictas quinque libras anue pensionis in piscina potterstale assignatas. de quibus vero quinquaginta libris prenotatis postquam dictis fratribus fuerint persoluite ipsi ement hereditatem valentem quinquaginta libras vel in Comicia Holandens. vel in dyocesi traiectens. proqua hereditate ipsis habita patris mei memoria similiter mea perpetue potior habeatur. in cuius rei robur & testimonium predictis fratribus contuli presens scriptum sigilli mei munime roboratum actum & datum traiecti anno domini m. cc. xlix. in vigilia beati Laurentii Martyris.

Den 9 August 1249. III. 150.

Dit Stuk berust onder de Archieven van het Duitſche Huis te Utrecht.

LVIII.

Heynricus miles dominus de voeren & castellanus zelandie vniuersis presentes literas inspecturis salutem. Nouerint vniuersi tam presentes quam futuri quod nos contulimus in feodum hereditarium jacobobo de pernesse & heredibus suis vsque in perpetuum perticas quas appellamus stale apud

matenese & a portu de pernesse in merivede usque ad scoenreloe. Ita ut nullus alius a predicto portu usque scoenreloe perticas excepto ipso iacobo siue homine ex parte sua figere aut collocare presumat, volentes dictam j. uel eius successores quicquid emolumentum uel lucri ab ipsis perticis poterit prouenire libere & pacifice possidere. tali interposita conditione. quod ipso iacobo decedente siue eius heredibus, ab illo ad quem dictum feodum per formorturam fuerit deuolutum, nobis aut heredibus nostris seu aliquibus alijs, qui hoc ex parte nostra de iure habere debuerint quadraginta solidi Holl. causa recognitionis nostri dominij que vulgari-ter herewade nuncupatur in qualibet formortura semet tantummodo persoluentur Hec autem concessio facta est apud middelburg Anno domini m. cc. xl. nono. mense januario in presentia illustrissimi principis. domini Wilhelmi Regis Roman. In cuius rei testimonium & munimen presentem paginam sigillo nostro & sigillis fratrum nostrorum domini hugonis domini theoderici & domini aelberti Nec non & sigillis domini hugonis de naeld- wik & domini wilhelmi de brederode fecimus roborari.

Middelburg January 1250.

Dit Stuk berust in de Hollandsche
Leenkamer (a).

(a) Men vindt het vertaald in de *Beschryf v. d. Briel*
p. 3. welke vertaaling wy telkens aangehaald hebben.

LIX.

Omnibus sanctæ Matris Ecclesiæ filijs præsentēs litteras visuris, Symon Miles de Haerlem salutem in Christo Jesu perpetuo duraturam; Noverit universitas tam præsentium quam futurorum; quod terram quam Theodericus filius Domini Allaerdi Doue dicti quondam possedit, dilecto nostro Jacobo de Hilckebrocke oppidano in Haerlem sub titulo feudali contulimus habendam et perpetuo possidendam, tali tamen sub interposita conditionis forma; si præfatum Jacobum universæ carnis viam subire contigerit, senior filius dicti Jacobi eandem terram jure feudali obtinebit, si autem filius defuerit, ad seniore[m] filiam sub modo jam dicto prænominata terra revolyetur, & sic de puero ad puerum ipsius Jacobi dictam terram sub jure feudali judicavi revolyendam; si vero senior filius vel filia sæpe dicti ad quem vel ad quam terra prædicta revolyta fuerit, filios vel filias generaverit, ad ipsos filios vel filias sicuti dictum est. de pueris sæpe nominati Jacobi de puero ad puerum prælibatam terram sub dicto modo dicimus revolyendam. Præterea si filius vel filia terram dictam possidens sine fructu puerorum obierit ab hijs pueris sæpedicti Jacobi de uno puero alio terram ipsam protestamur possidendam, & sic de puero ad puerum per-

petua præcipimus veniendam Insuper & suæ Uxori sæpe dicti Jacobi dimidietatem terræ prænominatæ quamdiu vixerit concessimus habendam & libere perfruendam. Et ne talis donatio nostra ab aliquo in posterum infirmari præsens scriptum sigilli nostri munimine dignum duximus confirmandum, Datum apud Harlem Anno Domini m. cc. l. In vigilia beatæ Agnetis,

Haerlem 20 January 1250. III. 430,
447.

Dit Stuk berust op de Hollandsche
Leenkamer.

L X.

Nob. vir. Othoni Comiti Gelren.

Ut super perceptione fructuum decimarum quas te ac antecessores tuos a tempore, cuius memoria non existit, asseris percepisse, tue conscientie quam remordentem habere diceris satisfiat, promerente tue devotionis affectu quod ipsarum decimarum fructus libere possis percipere, dummodo receptos vel eorum partem & recipiendos expendas Ca. in Christo fil. nostro W. II. Regi Ro. in negotio Ecclesie assistenda

tendo auctoritate tibi pref. indulg. Nulli ergo &c.
Datum Lugduni X V. Kal. Aug. Anno VIII.

Lyons 18 July 1250. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

L X I.

Nos Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus uniuersis Imperii fidelibus hanc litteram inspecturis gratiam suam & omne bonum. — Datum in Castris apud Oppenheim, Anno Domini 1250. XII. Calend. Aug. Indictione octava.

Leger voor Oppenheim 21 July 1250.
 Zie de Byvoegfelen.

.VI

L X I I.

Conrado Clerico Nepoti nob. vir. Dapiferi Ecclesie Magunt.

Cum

Cum sicut accepimus in maguntina Ecclesia proprio mōtu Capituli ecclesie receptus sis in Can. & in frat. nos obtentu Car. in Christo fil. nostri W. Reg. Ro. II. nobis pro te super hoc per suas litteras supplicantis receptione hujus ratam & gratam habentes, ipsam prout alias est canonica auctoritate apostolica concedimus & pres. scripti patrocinio communimus, defectum si quis in eo fuisse dinoscitur in receptione predicta quod nulla ibi tunc prebenda vacabat supplentes de plenitudine potestatis non obst. quod tales receptiones per Legatos sedis apostolice in partibus alamanie revocate dicuntur, vel si dicti Legati contra receptos hujusmodi sive receptores ipsorum aliquas propter hoc sententias protulerunt. Nulli ergo &c. Datum Lugduni VI. Kal. Decembris Anno VIII. Datus est ei super hoc conservator . . . Abbas de Crunone Treveren. Dioc.

Lyons: 26 Nov. 1250. . . . Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

LXIII.

Henricus dei gratia Ecclesie Traiectens. Electus. & G. maior eiusden ecclesie prepositus. Omnibus presentia visuris salutem in domino. Nouerins vniuersi quod nos Preceptori & fratribus domus Theutonice Sancte Marie Traiectens. liberam concessimus facultatem edificandi infra muras Traiectens. iuxta ecclesiam beati Nicolai. ipsamque ecclesiam cum suis prouentibus in subsidium terre sancte integritate contulimus eisdem iure perpetuo possidendam & per ipsorum fratres sacerdotes deseruiendam. de qua singulis annis vj. libras Traiectens. Preposito maioris ecclesie qui pro tempore fuerit in perpetuum exhibebunt saluis juribus sinodalibus que consueuerunt eidem preposito de ipsa ecclesia exhiberi. Et ne quis hanc nostram liberam donationem occasione quacumque ualeat infringere predictis Preceptori & fratribus presentem paginam sigillorum nostrorum munimine dedimus roboratam. Actum anno domini. m. cc. Quinquagesimo in crastino beati Andreae apostoli.

Den 1 Dec. 1250.

IV. 217.

Dit Stuk berust in de Archieven van het
D. Huis te Utrecht.

LXIV.

Innocentius episcopus seruus seruorum dei. Dilecto filio . . . Electo Traiectens. salutem & apostolicam benedictionem. Exhibita nobis dilecte in christo filie. Abbatisse Monasterij de Rimsburc ordinis sancti Benedicti tue dioc. petitio continebat. quod nonnullae Moniales & conuerse dicti Monasterij pro uiolenta iniectioe manuum in se ipsas & quedam etiam pro detentione proprij ac etiam pro denegata ei & Abbatissis que ipsi Monasterio pre-fuerunt pro tempore obedientia seu conspirationis offensa in excommunicationis laqueum incidissent & quedam ingressum habuerunt in ipsum Monasterium per uitium Simonie. Quare super hijs earum prouideri saluti a nobis humiliter postulauit de tua igitur circumspectione plenam in domino fiduciam obtinentes, discretioni tue presentium auctoritate concedimus ut easdem excommunicatas per te uel per alium hac uice absoluas ab excommunicationum huiusmodi sententijs iuxta formam ecclesie uice nostra. iniungens eis quod de iure fuerit iniungendum. Proprium autem si quod habent Moniales & conuerse predictae in manibus abbatisse ipsius facias resignari in utilitatem dicti Monasterij conuertendum. Processurus circa illas que prefatum Monasterium sunt ingressae mediante uitio Symonie secundum

*dum statutum Concilij generalis. Datum Lugdun.
iij. non. Decembr. Pontificatus nostri anno Oc-
tauo ;*

Lyons 3 Dec. 1250. III. 236.

Dit Stuk berust in de Rynsburgsche Ar-
chieven.

LXV.

Spiren. Episcopo.

*Ne perturbatores negotii ecclesie ac Imperii in
partibus Alamanie de ignorantia hujus negotii se
valeant excusare ut expedit providere volentes,
mandamus quatenus loca omnia ipsarum partium
quocumque nomine censeantur, quorum domini ac
Incole F. quondam Imperatori vel C. nato suo
aut ipsorum fautoribus favere ac adherere presu-
munt vel cum eis sub treugarum pretextu, vel
specie federis socialis pactiones vel conventiones con-
trahunt in dispendium negotii quod ad presens per
Ca. in Christo fil. n. W. Regem Romanor.
III. aliosque sibi in communiione fidelium
adherentis contra prefatum F. persecutorem
ecclesie promovetur per te vel per alios
auctoritate nostra supponas vel supponi facias pu-
blico ecclesiastico interdicto, talium personis nomi-
natim*

natum excommunicationis vinculo innodatis, ita quod tandiu careant omnibus ecclesiasticis sacramentis, donec ad mandatum ecclesie revertantur & ne aliquos predicto F. vel ipsius fautoribus aliqua impietatis colligatio teneat aliquatenus obligatos, eos auctoritate nostra decernas ad quod jus, fedus treugarum sive societatis vel conventionis seu pactionis cum illis initum in predicti Regis & negotii detrimentum aliquo juramenti vel fidei vinculo non teneri. quin potius illos denunties ab hiis penitus absolutos. Non obstant. aliquibus indulgentiis apostolicis quibuscumque personis aut locis concessis vel etiam concedendis sub quacumque forma & expressione verborum, cum nostre intentionis non fuerit, nec existat, per tales indulgentias ipsi negotio aliquatenus derogare. Datum Lugduni Non: Decembris Anno VIII.

Lyons 5 Dec. 1250.

Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXV.

Fratri Johanni de Disi de Ordine frat. Minorum Leadien. Dioc.

Ex

Ex parte Car. in Christo fil. N. W. Romanor. Regis III. nobis extitit supplicatum ut cum Waltero Armigero Laico qui eidem Regi fideliter in Regni defervit negotio nunc instante quod cum uxore sua in matrimonio quod quarto coniuncti consanguinitatis gradu ad invicem contraxerunt remanere valeant impedimento consanguinitatis huiusm. non obstante dispensare de benignitate sedis Apostolice curaremus. Cum igitur quoslibet dicto Regi in eodem negotio assistentes prosequi favore ac gratia cupiamus, circumspectioni tue de qua plenam in domino habemus fiduciam auctoritate pref. duximus committendum, quatenus si est ita & dictus Rex id petierit cum eisdem Waltero & Uxore auctoritate nostra dispenses super matrimonio sic contracto. Datum Lugduni V. Id. Januar. anno VIII.

Lyons 9 Jan. 1251.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust

in het Pausfelyk Archief.

LXVI.

*Nicolæo dicto Scarso Scriptori nostro Canon.
Cameracen.*

*Sicut Ca. in Christo fil. nostro W. Rege
Ro. Ill. accepimus intimante: dil. fil. Do-
minicus de Caleno clericus suus grata sibi & fide-
lia iamdiu impendit obsequia & exhibet incessanter
nos igitur propter hoc ipsum dignum sed. ap. gra-
tia reputantes mandamus quatenus in Regno Ala-
mannie de prebendali vel alio ecclesiastico beneficio
competenti etiam si curam animarum quamcito se-
fa. ob. per te vel per alium eidem Clerico provi-
dere procures. non obst. si ecclesia in qua sibi
provideri contigerit, & collegiata fuerit certum
habeat canonic. numerum juramento vel confir-
matione sed. apostolice aut quacunque alia firmi-
tate vallato, vel si direximus scripta nostra ibi-
dem pro alijs quoad affecutionem aliarum preben-
darum nolumus prejudicium generari, aut si ali-
quibus sit ab eadem sede concessum, quod ad re-
ceptionem vel provisionem cujusquam compelli seu
excommunicari interdici nequeant vel suspendi, vel
quavis indulg. cujus tenor de verbo ad verbum sit
presentibus inferendus, vel de numero fieri debeat
mentio receptorum, vel quelibet alias per quam
hujus gratia impediri valeat vel differri. aut quod
idem*

idem Clericus alias beneficiatus existit. Contradictores &c. Datum Lugd. II. Non febr. Anno VIII.

Lyons 4 Febr. 1251. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXVIII.

De Eberach & de Bilhiltusen. Abbatibus Cist. Ord. Herbipolen. Dioc.

Ad nostram noveritis audientiam pervenisse, quod cum paucis elapsis temporibus Car. in Christo fil. noster W. Romanor. Rex Ill. Oppenheim & Gerlinhusen & Breghele castra rebellium Imperii obsidere nonnulli ex vestrorum Monasteriorum Conventibus monachi & Conyerfi qui eiusdem Regis & eidem Assistentium obsequiis deputati obsidioni hujusmodi affuerunt, urgente victualium inedia carnes edere sunt coacti contra vestri ordinis instituta. Quia igitur quod per inhibitionem hujusmodi ordinis illicitum fuerat necessitas & etiam ut dicitur eius qui superior ibi erat auctoritas licitum

*sum reddiderunt discretionem vestram hortandam
duximus & monendam dist. precipiendo mandantes
quatenus nullam ipsis invitis occasione hujusm. pe-
nam sive penitentiam infligatis. Dat. Lugduni
Non. Feb. Anno VIII.*

Lyons 5 Febr. 1251.

Zie de By-

voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

LXIX.

. . Ducisse Austrie.

*Progenitorum tuorum monumenta suadent ut in
sinceritate fidei erga Deum eius ecclesiam sacri
cultus obsequio venereris, & nos gaudemus in do-
mino quod sicut accepimus non degeneras in hoc a
claritate parentum. set eos laudabili morum simili-
tudine imitaris. hausimus & nos quoque a prede-
cess. nostrorum exemplis sincere caritatis affectum
ad instar eorum te ad domum tuam paterne dilec-
tionis visceribus continentes, ac tuorum zelantes
profectum incrementa. Hinc itaque nos tui cura
solicitat, ut inter multos urgentium negotiorum tur-
bines quibus nostre occupationis instantia fatigatur,
bono-*

bonorum tuorum non immemores que tue sunt honorificentie cogitemus. Attendentes igitur quod tibi ac subditis tuis utiliter expedit inter difficultates quas tibi citata presertim mundi malignitas ingerit viri solatio non carere quem fidum tui custodem habeas & contra adversantia protectorem. Nob. tuam rogamus attente, ac sano consilio suademus quatenus cum aliquo qui tuo connubio congruat, matrimonium contrahas dil. fil. magistri Jacobi Archidiaconi Laudunen. Capellani nostri exhibitori presentium in hac parte consilio acquiescens in dil. fil. florent. de Ollandia Ca. in Christo fil. n. W. Regis Romanor. Ill. German. virum utique sicut accepimus tam forma quam moribus tuo connubio congruentem dirigas vota tua ipsum recipiens in maritum ut tibi in domino per commercium honestatis accrescens & coherens in spiritus unione tuum fiat caput in Christum & in gubernatione Rei domestice adiutorium salutare. Datum Lugduni XII. Kal. martii Anno VIII.

Lyons 18 Febr. 1251. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXX.

. . *Duci Saxonie.*

Optantes toto desiderio te ad devotionem matris ecclesie advocare nec non & Ca. in Christo fil. nostro W. Regi Romanor. Ill. ad Imperialis culminis fastigium Deo propitio in proximo sublimando indissolubili vinculo cōnire quo secum cor unum & anima eadem censearis Nob. tuam rogamus, monemus, & hortamur attente, ac sano tibi consilio suademus quatenus nob. mulier. natam tuam dotatam magnifice prout sponsam decet ad Imperialis culminis fastigium assumendam eidem Regi velis tradere in uxorem ut & tu glorieris te natam propriam imperialis celsitudinis fecisse consortem, ac idem Rex per eam utpote per individuum corpus sui patrem habere se gaudeat te parentem. quod utique sicut indubitata fide speramus tam tibi quam sibi proveniet dante Domino ad profectum.
Datum Lugd. XII. Kal. Martii Anno VIII,

Lyons 18 Febr. 1251.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
 in het Pausfelyk Archief.

LXXI

LXXI.

Duci Saxonie.

Optantes toto desiderio te ad devotionem matris ecclesie advocare nec non & Ca. in Christo fil. n. W. Regi Romanor. Ill. ad Imperialis culminis fastigium deo propitio in proximo sublimando indissolubili vinculo cōnirē quo secum cor unum & anima eadem censearis. Nos tuam rogamus monemus & hortamur attentē, ac sano tibi consilio suademus quatenus non mulierem natam clare me. Regis Datie neptem tuam eidem Regi studeas nuptiali federe copulare ut per hoc tibi vinculo amoris indissolubiler alligatus habeat te per indubitatam confidentiam in omnibus Regni negotiis veluti patrem quod ubique tam tibi quam sibi ad utilitatis commodum & magnificentie gloriam procul dubio credimus profuturum. Dat. ut supra.

Lyons 18 Febr. 1251.
voegfelen.

Zie de By-

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXXII.

... Archiepiscopo Colonien.

Non est preter spem quam de tue fraternitatis sinceritate concepimus etsi novam congratulationis materiam nobis attulerit quod sicut Ca. in Christo fil. n. W. Rex Romanor. Ill. significare curavit & ven. f. noster Episcopus Albanen. nobis retulit viva voce in negotio ecclesie ac Regis ejusd. eam hoc presertim anno prosecutionis diligentiam habuisti, qui te probavit fidelem ejusd. negotii zelatorem: super quo sollicitudinem tuam dignis prosequimur laudibus & actionibus gratiarum. Sane licet abundans sit sollicitare sollicitum & vigilem excitare, quia tamen de medio vite presentis F. quondam Imperatore sublato verum ex hoc suborta facilitas ad effectum promovet dictum negotium prosequentes mandamus quatenus oportunitatis domino auxiliante provisam non patiaris inutiliter preterire, sed sic cooperari studeas successuum casibus qui ex superna dispositione concurrunt dicto Regi velut tue protectionis alumno per indefessam sollicitiam assistendo, quod idem Rex te sui recognoscat precipuum promotorem, ac se Ap. tuis ascribat titulis secuturæ prosperitatis augmentum. &
 exinde

exinde interius te contineat in visceribus caritatis tue super hoc devotionis obsequia libro illabilis memorie mandatura. Volumus insuper & mandamus ut omni occasione postposita ad nos personaliter venire procures: super premisis & aliis nobiscum utiliter Deo propitio tractaturus. Dat. ut supra.

Lyons 18 Febr. 1251.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXXIII.

анов. I

Magistro Jacobo Archid. Laudunen. Cappellano nostro.

Cum ve. f. n. Episcopus Albanen. multa bona & laudabilia testimonia de te retulerit coram nobis & fratribus nostris nosque diligentiam tuam didicerimus pluries per effectum tuam ex hoc sollicitudinem commendamus: volentes te propter hoc in quantum cum deo poterimus speciali gratia prosequi & favore quam in commissis tibi negotiis & per tuam industriam pru-

K 3

denter

denter promotis dinosceris incurrisse. Verum quia per te tanquam per probatum virum volumus ejusdem ecclesie negotia promoveri; dis. tuam rogamus & hortamur attente, mandantes quatenus assumpto tecum fratre Theoderico Magistro domus Theutonicorum Pruscie qui linguam novit theutonicam accedas ad Duces, Marchiones & Comites Imperii revoces eos ad devotionem ecclesie & ad prestandum homagium Ca. in Christo fil. n. W. Regi Romanor. Ill. efficaciter inducere satagas iuxta prudentiam a domino tibi datam nec expavescas onera ecclesie Rom. subire que te virum industrium comprobant ac filium in devotione sedis apostolice generosum. Dat. ut supra.

Lyons 18 Febr. 1251.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXXIV.

Archiepiscopis & Episcopis & aliis ecclesiarum Prelatis Regnum Alamanie presentes literas inspecturis.

Cum

Cum dil. fil. magistrum Jacobum Capellam nostrum Archid. Laudunen. latorem pre. de ipsius confisi prudentia pro negotiis ecclesie in Regno promovendis Alamanie destinemus, Uni. Vestram rogamus monemus & hortamur attente, mandantes quatenus ipsum tanquam specialem apostolice sedis nuncium prout convenit honorantes eidem pro se familia & electoribus suis sufficienter necessaria ministretis ita quod devotionem vestram inde merito commendemus. Datum ut supra.

Lyons 18 Febr. 1251. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

LXXV.

Duci Saxonie.

Corde nostro in illa olim credulitate firmato, quod sicut genere nobilis, sic & virtute conspicuus habereris, ac in mente sollicitus, quod ad Dei honorem esses ecclesie in oportunitate devo-

*devotus. delectabile nobis fuit te in domino
 sincera caritate diligere, ac illa promovere
 promptis affectibus que tuis votis accedere vide-
 bamus. hujusmodi autem specialis affectio durat
 in nobis & omnia suscipit incrementa sub illius
 occurso fiducia quod tu qui olim in nullo stu-
 didisti per affectum esse lucis filius. haberi ve-
 lis ad opus ecclesie in hoc sereno tempore ma-
 gnifica & efficaci devotione preclarus. maxime
 cum dextera domini faciente virtutem sublatus
 sit de medio ecclesie persecutor. cui quasi de
 quadam necessitate pro eo videbaris astringi,
 quod de filia tua sponsalia contraxeris cum eo-
 dem Licet sibi pro suis culpis ab ecclesie com-
 munionem preciso nulla propter hoc affectio debe-
 retur, sed esset penitus una cum predicta tua
 filia postponendus, eo quod secundum doctrinam
 in evangelica veritate traditam conditor &
 Redemptor noster sit preferendus omnibus patre
 ac matre fratribus, sororibus & filiis pro sui
 nominis gloria derelictis. Quid ad ista bene-
 dicta fili aperte intelligis & manifeste cognoscis,
 quod multa hinc inde olim concurrerunt obsta-
 cula, ne Christiana Religio debite pacis sola-
 tio foveretur, & ne sancta Romana Ecclesia
 fidelium mater per divinam providentiam in-
 stituta posset juxta morem & votum illis in-
 tendere. que ad divinum honorem facerent*

& ad salutem gentium devotorum Altissimo redun-
 darent. Quia vero per Dei gratiam cessantibus
 tenebris jam orbi terre plenitudo lucis advenit ita
 ut catholicis Principibus & tibi precipue sit facil-
 limum quod te habeat Ecclesia pugilem & indevo-
 torum ac Rebellium magnificum depressoem. nobi-
 litatem tuam affectuose rogandam duximus & mo-
 nendam in Remissionem tuorum peccatorum injun-
 gentes, quatenus duce salutis Angelo te ducem
 egregium & famosum ad illa dirigens per que tua
 mater Ecclesia exultationis plenitudine perfundat-
 tur. Carissimo in Christo filio nostro W Regi Roma-
 nor. Illustri sublimando in proximo ad fastigium
 Imperialis honoris te nulla interposita tarditate red-
 das omni devotione placitum & prestes eidem fide-
 litatis debite juramentum ita sibi patenter & potenter
 assistens quod ipse tui favoris fultus auxilio in hiis
 que sunt ad honorem Ecclesie ac tranquillum statum
 Imperii possit triumphaliter Deo propitio prosperare
 & exinde proveniat quod ipse circa te ac tuos sem-
 per habere gaudeat benevolentiam specialem: & ec-
 clesia cui precipuus honor super hoc impenditur tibi
 exinde ad condigna gratiarum premia teneatur.
 Nec aliquid super hiis pretextu Corradi vel alte-
 rius natorum ipsius frid. consurgat obstaculum cum
 ipsi nullum jus habeant in Imperio, cujus non
 successione, sed electione dignitas obtinetur. ut au-
 tem super hiis plenius & clarius summam intentio-

nis nostre percipias, dilect. filium Magistrum Jacobum Archidiaconum Laudunen. Capellanum nostrum & fratrem Therricum preceptorem hospitalis sancte marie Theuthonicorum in Pruscia viros utique discretos & providos. ac nobis pro sue divotio- nis meritis gratos plurimum & acceptos ad tuam presentiam destinamus. Quibus super premissis fidem plenam adhibeas & exprimas nobis per ipsorum prudentiam quod in tua voluntate geritur, & in desiderio continetur. habita certa fiducia quod in hiis que secundum deum tibi esse votiva senserimus. Nos liberales & promptos cum paterna benignitate reddemus. Datum Lugduni XI. Kal. Mar. Anno VIII.

Lyons 19 Febr. 1251.

Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

LXXVI.

. . Marchioni Misnen.

*Dudum habuit in votis ecclesia quod inter sublim-
mes personas Theutonie te potentia & nobilitate*

conspicuum in hiis que ad ipsius honorem ac devotum ejus comodum redundarent, inveniret cum pia facilitate devotum. sed forsan id pro eo provenire non potuit quia quondam persecutori ecclesie frid. quasi de quadam necessitate tenebaris astrictus cum ipse filiam suam in domo tua locaverit ut filio tuo matrimoniali federe jungeretur. Certe virum tanti nominis & virtutis sicut tu esse diceris & videris id impedire non debuit quin conditori ac redemptori tuo te gratum & acceptum redderes assistendo viriliter necessitatibus ecclesie quam ipse creator omnium instituit & virtute sui pretiosi sanguinis consecraverit. Qui ad ista vir provide vir intelligens & famose cum dictus frid. sicut divine voluntati placuit iam de medio sit sublatus adest tibi libera & plena facultas ut quod olim circa reverentiam matris ecclesie omisisti per tante devotio- nis effectum redimas sicut decet tui nominis claritatem. Nec aliquid super hoc parare debet obstaculum matrimonium memoratum quod cum olim pro etatis defectu nequiverit nec possit hiis temporibus consumari. tu vir sicut probate circumspeditionis intelligis quid de ipso tibi possit accrescere comodi vel honoris. Rogamus itaque nob. tuam affectione qua possumus in remissionem tuorum peccat. injungentes quatenus pro illius honore qui te in multis exulit & multipliciter in prosperis ampliavit animum tuum ad illa dirigens per que dic-

in ecclesia gaudii plenitudine perfundatur. Ca. in Christo fil. n. &c. (ut supra in proxima).

Lyons 19 Febr. 1251. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXXVII.

. . Duci Bavarie spiritum consilii sanioris.

Dudum &c. (ut supra usque non potuit) quia quondam persecutor ecclesie f. tibi pre aliis ipsum timentibus erat illa de causa specialiter metuendus quam tu prout creditur cum suspiriis sepe recogitas & multi etiam in mente sua non sine quadam horribilitate revolvunt. Cum autem merentium consolator dominus multorum inductus lacrimis & lamentis iramprimum illum de medio substitulerit, & populo Christiano materiam dederit multe tranquillitatis & pacis; tibi que plenam paraveris libertatem qui robur tue potentie in virtutum exercitio magnifice valeas experiri. Nob. tuam omni-

qua possumus affectione rogamus in remiss. tuorum peccat. mandantes quatenus in divinis beneplacitis exequendis tuam reverenter inclinando cervicem ad devotionem sancte Rom. ecclesie matris tue promptis affectibus revertaris & Ca. in Christo fil. nostro W. &c. (ut supra usque prosperari) nec impedimentum aliquod super hiis pretextu Corradi aut alterius natorum supradiſti fr. proveniat cum ipsi vel alter eorum nullum jus habeant &c (ut supra usque obtinetur) Ut autem super hiis plenius & clarius summam intentionis nostre percipias dil. fil. fratrem Henr. de ord. predic. penitentiarium n. virum utique discretum & providum ac nobis pro sue devotionis meritis gratum plurim. & acceptum ad tuam presentiam destinamus. cui super premissis fidem plenam adhibeas, & ita vigili mente perficias quod pie tibi suggestimus in hac parte ut dictus Rex circa te ac tuos semper habere gaudeat benivolentiam specialem & ecclesia cui precipuus super hoc honor impeditur tibi extnde ad gratiosiss. favoris premia teneatur. Aloquin per eandem ecclesiam quantum ipsa per se ac omnes devotos ejus poterit nec non per eundem Regem contra te spiritaliter & temporaliter procedetur. ita qui tandem dextera divina triumphante cum multa spiritus anxietate percipies quod inconsultum & periculosum extiterit exaltantis Matris ecclesie amplexus felicissimos effugisse. & lace postposita te illis ingessisse

tenebris, in quibus & ruina temporalis haberi dinoscitur. & perditionis eterne materia continetur.
Datum ut supra.

Lyons 19 Febr. 1251.

Zie de By-

voegfelen.

Dceze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXXVIII.

. . Ducisse Bawarie.

Credimus quod Regis eterni benignitas illum tibi dederit intellectum, ut clare percipias & agnoscas quod & temporalis prosperitas per ipsum acquiritur & eterna felicitas per eius gratiam obtinetur vigilantibus in vanum & sua perdentibus consilia seu labores, qui sine ipso vivere gestiunt vel absque sue protectionis auxilio posse subsistere meditantur. Si autem filia benedictionis & gratie mentem tuam virtutum dominus luce talis intelligentie illustravit, nulla de causa in illum debes inclinare consensurus quod nobilis vir. Dux Bawarie maritus tuus diutius
divine

divine oculos majestatis offendit sancte matris ecclesie postponendo reverentiam & illis contra ipsam parando auxilium vel favorem, qui si recte consideras deberent ab eo non amabiles sed horribiles reputari. Rogamus itaque nobilitatem tuam in domino in remiss. tuorum peccat. mandantes quatenus predictum virum tuum pro divini honore nominis sicut efficacius potueris exhortaris ut piis monitis que sibi per scripta nostra direximus sine alicujus dilationis ac difficultatis obstaculo acquiescat redeundo ad devotionem ecclesie propriis affectibus & Ca. in Christo fil. n. W. Reg. Rom. Ill. sublimando in proximo ad fastigium Imperialis honoris, favorem exhibendo magnificum ac prestando fidelitatis debite juramentum ita quod ipsa ecclesia & idem Rex sibi unanimiter ad fructuosi favoris premia teneantur. & tu exinde coronam perennis glorie merearis multis evitatis dispendiis que specialiter ipsi Duci & tibi etiam imminere poterunt si quod absit idem Dux ad Deum & ecclesiam converti negligat vel per devia erroris consueti discurrere non desistat. Dat. ut supra.

Lyons 19 Febr. 1251.
voegselen.

Zie de By-

Deeze Brief van Innocentius I V. berust
in het Pausfelyk Archiev.

LXXIX.

. . . *Duci de Brunswic.*

Fidelium mater ecclesia dudum in votis habuit quod inter Nobiles & sublimes personas &c. (ut supra in littera Marchioni Misnen. usque non potuit). quia quondam persecutor ecclesie fr. metuendus tibi sicut et multis aliis occurrebat. Quia vero divina providentia faciente ipso sublato de medio plena undique libertas occurrit, ut quod olim in mente latuit devotorum nunc ad honorem Dei et ecclesie per effectum operum elucescat. Nob. tuam omni qua possumus affectione rogamus in rem. tuorum peccat. mandantes quatenus duce salutis angelo, te ducem egregium et famosum ad illa dirigens per que sancta mater ecclesia exultationis plenitudine perfundatur. Ca. in Christo fil. n. W. H. Regi Ro. sublimando in proximo ad fastigium Imperialis honoris in quem liberaliter et laudabiliter sicut decuit a sue promotionis initio consensisti nulla tarditate studeas interposita sincera et efficaci devotione placere ac prestes eidem fidelitatis debite iuramentum et ita sibi patenter ac potenter assistas quod ipse tui favoris fultus auxilio etc. (ut in littera Duci saxonie).

In eodem modo . . . Marchioni Brandenburg. Doch in plaats van quatenus duce salutis angelo

angelo te ducem egregium & famosum ad illa dirigen-
gens &c. staat hier slechts : *quatenus animum
suum ad illa dirigens.*

Lyons 19 Febr. 1251. Zie de Byvoeg-
felen.

Deeze Brieven van Innocentius IV. be-
rusten in het Pausfelyk Archief.

LXXX.

Ducisse de Brunswic.

*Multa corda fidelium, qui olim dies suos in
amaritudine nimia deducebant pietas Altissimi de-
siderabili iocunditate replevit. Illum de medio
tollens hominem, qui diversis mundi partibus gra-
vem induxerat tempestatem scilicet f. quondam Im-
peratorem cujus & suorum ingenio impediri non po-
tuit, quin tu circa sanctam Rom. Ecclesiam Ma-
trem tuam pro divini honore nominis devota magni-
fice habearis, pia mente recogitans quod tam clara
& solempnia merita tibi essent perhempnem gloriam
paritura. Quia vero tibi angelum tum divine be-
nedictionis & humane laudis acquiritur, si puritas
tuè devotionis & fidei semper de bono in melius
proficere videatur. Nob. tuam rogandam duximus
& monendam in remissionem tuorum peccatorum*

injungentes, quatenus dil. fil. Nob. virum Ducem de Brunswic virum tuum, cui litteras speciales dirigimus ut Deo & ecclesie per sincere devotionis studium se de cetero reddat acceptum, nec non duces Marchiones, ac Nobiles alios tibi consanguinitate vel affinitate conjunctos inducas & induci facias diligenter, ut in eo cor nostrum sine mora letificent, quod etiam sed. apostolice per omnia sint devoti & Ca. in Christo fil. n. W. Regi Rom. Ill. &c. (ut supra usque assistant). ita quod ipse propter hoc circa illos semper affectum habeat benevolentie specialis: & ecclesia cui precipuus hac in parte honor impenditur. eis exinde ad gratiosi favoris premia teneatur: Ceterum filia benedictionis & gratie ut super hiis plenius & clarius summam nostre intentionis agnoscas dil. fil. Jacobum Archidiaconum Laudun. Capellanum nostrum & fratrem Theodoricum &c. (ut supra in littera Duci Saxonie usque acceptos) ad predicti Ducis & tuam presentiam destinamus, quibus super premisis &c. (ut supra in eadem usque in finem). Datum ut supra.

Lyons 19 Febr. 1251.

Zie de Byvoegfelen.

Deze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXXXI.

LXXXI.

Consiliariis et populo Warmacien.

Fidelium et Infidelium intellexit Universitas nationum quod quondam f. Imperator pro suis nephandis excessibus fuit ab unitate matris ecclesie segregatus et corona destitutus Imperii quam affectus fuerat de ipsius gratia preminente. Cum autem vobis inter alios de hiis non solum notitia competens sed plena provenerit certitudo, contigit erroris vitio, vel necessitate timoris quod vos contra Deum et ecclesiam adhesistis eidem et libertatem ecclesiasticam in multis graviter perturbastis. Quia vero misericors et miserator Dominus illum de medio substituit finem imponendo suppliciis quibus plurimos de numero fidelium affligebat, et jam nulla sunt vobis obstacula quia de malitie tenebris ad lucem innocentie transeatis. Universitatem vestram affectuose rogandam duximus et monendam mandantes. ac in remissionem peccatorum injungentes quatenus ad devotionem sancte matris ecclesie liberis et promptis affectibus redeatis firmam habituri fiduciam quod cum causa formidinis que de ipsius f. tirampnide imminebat vos reddat de preterita contumacia excusatos, pietas ecclesie que semper gremium habet expositum pro receptione benivolae p. mum filiorum vos in amplexus suos affectu materno recipiat, et

gratiosi favoris affluentia conforeat Ca. in Christo
 fil. n. W. III. Rom. Reg. qui ad Imperialis ho-
 noris fastigium est sublimandus in proximo, vos
 nihilominus in suam gratiam cum benignitate ple-
 nissima resumpturo. Super hac autem conversione
 felici vos non impediatur inconsulte voluntatis arbi-
 trium nec iniqua suggestio aliquorum cum Corra-
 dus ejusdem f. filius nunquam Rex extiterit nec
 potuerit vicem vel officium pro illo gerere quem a
 regimine constat Imperii auctoritate divina in Lug-
 dun. Concil. ceditisse ita quod dictus C. vel alter
 natus eiusdem f. nullum jus habet in Imperio cu-
 jus non successione sed electione dignitas obtinetur.
 ecce dil. nobis in Christo clare vobis expressimus
 affectum apostolice pietatis: Unanimiter itaque ac-
 letanter ad complendum super conversione vestra
 nostram vel divinam potius voluntatem omni tardi-
 tate postposita festinetis. dicto Regi parantes fide-
 litatis debite juramentum quia si quod absit aliquam
 super hoc repugnantiam duxeritis opponendam ec-
 clesia confisa de divini virtute subsidii contra Vos
 per se ac devotos suos sic procedere una cum Re-
 ge predicto conabitur quod per experientiam operis
 cognoscetis fuisse cautissimum quod piis vocibus ip-
 sius ecclesie humilis obedientie dedissetis auditum.
 Datum &c.

In eodem modo Consiliariis & populo Spiren.

In eodem modo Consil. & populo de Oppenheim.

In eodem modo Consiliariis & populo de Frankeford.

In eodem modo Consiliar. & pop. de Gelnhusen.

In eodem modo Universis Consiliariis & populo Civitatum, Oppidorum & villarum Alamanie ad quos &c.

Lyons 19 Febr. 1251. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brieven van Innocentius IV. berusten in het Pausfelyk Archief.

LXXXII.

Consiliariis Civitatum Oppidorum & Villarum Alamanie ad quos littere &c.

Nostri cordis affectum, quem vobis et populis per litteras speciales exprimimus, vestra de facili videre potest industria si tamen faciente virtutum domino sit in vobis ratio luminosa. Rogamus vos itaque attentione qua possumus et obsecramus in Domino mandantes ac in remissionem peccatorum

injungentes quatenus pro divini honore nominis omnem curam et diligentiam apponatis, quod predictus populus ad sinum sancte matris ecclesie omni tarditate postposita revertatur. et Ca. in Christo fil. n. W. Ill. Regi Rom. sublimando in proximo ad Imperialis honoris fastigium prestet fidelitatis debite juramentum, ac eidem in omnibus patenter faveant, et potenter assistant. ita quod predicta ecclesia vobis et ipsis propter hoc ad gratiosi favoris premia teneatur. et idem Rex circa vos processu temporis habere possit affectum benevolentie specialis. alias autem vobis graviter est timendum, quod et Deus cujus in hac parte agi causa dinoscitur, in vos pro tanta culpa secundum sue potentie magnitudinem ulciscetur. et ipsius ecclesia que habet in votis devotos ex altare filios, vos pro vestra obstinata duritia una cum dicto Rege reddet a sua gratia penitus alienos. Datum ut supra.

Lyons 19 Febr. 1251.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV berust
in het Pausfelyk Archiev.

LXXXIII.

Consiliariis Spiren.

*Notri cordis affectum, quem vobis et populo
Spiren. per literas speciales etc. (ut supra in fi-
nem).*

In eodem modo Consiliariis de Oppenhen.

In eodem modo Consiliariis de Frankefordia.

In eodem modo Consiliariis de Gelnhusen.

In eodem modo Consiliariis de Vredenberg.

Lyons 19 Febr. 1251.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brieven van Innocentius IV. be-
rusten in het Pausfelyk Archief.

LXXXIV.

Episcopo Constantien.

*De puritate tue fidei ac de probata circumspec-
tione confisi presentium tibi auctoritate committi-
mus, ut quicumque nobiles aut alii vel Universta-*

*tes Castrorum et Oppidorum seu villarum tue Diocē
ad mandatum ecclesie redire voluerint, illos reci-
pias, et eis absolutionis beneficium juxta formam
ecclesie largiaris, prius tamen ab ipsis sufficienti et
idonea cautione recepta, quod in devotione sed.
apostolice perseverent. et Ca. in Christo fil. nostro
Regi Romanor. Ill. sublimando in proximo ad Im-
perialis honoris fastigium debite fidelitatis exhibeant
juramentum, et eidem tanquam suo Regi patenter
faveant et potenter assistant. Dat. ut supra.*

Lyons 19 Febr. 1251.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. be-
rust in het Pausfelyk Archiev.

LXXXV.

Nob. Viro Gotfrido de Hoentlach.

*Frequenti relatu percepimus, quam grandem tibi
dominus dedit industriam qui in amore et timore
divini nominis delectaris respuendo vitia et amplex-
tendo virtutes ac etiam piis locis et personis eccle-
siasticis*

saasticis oportuni presidium parando favoris. Audivimus etiam quod olim te libenter devotum reddidisses ecclesie si hoc absque tua infamia potuisset & jactura multiplici pervenisse. Cum autem plenus miseratione dominus quondam f. Imperatore sublato de medio tibi sicut & aliis fidelibus tempus iudulxerit oporturum. in quo tue devotionis affectum omni abdicata formidine potes circa sanctam Rom. Ecc. per effectum operis publicare. Nob. tuam affectuose rogamdam duximus & monendam in rem. tuorum peccat. injungentes quatenus animum tuum ad illa dirigens per que dicta ecclesia gaudii plenitudine perfundatur &c. (ut in litera Duci Saxonie).

Lyons 19 Febr. 1251. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXXXVI.

... *Episcopo Guerinen.*

Cum ve. f. n. Caminen. Episcopus nobis per
N *suas*

*suas literas supplicarit ut cessionem ipsius pro
certis causis quas in eisdem expressit literis re-
cipere curarem, & nos tibi demus nostris li-
teris in mandatis, ut cessionem ipsam recipiens
vice nostra Capitulo Caminen. ecclesie auctori-
tate nostra precipias ut infra competentem ter-
minum quem eis prefixeris de pastore idoneo &
Apostolice sed. ac Car. in Christo fil. n. W Ro. II.
devoto cum tuo consilio & assensu eidem Eccle-
sie studeant canonice providere. alioquin tu ex
tunc ipsi ecclesie personam idoneam & Regi de-
votam eidem preficias eadem auctoritate in epis-
copum & pastorem mandamus quatenus
eidem Capitulo de dilecto fil. Hermanno
nepote nob. viri Ducis de Brunswic cujus sol-
licitudine industria & potentia eadem ecclesia
salubriter & prospere auctore domino poterit
gubernari. quod de ipso ecclesie provideant
memorate si prefatus Rex eum acceptaverit
tuum consilium tribuas & assensum quod si de
illo sibi infra terminum quem eis prefixeris
non providerint tu ex tunc eundem H. auctori-
tate apostolica ipsi ecclesie in Episcopum presi-
cere non omittas. faciens sibi ab eodem Capitu-
lo & omnibus ejusdem ecclesie subditis obedi-
entiam & reverentiam debitam exhiberi. Con-
tradictores &c privilegio quolibet seu indul-
gentia sedis apostolice non obstante. Quia enim
Imperii*

Imperii Romani negotium precipue infidet cordi nostro propter quod ad illius promotionem vigilantanter intendimus modos & vias invenire studentes, quibus prospere dirigi valeat & opus suscipere incrementum, ideo volumus & precipimus, ut nequaquam ad eiusdem H. promotionem procedas, nisi prius habeas ejusdem Regis in hac parte consensum. Illos namque in ecclesiarum prelatos prescribi cupimus qui dictum negotium velint & valeant efficaciter promovere. Datum Lugduni XI. Kal. Mar. Anno VIII.

Lyons 19 Febr. 1251.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

LXXXVII.

Magistro Jacobo Archid. Laudunen. Capellano nostro.

Experientia docente percepimus quod ex indigni. timore nominis studiosius, & animarum

N 2

salu-

salutem omni virtute diligis, ac libenter illa procuras & promoveas que redundant ad robur ecclesiastice libertatis. Cum itaque premissa experientia causam nobis dederit quod te ad nob. viri Ducis Bavarie & quorundam Nobilium ac aliorum de Almania presentiam destinamus discret. tue auctoritate presentium duximus committendam quatenus si forte aliqua de Universtatibus Civitatum seu Castrorum aut Villarum partium earundem que in devotione Sed. Apostolice non existunt juxta & salubria nostra monita quod absit ad gremium sancte matris ecclesie non redierit reverenter & Ca. in Christo fil. n. W. Il. Rom. Regi sublimando in proximo ad Imperialis honoris fastigium se oppositam reddiderit aut rebellem tu contra ipsam & illos etiam quia tam pium negotium impedire vel turbare presumpserint per te ac etiam quoscumque Religiosos, & clericos seculares ad hoc idoneos. quos super hiis intendere tibi volumus et mandamus spiritali et temporalis districcione procedas sicut videris expedire. non obstan. si aliquibus a sed. Ap. sit indultum, quod suspendi vel interdici aut excommunicari non possint sine speciali mandato sed. ejusdem faciente plenam et expressam de indulto hujus mentionem. Illos autem ex nobilibus et aliis ac Universtatibus supradictis qui

qui ad mandatum ecclesie redire voluerint affectu benigno recipias, & eis absolutionis beneficium iuxta formam ecclesie largiaris. & relaxes etiam interdictum in loca hujusmodi promulgatum prius tamen ab ipsis sufficienti & idonea cautione recepta, qui in devotione sed apostolice perseverent & predicto Regi debite fidelitatis exhibeant iuramentum, ac eidem patienter faveant & potenter assistant. Dat. Lugduni X. Kal. Martii. an. VIII.

In eodem modo fratri Henrico de Ord. Pre-dicat. penitentiario nostro &c. (usque presumpserint) per te ac fratres tui ordinis & etiam clericos seculares &c. (usque in finem).

Lyons 25 Febr. 1251. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

LXXXVIII.

Nob Vir. Philippo de Wall & Esten spiritum consilii sanioris.

Veridico relatu percepimus quod tibi domi-

nus magnam dedit industriam & quod in amore ac timore divini nominis delectaris contempnendo vitia & amplectendo virtutes ac etiam piis locis & personis ecclesiasticis oportuni presidium prestando favoris. Cum autem plenus miseratione dominus quondam f. Imperatore sublato de medio tibi sicut & aliis fidelibus tempus indulxerit oportunitum in quo pie devotionis affectum omni abdicata formidine potes circa sanctam Ro. ecclesiam matrem tuam per effectum operis publicare. Nob. tuam affectuose rogandam duximus & monendam in rem tuorum peccatorum injungentes quatenus animum ad illa dirigens per que dicta ecclesia gaudii plenitudine perfundatur Ca. in Christo fil n. W. Il. Regi Rom. sublimando in proximo ad fastigium Imperialis honoris nulla interposita tarditate te reddas omni devotione placitum et prestes eidem fidelitatis debite juramentum. ita sibi patenter et potenter assistens, quod ipse tui favoris auxilio in hiis que sunt ad honorem ecclesie, ac tranquillum statum Imperii possit triumphaliter deo prosperari exinde proveniat quod ipse circa te ac tuos semper habere gaudet benivolentiam specialem, et ecclesia cui precipuus super hoc honor impeditur tibi exinde ad conaigna gratiarum premia teneatur nec aliquod super hiis pretextu Corradi aut

alt-

alterius natorum ipsius f. consurgat obstaculum, cum ipsi nullum jus habeant in Imperio, cujus non successione set electione dignitas obtinetur Ut autem super hiis plenius et clarius summam intentionis nostre percipias dil. fil. fratrem Henr. de Ord. predicat penit. nostrum virum utique discretum et providum ac nobis pro sue devotionis meritis gratum plurim. et acceptum ad tuam presentiam destinamus. cui super premissis fidem plenam adhibeas et exprimas nobis per eius prudentiam quod in tua voluntate geritur, et in desiderio continetur. habita certa fiducia quod in hiis que secundum deum tibi esse votiva senserimus nos liberales et promptos cum paterna benignitate reddemus. Dat. Lugd. II. non mar. Anno VIII.

In eod. modo nob. vi. Guérardo de Erbe-stein.

In eod. modo Henr. Comiti Ursuto.

In eod. modo Nob. vi. Philippo de Hohenuels.

Lyons 6 Maart 1251.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brieven van Innocentius I.V. berusten in het Pausfelyk Archiev.

LXXXIX.

. . . *Abbati sancti Galli.*

Quia Rom. Ecclesie, que tamquam pia mater non claudit redeuntibus gremium sed peccatoris querens reditum porrigit tabulam penitentie naufragis licet immeriti presedentes cupimus ad devotionem ipsius ecclesie oberrantes ab ea, qua decet, sollicitudine revocare: discretioni tue de qua gerimus in domino plenam fiduciam pres. auctoritate concedimus, ut quoslibet tam clericos quam laicos quorumcumque locorum de Alamania qui Carissimo in Christo filio nostro W. Regi Roman. Ill. adherentes et prestantes tibi ejusdem Regis nomine fidelitatis debite juramentum te in defensorem suum duxerint eligendum possis, ab excommunicationum sententiis quas adherendo quondam f. qui se tunc pro Imperatore gerebat incurrisse noscuntur, absolere juxta formam ecclesie vice nostra et relaxare interdicti sententias, si que in eorum terras fuerunt hac occasione prolata, ac dispensare cum eisdem Clericis super irregularitate si quam exinde forsitan contraxerunt prout secundum Deum videris expedire. recepta prius a predictis de stando super hiis mandatis sufficienti et idonea cautione liceat quoque tibi corpora mortuorum hominum eorundem

loco-

*locorum extra cimiteria ecclesie occasione hujusmodi
tumultuata ecclesiastice tradere sepulture, ac si se-
pulta fuerunt ibidem in eis permittere remanere,
dummodo manifesta signa penitentie precesserint in
mortuis prenotatis. Quod si aliquae persone vel
loca Ve. f. n. Episcopum Constantien ac te pari-
ter ut premissum est in defensores & Capitaneos
duxerint eligendos una cum ipso circa personas &
loca eadem hujusmodi concessionis ministerium exe-
guaris. Contradictores &c. Datum Lugduni III.
Id. Mart. Anno VIII.*

Lyons 12 Maart 1251.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

XC.

Nobilibus Suayie Eccl. Rom. devotis.

*Venientem ad Sed. Apost. nob. vir. Comitum de
Gurtemberch nuntium uestrum solita benignitate
O recepi-*

recepimus, & que coram nobis ex parte uestra pro-
posuit pleno concepimus intellectu. Meruit quidem
fidei ac sinceritatis uestrę constantia eum apud nos
invenire favorem, ut audiamus libenter quemvis
uestra nobis desideria exponentem, & prout res ex-
postulat exauditionis congrue studio prosequamur.
Gaudemus autem in domino & dignis duximus no-
bilitatem uestram laudum preconiiis attollendam,
quod devotionis quam hactenus ad sanctam habuis-
tis ecclesiam fervore crescente in negotio catholice
libertatis, ac uestrę contra utriusque adversarios
viriliter statis & insistitis indefessa constantia,
quemadmodum accepto memorato nobili fideliter refe-
rente. Hinc est quod Apostolica Sedes laudabili zelo
virtutis invicte congratulans profectibus uestris inten-
dit attentius & sollertius uobis excogitat presidia
oportuna. Ecce namque Ca. in Christo fil. n. W.
Regi Rom. Ill. scripta nostra dirigimus eum prout
convenit inducere, ut in manu forti, & brachio
virtutis excelsę deliberatione festina & celeri con-
silio se ad partes Suevię studeat in uestrum auxilium
se conferre. partes adversas in robore virtutis
regię contriturus. Nos quoque in ipsius Regis
ac fidelium utile patrocinium idoneum & fidelem
curabimus destinare legatum, qui spiritus nostri
zelo repletus imminens negotium prosequetur ex
animo studiosus & efficax in commissis. Verum
ut interim nihil omittamus ex his que manifesta
de-

deposcit utilitas dil. fil. fratrem Henr. Ordinis
 pred. penit. nostrum virum utique providum & discre-
 tum ad partes uestras disponimus transmittendum pre-
 dicationis crucis officium contra C. natum quondam
 f. tunc se pro Imperatore gerentis ac fautores ip-
 sius hostes ecclesie atque vestros nec non & potesta-
 tem procedendi circa fautores hujus sub congrua
 forma sibi a vobis exhibenda commissuri. eidem
 prout dicto negotio indicabimus expedire. Verum
 ne corda uestra ulla de successu adversariorum am-
 biguitate vacillent, ac per hoc vestri vigoris instan-
 tia in aliquo remittatur, scire vos volumus procul
 dubio & tenere quod memorati f. soboles cum non
 solum sit de paterne perfidie hereditaria imitatione
 suspecta, verum etiam iam dubia traducte ab avis
 & proavis seve triumpnidis emulatrix ex aliqua
 permissione vel gratia sed. Apostolice quam in mem-
 bris sibi adherentibus diutina persecutione vexavit
 stirps illa viperea ad honorem Romano. Reg. vel
 Imperii seu principatum Suevie a quo meruere illius
 generationis superstites tam ex delicto paterno
 quam proprio fieri alieni aliquo tempore non con-
 surget. Absit enim quod hec mutabilitas possit in
 justissimo prolata animadversionis iudicio reperiri,
 aut nos superbum vetuste pravitatis rehedificando
 parietem, quem severitas divina deiecit, iniustam
 prevaricationis calumpniam secundum Apostolum
 incidamus propter quod constantes estote filii dilecti
 O 2 nobis

nobis in domino, ac in defensione mutua donec hostilis coram vobis fatiscat adversitas unanimiter coherere oportuno semper Apostolice protectionis patrocinio conservandi. Datum Lugduni 11. Kal. Aprilis Anno VIII.

Lyons 31 Maart 1251.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

X C I.

. . *Electo Leodien.*

Illos fore dignos apostolice sedis gratia pro quibus Ca. in Christo fil. n. W. Rex Ro. Ill. apud nos humiliter interpellat, ipsius obtentu mandamus quatenus magistrum Symonem de transitu Leodien. Clericum in aliqua ecclesiarum Civitatis vel dioc. Leodien. parte vel per al. recipi fac. in can. & in f. eique de prebenda si qua vacat ibidem ad presens, vel quam primum ad id se fa. ob. provideas

deas vel facias provideri. non obst. certo can. numero iuramento vel confirmat. sed. ipsius seu quilibet al. fir. val. aut si direximus ibidem scripta nostra pro aliis quibus volumus &c. (usque generari) sive auctoritate legatorum apostolicorum vel spontanea voluntate Capituli sunt in ipsa ecclesia recepti. quibus eundem magistrum volumus prout fuerit de jure preferri: sive quod ipse alius beneficiatus existit aut alibi scripsimus pro eodem aut si dictum Cap. seu dignitas persona vel locus ex ipsius sedis indulto excommunicari vel interdicti, seu suspendi, aut cujusquam nequeat receptione vel provis. compelli seu quavis apostolica indulgentia cujuscumque tenoris existat, de qua plenam vel expressam fieri oporteat mentionem precip. mand. vel perquam hujus gratia impediri valeat vel differri. Contradiçtores &c. Nos insuper decernimus . . & mand. siquid super hoc contra mandatum nostrum & provisionem tuam fuerit in ipsius Mag. dispendium attemptatum. Datum Mediolani VIII. Kal. Augusti anno VIII.

Milan 24 July 1251.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XCII.

*Henrico tit. S. Sabine presb. Card. Apost. sed.
Leg.*

Ex parte dil. fil. Nob. viri Guerardi dicti Radolfi Domini de Nucella Tornacen. dioc. fuit a nobis humiliter supplicatum ut cum in contracto matrimonio cum . . . Uxore sua que sibi in quarta Consanguinitatis linea est conjuncta licite remanere valeat dispensare secun de benignitate Sed. Apost. curaremus. Cum igitur per celebrationem divortii si fieret inter eos graves possent ut asseritur inimicitie suscitari que per jam contractum matrimonium sunt sopite, & idem nobilis Ro. Eccl. sit devotus & in recompensationem hujus gratie Ca. in Christo fil. n. W. Regi Rom. II. in negotio ecclesie ac Imperii se offerat ut dicitur utiliter serviturum propter quod meretur gratiam & favorem presentium tibi auctoritate committimus, ut cum ipso super impedimento consanguinitatis predictae dispenses prout secundum Deum tua discretio viderit expedire. Datum Mediol. V. Kal. Augusti anno IX.

Milan 28 July 1251.

Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XCII.

XCIII.

Guilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus universis Imperii fidelibus presentem paginam inspecturis gratiam suam & omne bonum. meritis sacræ Religionis inducimur, ut loca religiosa, & personas Ecclesiasticas benigni gratia jugiter prosequentes, ipsorum paci, tranquillitati, ne jurgiorum concutiantur procellis, in posterum consulimus. Hinc est quod nos dilectarum in Christo Abbatissæ & Conventus monasterii in Ruræmunda Cisterciensis Ordinis Leodiensis Diœcesis, precibus inclinati, monasterium ipsum & personas ibidem commorantes cum suis pertinentiis, terris possessionibus, redditibus pascuis nemoribus, piscariis, legatis sibi ex testamento & aliis bonis mobilibus & immobilibus, quæ titulo emptionis, donationis, concessionis, permutationis, locationis seu legationis vel quocunque alio justo titulo, nunc obtinent, aut in futurum justis modis poterunt adipisci, sub nostra protectione, & imperii liberalitate regia duximus admittenda, & ut possessiones & alia bona mobilia & immobilia, exceptis feodalibus, que personas suorum ad eorum monasterium e sæculo fugientium & professionem facientium in eodem si remansissent in seculo ratione successionis vel quocunque alio justo titulo contigissent, petere percipere

ac retinere libere valeant, presenti edicto eis duximus concedendum. Universis & singulis auctoritate regia sub interminatione gratiæ nostræ districtius inhibentes ut nullus contra hanc nostram concessionem & protectionem venire audeat vel ei ausu temerario contradicere. Si quis vero hoc facere præsumperit, gravem celsitudinis nostræ offensam se noverit incursum: insuper in reatus sui pœnam triginta marcas auri solvat, medietatem nostræ Cameræ reliquas injuriam passis, prout est hactenus in Imperio consuetum, in cujus rei testimonium præsentis litteras exinde conscribere, & sigillo Maj. nostræ jussimus communiri. Datum Erbestein secunda Kalend. Augusti indictione nona anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo primo, Regni vero nostri anno tertio.

Erbestein 31 July 1251.

Dit Stuk, 't welk my de Hr. BARON VAN SPAEN TOT HARDESTEN heeft medegedeeld, berust in de Abdy van het Munster te Ruremonde.

XCIV.

Willelmus Dei gratiæ Romanorum Rex & semper Augustus Universis Imperii fidelibus hanc litterarum

*teram inspecturis, Gratiam suam & omne bonum—
Datum in Castris apud Erbenheim Anno Domini
1251. VIII. Idus Novembr. Indictione X.*

Leger by Erbenheim 6 Nov. 1251.
Zie de Byvoegfelen.

XCIV.

. . *Episcopo Meten.*

*Ut dil. fil. Symonem Can. argentinens. natum
quondam Ludowici domini de Lichtenheimb advo-
cati Argentinens. gratiosa benivolentia prosequamur
fides & devotio quam dil. fil. nob. vir Henricus
Dominus de Lichtenheimb Advocatus Argentinens.
frater ipsius ad nos & Rom. Eccl. habet nec non
Ca. in Christo fil. n. W. Regis Roman. Ill. &
dil. fil. Electi Maguntin. precamina nos hortantur.
Cum sicut igitur iidem Rex & Electus nobis ex-
ponere curaverunt ve. f. n. Episcopo Argentinens.
nostris dedissemus literis in mandatis, ut eidem
Symoni de aliqua prelatura vel dignitate in Argentinens.
Civitat. vel dioc. provideret Anselmus de Hel-
restein Can. spiren. preposituram ecclesie Surbugen-
Argentinens. Dioc. predicto Symoni de jure debitam
sibi conferri auctoritate quarundam litterarum post-
modum obtentarum a se. Apostolica procuravit.
Verum cum pater & fratres ipsius A. se potenter
& patenter opponant ecclesie negotio generali C,
P nate*

nato quondam fr. olim Rom. Imperatori & eius fautoribus adherendo, & castra & munitiones Imperii occuparint & detineant occupata: sitque satis indignum persecutorum ecclesie & ecclesiastice libertatis filios ad honores & ecclesiastica beneficia promoveri quibus merentur potius spoliari. Nos dictorum Regis & Electi precibus inclinati mandamus quatenus patrem & fratres dicti Ans. moneas attentius & inducas ut infra duorum Mensium spatium post monitionem tuam ad devotionem ecclesie redeuntes castra & munitiones predicta eidem Regi restituere non postponant. alioquin prefatum Ans. de consilio dil. fil. n. Henr. tit. S. Sabine presb. Card. apost. sedis Legati a prepositura admovens memorata. illam dicto Symoni auctoritate nostra conferas & assignes. Contradictores &c. non obstan. quod causam motam inter predictos Ans. & Sy super predicta prepositura in qua nondum est ad litem contestationem processum duximus ad examen apostolicum revocandam. sive quod ve. f. n. Episcopo Argentinens. dicitur ab apostolica sede concessum, quod nulli possit in sua Civitate vel dioc. preter ipsius assensum per literas Apostolicas provideri. Dat. Perusii XIV. Kal. feb. Anno nono.

Perugia 19 Jan 1251.

Zie de By-

voegselen

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

XCV.

XCVI.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus universis sacri Romani Imperii fidelibus, præsentem paginam inspecturis gratiam suam & omne bonum. — Datum Brunsvich 4 Calend. Martii Indictione X. Anno 1251. Regni vero nostri Anno quarto.

Brunswyk 26 Febr. 1252. Zie de Byvoegfelen.

XCVII.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper augustus, Universis Imperii fidelibus gratiam suam & omne Bonum. Ut sinceritas fidelium & fidelitas expertorum, quorum labores & servitia multipliciter in honorem Regii nominis elucescunt, retributione debita ponderentur, benignitas regia clementer nos allicit & inducit.

Cum itaque venerabilis Henricus Spirensis electus aulæ nostræ Cancellarius dilectus princeps noster se multimodis servitiis fecerit celsitudini nostræ

gratum & examinaverimus ejus fidei puritatem, pro tot meritis quæ concurrunt in ipso, concessimus eidem & Ecclesiæ Spirensi sibi commissæ, suisque successoribus liberaliter & benigne villas nostras Haselach & Behelen Spirens. Dioecesis cum omnibus pertinentiis earundem tam diu tenendi & usu fruendi, donec sibi vel Ecclesiæ memoratæ per Nos vel aliquem successorum nostrorum Quingentæ Marcæ argenti plenarie fuerint persolutæ. Cui nostræ concessioni interfuerunt testes subscripti. Abbas sancti Trudonis. Conradus Præpositus Ecclesiæ S. Widonis. Spirens. E. Præpositus Foldensis, A Comes de Waldecke. A. Dominus de Wese-mar. H. Comes de Solmessa, & plures alii fide digni.

Et nos in testimonium & evidentiam plenioris præsens scriptum sigillo nostro sibi dedimus roboratum Datum in Brunswic XIII. Kal. Aprilis. Indict: decima.

Brunswyk 20 Maart 1252.

Dit Stuk is my uit het oorspronkelyke door den Hr. LAMEY medegedeeld.

XCVIII.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus. Universis sacri Imperii fidelibus presentem paginam inspecturis gratiam suam & omne bonum. — Datum Brunswich VII. Kl. Aprilis. Indictione X. Anno Domini 1252.

Brunswyk 26 Maart 1252. Zie de Byvoegfelen.

XCIX.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Imperator semper Augustus (het is byna niet te denken, dat het van den gewoonen styl des Konings zoo afwykende woord van *Imperator* ook in het oorspronkelyke gestaan hebbe, vooral in zulk een' weinig beduidenden Brief) *Universis sancti Imperii Fidelibus presentem paginam inspecturis gratiam suam omne bonum. — Datum Brunswich septima Calendas Maji Indictione decima Anno Domini 1252. regni vera nostri Anno quarto.*

Brunswyk 25 April 1252.
de Byvoegfelen.

Zie

C.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus universis sacri Imperii fidelibus presentes literas inspecturis gratiam suam & omne bonum. — Datum Antverpie ij Idus Junii: Indict. X. Anno Domini 1252.

Antwerpen 12 Juny 1252.

Zie de

Byvoegselen.

C I.

Henrico tit. Sancte Sabine presb. Card. Apost. sedis Legato.

Ex parte dil. fil. Egidii nati Werrici de Hodege Civis Leodien. fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum ipse cum Ida domicella dicta Lecavallaresca loci ejusdem per verba contraxerit de presenti corporali super hoc nihilominus prestito a partibus juramento, eademque domicella ipsum Eg. quarto gradu consanguinitatis attingat dispensare secum quod hujusmodi confirmare matrimonium valeat misericorditer curaremus. Quia vero sicut intelleximus

*eximus de separatione hujus matrimonii multa pos-
sent discrimina provenire, idemque civis prout ejus
nobis litteris intimasti Cariss. in Christo fil. nostro
W. Regi Rom. Illust. devotus esse dicatur, & ob-
sequiosus esse proponat: presentium tibi auctoritate
committimus, ut cum eisdem quod impedimento hu-
jusmodi non obst. contractum matrimonium inter
eos libere confirmare valeant, & in sic contracto
licite remanere premissis circumstantiis perpensis at-
tentius per te vel per alium auctoritate nostra dis-
senses. Dat. Perusii XII. Kal. Julii anno IX.*

Perugia 20 Juny 1252.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CII.

*Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex sem-
per Augustus univcrsis Imperii fidelibus hanc lite-
ram inspecturis gratiam suam & omne bonum —
Datum apud moguntiam Anno Domini 1252.
Quinto nonas Julii.*

Mayntz. 3 July 1252.

Zie de

Byvoegselen.

CIII.

CIII.

Eidem.

Ex parte dil. fil. No. vi. Burchardi de Zigemberch & No. mu. Ælidis fuit propositum coram nobis quod ipsi qui ex una parte in tertio & ex alia in quarto gradu consanguinitatis a communi distant stipite ad sedandas graves inimicitias que inter ipsorum consanguineos exorte fuerant inter se matrimonium contraxerunt. Cum autem ex separatione hujus matrimonii multa possent pericula provenire nobis humiliter supplicarunt, ut providere ipsis super hoc paterna sollicitudine curaremus. De tua itaque circumspectione plenam in Domino fiduciam obtinentes mandamus quatenus si negotio generali ecclesie, ac carissimi in Christo filii nostri W. Regis Romanorum Illustris videris expedire cum eis auctoritate nostra dispenses, ut impedimento non obst. predicto possint in sic contracto matrimonio licite remanere. Datum Perusii III. Id. Julii anno decimo.

Perugia 12 July 1252.

Zie de By-

voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

CIV.

CIV.

Eidem.

*Affectuosas preces pro quodam No. de Hano-
nia direxisti, ut cum ipso cuius obsequium Ca.
in Christo filio n. W. Illustri Romanorum Regi
& Roman. ecclesie esse poterit fructuosum, quod
quandam nob. mulie. que ipsum quarta linea
consanguinitatis attingit sibi matrimonialiter
copulare valeat de speciali disp. gratia digna-
remur. Quia vero devotos Ap. Sed. gratioso
favore per nos condecet confoveri, nos de cir-
cumspeditione tua plenam in domino fiduciam ob-
tinentes pres. tibi auc. committimus ut super
hoc cum Nob. prefato dispenses si negotio eccle-
sie supradicte, ac prefati Regis id videris ex-
pedire. Datum Perusii XV. Kal. Aug. An-
no X.*

Perugia 18 July 1252.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. be-

rust in het Pausfelyk Archief.

C V.

Wilhelmus, Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, universis sacri Imperii fidelibus presentem paginam inspecturis, gratiam suam & omne bonum. — Datum in Castris in Lorckenhausen, XII. Kal. Augusti. Indiēt. X. anno Domini 1252.

Leger voor Lorckenhausen 21 July 1252.

Zie de Byvoegfelen.

C VI.

Universis presentem literam inspecturis Florentinus de Holland, frater Domini Willekini Regis Romani Illustris salutem & omne bonum. — Datum apud Middelburg per consilium meorum fidelium Domini Hugonis de Cralinge, Anno Domini 1252, & aliorum fidelium meorum, feria secunda post Assumptionem beate Marie.

Middelburg 17 Aug. 1252.

Zie de

Byvoegfelen.

C VII.

CVII.

*Henr. tit. Sancte Sabine presb. Card. Apost.
sed. Legato.*

*Ex parte dil. fil. Johannis de Hoxhem mi-
litis fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum
ipse olim cum Heluidi muliere Leodien. Dio-
ces. per verba de presenti matrim. contraxis-
set, ac postmodum inter eos carnali copula sub-
secuta, sit compertum quod dictus miles Helvi-
di eiusdem mulieris filiam quam de alio viro
susceperat ante contractum hujusmodi matrimo-
nium inter eos de sacro fonte levarit, quod in
matrimonio sic contracto per quod inter ipsum
& dicte mulieris consanguineos pacis federa
reformata dicuntur impedimento hujusmodi non
obst. licite remanere valeat de nostra eis per-
missione liceret. Gerentes itaque de circum-
spectione tua fiduciam in domino pleniorum ob-
tentu Carissimi in Christo filii nostri W. Regis
Roman. Illustris, ac multorum nobilium per
suas nobis super hoc literas supplicantium, pres-
tibi auctoritate committimus quatenus eiusdem
militi & mulieri super ipso matrimonio & pro-
le descendente, ab ipsis dummodo sine gravi scan-
dalo fieri valeat & negotio predicti Regis ex-
pediat provideas dispensando, prout secundum*

Deum utriusque salutis videris expedire. Datum Perusii II. Kal. Septembris Anno decimo.

Perugia 31 Aug. 1252.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

CVIII.

Willelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus. Universis sacri Imperii fidelibus presentem paginam inspecturis, gratiam suam & omne bonum. — Datum in Castris ante Cubam II. Kal. Sept. Indictione decima Anno Domino 1252.

Leger voor Caub. 31 Aug. 1252.

Zie

de Byvoegfelen.

CIX.

Innocentius episcopus servus servorum dei. Dilecto filio. H. tt. sancte Sabin. presbitero
Car-

Cardinali apostolice sedis Legato Salutem & apostolicam benedictionem. Significauerunt nos dilecte in christo filie . . . Abbatissa & Conuentus Monasterij beate Marie in Rinsburgh diocesis sancti Benedicti Traiectensis dioc. quod orationes quedam in earum Monasterio & libris habentur decantari solite ab antiquo preter beati Benedicti ordinem & officium que seruant que quidem proper sui prolixitatem malum generant & impedimentum ingerunt in huius, sed eas ueremur propter conscientiam determinare absque sedis apostolice licentia speciali. super quo provideri sibi a nobis humiliter petierunt. De tua igitur circumspectio. plenam in domino fiduciam obtinentes. discretioni tue per apostolica scripta mandamus. quatenus super hoc eisdem provideas prout secundum deum ipsarum animarum saluti uideris expedire. dummodo non derogetur propter hoc ipsius ordinis institutis. Datum Perusij ij. Kal. Octobris Pontificatus nostrj anno Decimo.

Perugia 30 Sept. 1252.

III. 236.

Dit Stuk berust in de Rynsburgsche
Archieven.

C X.

Henrico tit. Sancte Sabine presb. Cardinali.

*Exhibita nobis dil. fil. No. vi. Comitis Harcimanni de Grueningen petitio contin. quod disensionis auctor talem inser ipsum & no. vi. Comitem de Veringen Constantien. dioc. disensionis materiam seminavit quod ex ea non solum bonorum ipsorum sequebatur destructio sed vicinorum locorum incolis ac universis exinde transeuntibus multa corporum & rerum pericula imminebant. Unde ad sedandam hujus disensionis materiam & inter eos pacta federa reformanda, idem Comes de Grueningen Nob. mulier. Hedewigim natam dicti Comitis de Veringen iuravit ducere in uxorem ac etiam desponsavit. Verum quia prefatus Comes de Grueningen ipsam mulierem quarta linea consanguinitatis contingit, nos ipse prius duxit ad consummationem hujus matrimonii procedendum quam super hoc recursus ad sedem apostolicam haberetur, nobis humiliter supplicans ut cum ad reformationem pacis inter ipsos Comites & multorum periculum evitandum nihil adeo sicut consummatio ejusdem matrimonii operetur salubre remedium apponere curaremus, Attendentes
igitur*

igitur quod *urgens necessitas & evidens utilitas dispensationem exposcit. mandamus quatenus consideratis diligenter circumstantiis univ. si utilitati & negotio Car. in Christo filii nostri* *Regis Ro. Ill. videris expedire dictis Comi-*
de Grueningen ac mulieri auctoritate nostra per te vel per alium dispensando concedas ut impedimento hujusmodi non obst. possint si velint ad consumationem matrimonii predicti procedere ac insimul licite remanere. Dat. Perusii
V I. Non. Octobris anno X.

Perugia 2 Octob. 1252. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

C X I.

Ego Symon miles dictus de harlem notum facio vniuersis presentia visuris quod contuli dilecto meo iacobo de hilchebroc opidano in harlem minorem decimam meam in harlem invoude & in partibus attendentibus ibidem prouen-
nien-

*nientem sub nomine feodali possidendam & li-
 bere recipiendam tali tamen condicione adiecta
 si dictum iacobum mori contigerit quod dicta de-
 cima ad seniore[m] filium suum legitimum feo-
 daliter deuoluatur Insuper de filio ad filium
 ipsius iacobi & de filia ad filiam prenominato
 nomine eandem decimam iudico deuoluendam
 Ne autem talis donatio mea ab aliquo suc-
 cessorum meorum infringi valeat presens scrip-
 tum sigillo meo presato iacobo etiam tradidi
 confirmatum datum anno domini m. cc. quin-
 quagesimo secundo in vigilia apostolorum Sy-
 monis & iude.*

Den 27 Oct. 1252. III. 426, 430. IV. 190.

Dit Stuk berust op de Hollandse
 Leenkamer.

CXII.

*Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex sen-
 per Augustus Universis sacri Imperii fidelibus
 presens scriptum inspecturis gratiam suam &
 omni*

omne bonum. — Dat. Moguntie Quinto Kal.
Decembr. Indict. undecima. Anno Domini 1252.

Mayntz 27 Nov. 1252. Zie de By-
voegfelen.

CXIII.

Wilhelmo Regi Romanor. Illust.

Dignum est sententias que solempniter regio promulgatur oraculo ut illibate permaneant Apostolice firmitatis patrocinio con carere. Tua siquidem Ca. fili Nobis exhibita narratio continebat, quod tu in generali Curia nuper apud frankfort de antiqua Imperii consuetudine celebrata per diffinitivam sententiam de communi consensu Principum Imperii eiusdem tibi fidelium ibidem presentium promulgatam illos omnes bonis quibuscumque que ab Imperio tenebant in feudum privare curasti, qui super hiis investituram infra annum a die quo apud Aquisgranum in Romanorum Regem fuisti divina favente gratia coronatus a tua celsitudine rec. pere non curarunt prout in authenticis litteris confectis exinde & Regio sigillo signatis, plenius contineatur. Nos itaque tue sublimitatis precibus inclina-

R

2,

ti, quod a te super hoc factum est ratum habentes
 & gratum illud auctoritate Apostolica confirmamus,
 & pres. scripti patrocinio communimus. Nulli ergo
 hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis
 infringere aut ausu temerario contraire. Si quis
 autem hoc attemptare presumpserit, indignationem
 Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli
 Apostolorum eius se noverit incursum. Datum
 Perusii IV. non. Decembris Anno X.

Perugia 2 Dec. 1252. Zie de By-
 voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
 in het Pausfelyk Archief.

CXIV.

Ego Symon de Harlem miles notum facio
 vniuersis presentes literas visuris. Quod Ego
 dedi dilecto meo Willelmo de pola Opidano
 de hartem & Machteldi de arena vxori eius
 In feodum vndecim fundos iacentes infra Sca-
 bi-

binatum de harlem in quibus manent herman
 filius bucsfels gode hugo copkijn frater iohan-
 nis vastraeds. Nycholaus filius baertild ghe-
 raerd filius aelbrecht, ziric maersman, super duos
 manent aleyt filia nyclus, aleyt dilins allaert Si-
 neric aleyt gaske pacifice possidendos & quiete
 sub hac forma Si contingeret predictum Wil-
 elmum ante predictam Machuildem mori predicta. M.
 mædietetatem predictorum fundorum ad vitam suam
 pacifice & quiete possidebit Aliam vero medietatem
 filius vel filia predicti willelmi que ei in heredi-
 tate succedet quiete & sine calumpnia aliqua possi-
 debit quamdiu predicta M. vixerit. Sed post mor-
 tem predictæ m. filius qui supervixerit vel filia he-
 redes predictorum willelmi & M. ipso predicto si-
 militer mortuo integraliter predictos fundos in feo-
 dum a me uel ab herede meo si non supervixero
 sine aliqua calumpnia possidebit in pace quod si con-
 tinget primum heredem predictorum W. & M.
 mori sine liberis frater vel soror predicti heredis
 vel eorum filie vel filii quamdiu vnus super vixerit
 pacifice & sine calumpnia predictos fundos a me
 vel ab herede meo in feodum possidebit & de pre-
 dicto feodo nec michi nec heredi meo dabit aliquod
 releuium nec ipsi predicti W. & M. vel eorum he-
 redes tenebuntur mihi vel heredi meo super hijs in
 aliquo obligati In cuius Rei testimonium presentes

R. 2

litteras

litteras predictis W. & M. sigilli mei munimine tradidi roboratas actum apud arlem Anno domini m. cc. liij. feria quinta ante natiuitatem domini.

Haerlem 19 Dec. 1252.

III 345.

430, 432, 448.

Dit Stuk berust op de Hollandfche
Leenkamer.

CXV.

Henrico tit. Sancte Sabine presb. Card. Apost. sedis Legato.

Licet olim super provisione dil. fil. Everardi Prepositi ecclesie sancti Georgii Colonien. fratris Nob. Viri Arnoldi domini de Dist. nostri, & ecclesie Romane devoti de aliquo Episcopatu quem ipse duceret acceptandum quamcito vacaret in Regno Alamanie facienda tibi sub certa forma direxerimus scripta nostra idem tamen grata se oportunitate ad id offerre tardante, nobis que interim revocantibus litteras super Archiepiscopatibus, Episcopatibus, Abbatibus & Prioratibus conferendis a nobis concessas & processus auctoritate litterarum ipsa-

ipsarum super hiis habitos & habendos irritantibus, ita quod hii ad quos pertinet de illis disponendi libera sit facultas proventum spei de nostra in hac parte concepti gratia non suscepit. Moyente igitur nos & efficaciter impellente ad specialiter super hoc aliquid demandandum quod Ca. in Christo fil. noster W. Rex Romanor. Illustris apud Lugdun. pro hujusmodi provisione viva nas voce rogavit, quodque tu et idem Rex nuper pro ipso E. instante per literas supplicastis mandamus quatenus revocatione hujusmodi non obst. in ejusd. Everardi provisione procedas iuxta priorum continentiam litterarum. Dat. Perusii V. Id. Januar. Anno X.

Perugia 9 Jan. 1253.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CXVI.

Eidem.

Devotionem quam Ven. f. noster Magdeburgen.

R 3

Ar.

Archiepiscopus & dil. fil. No. vie. Herveſtus Comes de Glichen. Othonien. & . . Advocatus de Gera Nuemburgen. dioc. una cum ſuis circa Rom. gerunt eccleſiam nobis diligenter per tuas litteras expreſſiſti affectuoſe depoſcens quod cum dil. fil. in Chriſto Cecilia relicta cujuſdam nicolai Comitis de Halandia conſanguinea ipſius Archiepiſcopi & Rewmo nato prefati Comitis ut non obſt. quod quarta affinitatis linea ſe contingunt matrimonialiter copulari valeant, ac etiam quod Nob. Vir. Henricus advocatus de Plewe frater predicti Advocati de Gera & Abcedis nata Nob. Viri Hermanſi de Luhcemburg Nuemburgen. dioc. quam idem Henricus pro federe pacis inter ſe ac illius conſanguineos reformando ſibi de facto matrimonialiter copulavit pluribus ex ea filiis procreatis non obſt. quod ipſi quarta conſanguinitatis & tertia Affinitatis linea ſunt conjuncti manere poſſint in matrimonio ſic contracto diſpensare cum eis de benignitate ſolita dignaremur. Nos itaque digne volentes, quod dictus Archiepiſcopus & iidem Nobiles apud nos pro ſuis meritis inveniffe gaudeant gratiam benivolentie ſpecialis probate circumſpectioni tue preſ. tenore committimus ut cum prefatis perſonis ſuper hujusmodi matrimoniis auctoritate noſtra diſpenſes ſi negotio eccleſie ac Imperii quod in partibus illis agitur & utilitati Ca. in Chriſto fil. noſtri . .

Ro-

*Romanorum Regis Illustris id videris expedire.
Datum Perusii XIII. Kal. Februar. Anno X.*

Perugia 20 Jan. 1253. Zie de
Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CXVII.

Wilhelmus Dei gracia Romanorum Rex semper Augustus universis sacri Romani Imperii fidelibus presentes litteras inspecturis gratiam suam & omne bonum. — Datum Luneborg III. Nonas Februarii. Anno Domini 1253.

Luneburg 3 Febr. 1253. Zie de
Byvoegfelen.

CXVIII

Universis Clericis & Laicis Aquen. Leodien. Dioces.

*Quia post reditum vestrum ad devotionem ecclesie
tam*

tam in fide ipsius quam in obsequio Carissimi in Christo fil. nostri W. Regis Romanor. Illustris intelleximus vos fervere nos personas vestras ob id & eiusdem Regis obtentu nobis super hiis pro vobis cum instantia supplicantis honorare volentes dono gratie specialis, vobis in devotione ipsorum ecclesie ac Regis persistentis auctoritate pres. indulgemus, ut extra muros Aquen. vos omnes vel singuli non possitis per litteras Apost. Sedis vel Legatorum eiusdem super aliquibus negotiis in iudicium evocari absque speciali mandato Sed. ipsius faciente plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indul. huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c. Datum Perusii Kal. Martii Anno X.

Perugia 1° Maart 1253. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CXXIX.

Henrico Duci Lotharingie & Brabantie.

Cupientes Imperii Romani negotium sine laudabili auctore domino consumari ferventur appetimus

ut

ut omnes ecclesie filii & precipue ipsius Magnates Imperii ad negotii promotionem ejusdem viriliter & constanter assurgant, eosque libenter ad id nostris monitis & precibus excitamus. Hinc est quod Nob. tuam monemus rogamus & hortamur attente, ac per apostolica scripta mandamus in remiss. peccat. injungendo, quatenus predictum negocium iam per Dei gratiam prospere inchoatum ardenti animo prosequens Ca. in Christo fil. n. W. Ill. Rom. Regi contra quoslibet ipsius adversarios efficaciter & potenter assistas. Nos enim nec in vita ejusdem Regis nec etiam post ejus obitum si eum forte de hoc seculo interim vocari contigerit te ac tuos heredes aliosque tibi adherentes aliquatenus in hujus negotio deseremus nec pacem etiam quin te ac ipsos in pacem ponamus reformabimus cum adversariis supradictis. Dat. Perusii V. Id. Martii Anno X.

biv sit

Perugia 11 Maart 1253.

Zie de By-

voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. be-

rust in het Pausfelyk Archiev.

CXX.

*Fratri Henr. tit. Sancte Sabine presb. Card.
Apost. Sed. Legato.*

Ex parte dil. fil. nob. Viri Ducis Brabantie fuit nobis humiliter supplicatum ut Nob. vi. Godefrido domino de perwes & de Gribergis consanguineo & consiliario suo exponere se ut asserit devotioni Rom. Ecclesie ac Ca. in Christo filii nostri W. Regis Rom. Ill. obsequiis cupienti decimas terrarum que in dominio ipsius Godefridi de novo redigi contingerit ad culturam tertia parte decimarum ipsarum Rectoribus ecclesiarum in quarum consistunt parrochiis vel personaliter in eis deservientibus reservata concedere de speciali Apostolice sedis gratia curaremus. Quocirca discret. tue pres. auctoritate committimus ut super hoc agas vice nostra prout negotio ecclesie, ac utilitati prefati Regis tua providentia viderit expedire. Datum Perusii V. Id. Martii anno X.

Perugia 11 Maart 1253.

Zie de By-

voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

CXXI.

CXXI.

Eidem pro Nob. vi. Duci Brabantie.

Ex parte dil. fil. Nob. vi. Henrici Ducis Brabantie nobis extitit humiliter supplicatum, ut cum ipse in obitu patris sui gravibus remanserit debitis obligatus, ac propter hoc Rom. ecclesie, ac Ca. in Christo filio nostro W. Regi Rom. Illustri assistere hactenus nequiverit prout gessit & gerit in votis eidem in relevatione debitorum hujusmodi quatenus potentior fiat in subsidium Regis eiusdem, decimas terrarum, quas in ipsius dominio de novo redigi contigerit ad culturam &c. (ut supra per totum). Dat. ut supra.

Perugia 11 Maart 1253.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CXXII.

Abbat & Priori d. Middelburch Premonstraten. Ord. Traject. dioc.

Ex parte dil. fil. nob. vi. Henrici Ducis Bra-

S 2

bantiæ

bantie & Lothoringie fuit nobis humiliter supplicatum ut cum ipse quasdam decimas & res alias quas idem & progenitores sui hactenus libere sicut alios suos redditus tenuerunt pro anime sue & antecessorum suorum salute velit ecclesiis quibusdam conferri & prebendas institui ex eisdem que sint Rom. ecclesie censuales & super hoc favorem dignemur apostolicum impertiri. Nos igitur ad instar fel. rec. Honorii P. P. predecessoris nostri memorati Ducis supplicationibus inclinati mandamus quatenus si res ita se habeat eidem ad perficiendum predictam auctoritatem vice nostra sublato appellationis obstaculo impendatis jure patronatus in eisdem prebendis sibi & suis heredibus reservato Contra &c. Datum Perusii II. Id. Martii anno X.

Perugia 13Maart 1253.

Zie de By-

voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

CXXIII.

Omnibus presentia visuris, Cristina humilis Castellana de Leydis, Uxor Th. Castellani ibidem Militis, salutem in Domino sempiternam; noverit vniversitas vestra, quod nos Aream quam Willelmus de Pole opidanus in Harlem a nobis feodaliter possidet, si ipsum Wilhelmum sine legitimo filio suo mori contigerit, seniori filia ejusdem Willemi legitime præfato jam jure contulimus possidendam; Medietatem autem prænominate aree Machteldi vxori prædicti Wilhelmi, quam diu ipsa vixerit in duarium assignauimus optinendam. In cujus rei testimonium presentes literas sigillo dilecti Mariti nostri prelibati Castellani de Leydis, quia sigillo non utimur, dignum duximus roborandas. Datum apud Harlem Anno Domini m. cc. Quinquagesimo tertio, In Crastimo Ascensionis Domini nostri Jesu Christi,

Haerlem 30 Mey 1253. III. 383,

431, 451, 452.

Dit Stuk berust op de Hollandfche
Leenkamer.

§ 3

CXXIV.

CXXIV.

. . . *Episcopo Cameracen.*

Olim exponente nobis ven. f. nostro Archiepiscopo Livonie Estonie & Pruscie quod de proventibus Archiepiscopatus sui propter mahtiam habitantium in eodem non poterat sustentari, eidem concessisse dicimus, ut proventus Lubicen. ecclesie pastoris Regimine destitute possent pro sustentatione sua quoad viveret ad manus proprias retinere. Verum quia sicut a fidedignis accepimus idem Archiepiscopus nonnullos redditus episcopatus Livonie ex quibus sustentari commode potest postmodum acquisivit. Nos cupientes eid. Ecclesie ne quod absit ex nimia vacatione irreparabili incurrat dispendium de pastore idoneo provideri & considerantes quod per prudentiam & industriam Ven. f. n. J. de Diest ord. fratrum Minorum episcopi Sambiensis in multis expertam negotiis utpote qui Ca. in Christo fil. nostro G. Illustri Regi Romanorum constanter assistens & contra indevotos & rebelles ipsius predicans verbum Crucis multis se periculis exposuit pro negotio ecclesie generali, ad cujus promotionem indefesso studio diutius laboravit, ita ut per ipsius ministerium nonnulla Castra & Ville Regni Alemanie ad mandatum Regis rediere predicti possit eadem ecclesia in spiritualibus & temporalibus

ralibus salubriter gubernari fraternitati tue prefato Rege nobis super hoc per suas litteras supplicante per apostolica scripta mandamus quatenus predictam concessionem proventuum Lubicen. ecclesie eidem Archiepiscopo factam revocans, ac eundem Episcopum absolvens auctoritate nostra per te vel alium a vinculo quo tenetur ecclesie Sambien. ipsum eidem ecclesie Lubicen preficias in Episcopum & pastorem plena sibi spiritualium & temporalium eiusdem ecclesie administratione commissa & concessa ei nihilominus licentia se ad ipsam ecclesiam transferendi, ac facias ei a Capitulo & Clero & populo Civitatis & dioc. Lubicen. obidientiam & reverentiam debitam exhiberi. Contrar. non obst. concessione predicta dummodo ut predictum est redditus adquisierit ex quibus possit commode sustentari, seu si eidem Archiepiscopo vel Capitulo aut Clero & populo supradictis generaliter vel specialiter a sede Apostolica sit indultum quod excommunicari, suspendi vel interdici non possint, aut quod nulli de episcopatu ipsius ecclesie provideri valeat per litteras apostolicas absque assensu illorum ad quos electio & confirmatio episcopi ipsius ecclesie noscitur pertinere, nisi totus tenor ipsius indulgentie de verbo ad verbum in eisdem litteris sit insertus, vel quavis alia indulgentia sedis eiusdem cujuscumque tenoris existat per quam non expressam presentibus premissa impediri valeat vel differ-

ri, seu quod eidem fratri de episcopatu eiusdem ecclesie Sambien. mandavimus provideri. aut litteris que super revocandis provisionibus de Episcopatibus concessis & concedendis a Nobis a sede Apostolica emanarunt & constitutione de duabus dietis editis in conf. generali. Nos enim episcopatum ipsius ecclesie Lubicen. nostre aut tue donationi reservantes episcopo conferendum eidem decernimus ex nunc irritum & inane si quod de ipso in eiusdem Episcopi prejudicium a quoquam contigerit attemptari. Datum Asfisi non. Junii anno X.

Asfisen 5 Juny 1253

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk| Archiev.

CXXV.

H. tituli S. Sabine Presbytero Card. Apostolice sedis Legato.

Et si conjunctio copule conjugalis in quarta consanguinitatis vel affinitatis linea sacris sit canonibus

bus interdicta, provide tamen super hiis interdum Romana dispensat Ecclesia maxime cum urgens necessitas, vel evidens utilitas id exposcit. Cum igitur sicut ex parte tua fuit propositum coram nobis Nobiles Viri Henricus Comes de Lucelluntiburg Treveren. Dioc. in Ecclesie negociis se tibi obsequiosos exhibuerint & devotos, nos intendentes ipsos ob hoc gratia prosequi & favore mandamus quatenus recepta ab eodem Girardo de adherendo Ecclesie, & Carissimo in Christo filio nostro W. Regi Rom. Illustri idonea cautione cum ipso & nob. muliere Mahadi uxore sua non obstante quarta consanguinitatis linea, quam sibi ad invicem attinent in contracto matrimonio remanere libere valeant auctoritate nostra dispenses, prout videris expedire. Datum Asisii Kal. Julii Anno XI.

Asisfen 1 July 1253.

Zie de

Byvoegfelen.

Dceze Brief van Innocentius I V. berust
in het Pausfelyk Archiev.

T

CXXVI.

CXXVI.

. . . *Theſaurario Monaftericn.*

Et ſi ad provisionem cunctorum &c. (uſque ſuſfraganitur). Hinc eſt quod nos dil. fil. Gerardo Canonico Eccleſie S. Petri Traieſten. probitatis ſue meritis ſuper quibus laudabile ſibi teſtimonium perhibetur, & obtentu Cariffimi in Chriſto filii noſtri W. Regis Rom. Illuſtris ſupplicantis nobis pro eo ſpecialeſ gratiam facere intendentes, mandamus quatenus eidem Canonico provideas auctoritate noſtra per te vel per alium ſi alias pro eo beneficiando non ſcripſimus in Civitate vel dioceſi Traieſten. de beneficio eccleſiaſtico prebendali, vel alio etiam ſi curam habeat animarum ſi vacat ad preſens, vel quam primum ad id obtulerit ſe facultas, faciens ipſum in Eccleſia in qua duxeris providendum ſi collegiata fuerit in Canonicum recipi atque Fratrem. non obſtan. ſi habeatur in ea ſtatutum de certo canonicorum numero juramento, vel confirmatione ſedis apoſtolice ſeu quacumque alia firmitate vallatum, aut ſi in ea direximus ſcripta noſtra, pro aliis quibus &c. (uſque generati), ſeu quod idem Canonicus alias beneficiaſtus exiſtit, aut ſi perſonis ejuſdem Eccleſie, vel aliquibus de partibus illis ab eadem ſede indultum exiſtat, quod ad receptionem vel provisionem alijus

ejus compelli aut interdici, suspendi &c. (usque mentionem). Contradictores &c. Datum Assisi XVI. Kalen. Sept. Anno XI.

Assisen 17 Aug. 1253. Zie
de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CXXVII.

. . . Decano & . . . Cantori Ecclesie Bruxellen. Cameracen. Dioc.

Sua nobis dilectus filius Godefridus Capellanus Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Rom. Illustris Canonicus Ecclesie S. Johannis Leod. petitione monstravit, quod licet ipse auctoritate sedis Apostolice jamdiu receptus fuerit in eadem Ecclesia in Canonicum & in Fratrem, prebendam tamen sibi de jure debitam, que postmodum in ea occupavit Ecclesia, Johannes quondam Decanus Sancti Symeonis Treveren, qui se gerit pro Canonicis. ejusdem Ecclesie contra justitiam occupavit,

Et adhuc in ipsius G. non modicum prejudicium detinet occupatam. Ideoque mandamus quatenus partibus convocatis audiant causam, Et appellatione remota eam infra tres menses post receptionem predictam concordia vel iudicio decidatis. Facientes Et c. (usque observari). Alioquin causam ipsam instructam vel non instructam remittatis ad apostolice sedis examen, presigentes partibus terminum peremptorium competentem, quo per se vel procuratores idoneos ad totam causam sufficienter instructos cum omnibus munimentis Et rationibus suis nostro se conspectui representent, facture ac recepture, quod ordo dictaverit rationis. Quod autem inde feceritis Et c. (usque intimare.) Testes Et c. Datum Assisi III. Kalen. Septembr. Anno XI.

Assisen 30 Aug. 1253.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. be-

rust in het Pausfelyk Archief.

CXXVIII.

Electo Leodien.

Exigentibus devotionis tuis meritis votis tuis libenter annuimus, & petitiones tuas quantum cum Deo possumus favorabiliter exaudimus. Cum igitur sicut ex parte tua fuit propositum coram nobis, tu occasione obsequiorum, que hactenus Ecclesie Romane, ac Carissimo in Christo filio nostro W. Regi Rom. Illustri fideliter impendisse dinosceris gravibus existis debitorum oneribus pregravatus, nos tuis devotis supplicationibus inclinati presentium tibi auctoritate concedimus, ut proventus, & redditus bonorum ecclesiasticorum Civitatis & Dioc. Leodiensis, que usque ad Triennium vacare contigerit, possis per unum annum percipere in solutionem hujusmodi debitorum integre convertendos, reservata de ipsis proventibus & redditibus ad Ecclesiarum ipsarum obsequia congrua portione. Non obstante dictarum Ecclesiarum consuetudine vel statuto juramento, vel confirmatione sedis Apostolice, seu quacumque firmitate alia roborato, seu quavis indulgentia cui-cumque persone dignitati vel loco ab eadem sede concessa, per quam non expressam presentibus effectus nostre gratie impediri valeat, seu etiam retardari. Nul-

li Sc. Datum Assisi Kal. Octobr. Anno XI.

Assisen 1 Oct. 1253. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CXXIX.

Magistro Nicolao Scarso Canonico Cameracen. scriptori nostro.

Dilectus filius Dominicus de Caleno Clericus Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Illustris nobis exposuit, quod licet olim tibi nostris dederimus litteris in mandatis, ut sibi in Regno Alamannie de aliquo beneficio prebendali, vel alio etiam si curam animarum haberet providere curares, nullum tamen ex ipsis litteris est commodum affecutus. Volentes igitur quod de Clerico ipso gratiose incepimus perducere ad effectum, mandamus quatenus si est ita, non obstante si aliquibus Archiepiscopis ipsius Regni ab apostolica sede indultum existat, quod in eorum Civitatibus, seu diocesis de beneficiis ecclesiasticis nequeat sine eorum consensu per litteras apostolicas alicui provideri nisi in ipsis litteris de eisdem civitatibus & Dioc. mentio habeatur, & ipsi executores fuerint in eisdem litteris deputati, & quod idem Clericus non est in sacris ordinibus constitutus, ad quos prout asserit paratus existit oportunis temporibus promoveri, ad ejusdem Clerici provisionem procedas de beneficio, quod
idem

idem duxit acceptandum juxta litterarum continentiam earumdem. Datum Laterani XII. Kalen. Decembr.

Lateraan 20 Nov. 1253.

Zie

de Byvoegfelen.

Deeze Briet van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

CXXX.

. . . . *Episcopo Erbpolen.*

Dilecti filii . . . Decanus . . . Scolaſticus Henricus de Drondorf & Heidenricus de Zangenbe, ac quidam alii Canonici Halberſtaden. Eccleſie nobis ſignificare curarunt, quod cum Ven. Frater noſter M. condam Halberſtaden. Episcopus a dilecto filio noſtro H. tituli S. Sabine presbitero Cord. tunc in partibus illis apoſtolice ſedis Legato ceſſionem ex certis cauſis cum instantia poſtulaveſſet, idem Legatus intel-

telligens cessionem hujusmodi non fore ipsi Ecclesie fructuosam eam penitus non admisit, mandans nichilominus . . . Decano . . . Preposito, & Capitulo ipsius Ecclesie ad cautelam ne ante cessionem ejusdem Episcopi a nobis, vel ab eo rite admissam nullum in Episcopum ipsius Ecclesie eligere attemptarent, quod si secus fieret denunciabat irritum & inane. Verum Ludolfus de Sladein Ecclesie predictae Canonicus iniciens ambitionis oculos ad eandem, & cogitans per surreptionis astutiam cathedram ascendere pastorem una cum quibusdam aliis Canonicis ipsius Ecclesie fautoribus suis ad Legatum eundem duos fraudulentos nuncios per cessionem ipsius Episcopi destinarunt. Et licet idem Legatus cessionem ejus nec tunc etiam admisisset redeuntes, tamen prefati nuncii cessionem hujusmodi ab eodem Legato receptam ipsi Episcopo prout instructi erant mendaciter suggererunt. Cumque dictus Episcopus nimis credulus mendaciis hujusmodi Nunciorum non receptis ab ipso Legato super hoc aliquibus litteris oneri pontificalis dignitatis cessisset simpliciter, prefatus Ludolfus in publicum sue fraudis venena producens se de facto in pastorem ipsius Ecclesie vel raptorem potius eligi procuravit. & receptis a Carissimo in Christo filio nostro

W.

W. Rege Rom. Illustri tacita veritate regalibus & amministrationi Episcopatus Halberstaden. se temere ingerens, ac occupans Castra, & alia bona ipsius, demum ordine prepostero & ex malicia commutato a Ven. Fratres nostro G. Maguntin. Archiepiscopo Loci Metropolitan. hujusmodi electionis confirmationem obtinuit nullam ipsi, vel dicto Regi de tam informi processu faciens mentionem; presatus vero Legatus quia sibi plene constitit de premissis processum electionis hujusmodi, & quicquid esset ob eam, vel ex ea secutum per sententiam diffinitivam denuncians, & denunciari faciens non tenere, dictum Legatum pro eo quod Castra, & bona hujusmodi detinebat contra mandatum Card. ejusdem nichilominus occupata, & quia coram ipso vocat. ab eo legitime comparere contumaciter recusavit excommunicationis vinculo exigente justitia innodavit. Prelatos & Clerum Halberstaden. Civit. & Dioc. ab ipsius obedientia, Barones vero, & Nobiles Ministeriales, Vassallos & alios homines ipsius Ecclesie à juramento fidelitatis si quo eidem Canonico tenerentur absolvens, ipsosque denunciari faciens per Ven. Fratres nostros G. Maguntin. & . . . Magdeburgen. Archiepiscopos, ac . . . Hildesemen. Nuwemburgen. & . . . Merseburgen. Episcopos ad ea penitus non teneri. Collationem quoque dignitatum persona-

tuum aliorumque beneficiorum, & bonorum ipsius Ecclesie si quam fecit dictus Canonicus cassam & irritam nunciavit, & ipsum tanquam excommunicatum singulis diebus Dominicis & festivis pulsatis Campanis, & accensis candelis per dictos Archiepiscopos & Episcopos mandavit publice nunciari, propter quod dicti Decarus, scolasticus, & alii ejusd. Ecclesie Canonici hec approbari a nobis in hujusmodi excommunicationis sententiam apostolico roborari munimine petierunt. Nos igitur dictam ejusdem Legati diffinitivam sententiam ratam habentes & gratam, ipsamque auctoritate apostolica confirmantes, Fraternalitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus dictam excommunicationis sententiam sicut rationabiliter est prolata facias auctoritate nostra usque ad satisfactionem condignam appellatione remota inviolabiliter observari. Contradictores &c. nullis obstantibus litteris veritati & justitie prejudicantibus a sede Apostolica impetratis vel etiam impetrandis. Nolumus tamen quod prefato W. Regi Roman. Illustri per hujusmodi litteras aliquod prejudicium generetur. Datum Laterani III Kalen. Decembr. Anno XI.

Lateraan 29 Nov. 1253. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CXXXII

CXXXI.

Episcopo Sabien. de Ord. Fratrum Minorum.

Sinceritas devotorum Ecclesie tunc potissime in augmentum deducitur cum benignitas Apostolice Sedis in complendis eorum desideriis prompta & propitia reperitur. Sane dilecta in Christo filia Mulier Nobilis M. relicta quondam C. Comitiss Palatini de Tunigen sicut nobis exposuit post mortem ipsius Comitiss matrimonium cum dilecto filio Nob. viro R. Domino de Durne Ecclesie Romane devoto contraxit, ignari tamen, quod idem Nobilis prefatum Comitem quarta consanguinitatis linea contigisset. Quare pro parte ipsorum nobilium humiliter petebatur a nobis ut providere super hoc de benignitate sedis Apostolice curaremus. Nos itaque de tua circumspectione confisi, tibi qui Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Rom. Illustris familiaris esse diceris, presentium tenore committimus quatenus consideratis diligenter circumstantiis universis si negotio Ecclesie, ac utilitati dicti Regis id videris expedire, cum prefatis nobilibus auctoritate nostra dispenses, ut in matrimonio sic contracto non obstante impedimento hujusmodi libere valeant per-

*manere. Datum Laterani IV. Idus Decembris
Anno XI.*

Lateraan 11 Dec. 1253. Zie de Byvoegfelen.

Deeze brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CXXXII.

Vniuersis tam presentibus quam futuris hec presentia visuris seu audituris. Heynricus dominus de Voirne & Zelandie castellanus salutem in eo qui est salus omnis . . . Noscant uniuersi ac singuli, quod nos totam terram de heenylite omni dominio officio & bannis superioribus & inferioribus iure hereditario domino hugoni dilecto fratri nostro sicut a dilecto patre nostro bone memorie quondam domino de Voirne domino theodrico receperat erogamus possidendam preterea triginta

mar-

*marcas de petitione in Walacria in feodum contu-
linus habendas prefato domino hugoni & in quo-
libet anno ibidem recipiendas. In huius rei testi-
monium hoc presens scriptum domino hugoni ero-
gamus sigilli. nostri appensione roboratum. Da-
tum in Westvoirne. anno Domini m. cc. liij in
crastino circumcissionis domini . . .*

Westvoorn 2 January 1254.

Dit Stuk berust op de Hollandsche
Leenkamer. (a)

CXXXIII.

Episcopo Argentinens.

*Licet conjugalis contractus copule in quarto
consanguinitatis & affinitatis gradu a sacris sit
cano-*

(a) Men vindt het vertaald in de *Beschryving van
den Briel. p. 2.*, uit welke wy het steeds hebben aan-
gehaald.

sanonibus interdictus, consuevit tamen sedes apostolica cum benemeritis in gradu hujusmodi cum id suadet necessitas vel utilitas dispensare. Lecta quidem nobis ex parte dilecti filii Nobilis Viri Walteri de Eschibach Constantien. Dioc, petitione continebat, quod cum olim inter suos et nob. Mulieris Kunigunde uxoris sue, nate nobilis Viri..... Comitis de Sulza consanguineos essent inimicitie capitales ut malis innumeris, que de fonte hujusmodi odii procedebant finalis terminus poneretur, idem W. & K. matrimonium ad invicem quamvis quarta se consanguinitatis linea contingerent contraxerunt, & procrearunt filios in hujusmodi matrimonio permanentes. Cum igitur Carissimus in Christo filius noster W. Rex Rom. Illustris, & tu, ac Ven. Frater noster.... Constantien. Episcopus & dil. filius.... Abbas S. Galli per suas asseruerint litteras, quod prefatus Walterus Romane Ecclesie sit devotus, & possit ac velit Ecclesie general. & Imperii negotio existere fructuosus, mandamus quatenus ad petitionem Regis ejusdem, quod prefati Walterus & mulier, in sic contracto matrimonio licite permanere, ac eorum proles in bonis suis eisdem legitime succedere valeant, impedimento consanguinitatis hujusmodi non obstante, cum ipsis auctoritate nostra dispenses, prout secundum Deum ant-

ma-

marum eorundem saluti ac predicto negotio videris expedire. Datum Laterani nonis Januar. Anno XI.

Lateraan 5 Jan. 1254. Zie de
Byvoegfelen.

Deze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CXXXIV.

*Scolastico Nove Ecclesie extra muros
Huxarien. Padenburgen. Dioc.*

*Meritis laudabilis conversationis & vite dilect.
fil. Joannes Cononicus Lubicen. Clericus dilecti
filii Nob. Viri. . . Ducis de Brunswic sororii
Carissimi in Christo filii gostri W. Regis Romano-
rum Illustris iuvare dinoscitur, ut a nobis benigni
favoris gratia foveatur. Hinc est quod nos in
eo dictum Ducem et Ven. Fratres nostros . . . Ar-
chiepiscopum Livonie & Pruscie, ac . . . Epis-
copum Roskilden., nec non Comites Holtfane
Ec-*

Ecclesie Romane devotos, qui pro ipso apostolicam gratiam per affectuosas litteras implorarunt honorare volentes, mandamus quatenus eidem Canonico in aliqua Ecclesiarum Bremen. provincie, Cathedralium, vel aliarum prout duxerit acceptandum. de personatu, vel dignitate, etiam curam animarum habente, ad cujuscumque collationem pertineat, si vacat ad presens, vel quam primum ad id se facultas obtulerit, auctoritate nostra provideas, aut per alium facias provideri. Non obstan. si pro aliis in Ecclesia, in qua sibi provisum fuerit direxerimus scripta nostra, quibus &c. (usque generari), vel si de mandato Legatorum sedis apostolice aliqui sunt ibi recepti, quibus eum in affectuone hujusmodi personatus & dignitas preferri volumus, sicut de jure fuerit preferendum, seu quod idem alias beneficiatus existat, aut quod alias scripsimus pro eodem, sive aliqua indulgentia quibuscumque personis, locis vel dignitatibus de partibus illis comunite, vel divisim, sub quacumque forma, vel expressione verborum ab apostolica sede concessa, quod suspendi, vel interdicti, aut excommunicari, seu ad receptionem alicujus compelli non possint &c. (usque mentio habeatur), aut constitutione de duabus dietis edita in concilio generali, ita quod ultra tertiam vel quartem &c. Contradictores &c. Nos enim nichilominus irritum decernimus & inane, si secus fu-

Super premissis fuerit attemptatum. Datam Laterani V Kal. Februarii Anno XI.

Lateraan 28 Jan. 1254.

Zie de

Byvoegfelens

Deeze Brief van Innocentius IV. beruſt
in het Pausfelyk Archief.

CXXXV.

archiepiscopo Magdeburgen.

Ad faciendam tibi gratiam specialem, devotionis constantia, quam ad nos & Romanam Ecclesiam habere dinſceris, & Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Romanor. Illustiris precamina nos inducunt. Cum igitur sicut ex tua & ipsius parte fuit propositum coram nobis dum ad ipsum ab eo vocatus pro recipiendis de manu ejus juxta morem regalibus & Imperii agendis accederes captus & spoliatus in via magna prius quam evaderes subire te oportuerit onera expensarum, nos

X

quis.

ejusdem Regis & tuis supplicationibus inclinatis presentium tibi auctoritate concedimus, ut proventus et redditus primi anni beneficiorum vacantium, vel que usque ad completum triennium vacare contigerit in tua Civitate vel dioc. convertere per te vel alium valeas in solutionem hujusmodi debitorum. Contradictores &c. Non obstant. si aliquibus de partibus illis quod excommunicari, suspendi, vel interdici, aut conveniri extra certa loca non valeant a sede apostolica sit indultum. Datum Laterani VIII Idus Februarii Anno XI.

Lateraan 6 Feb. 1254.

Zie de Byvoegselen.

voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CXXXVI.

Episcopo Sambien.

*Ad promotionem negotii Ecclesie ac Roman. Imperii cunctis inhiantes affectibus iugi erga
cam*

eam sollicitudine vigilamus, & ut possit auctore Domino laudabiliter provenire, totius diligentie studium adhibemus, impendendo ad hoc quam possumus operam, & aliorum opem nichilominus postulando. Hinc est quod nos de Fraternitate tua plenam in Domino fiduciam obtinentes, presentium tibi auctoritate concedimus, ut per Regnum Alamannie possis Christi fidelibus proponere verbum Crucis, & omnibus, qui pro ecclesie vel karissimi in Christo filii nostri W. Roman. Regis Illustris auxilio vel subsidio contra C. natum quondam Fr. Rom. Imperatoris, suosque fautores ipsius Crucis signum assumpserint, illam peccatorum veniam, & idem privilegium, eamque immunitatem tribuere, que Crucesignatis pro terre sancte succursu consuevit sedes Apostolica elargiri, eosque sub protectione sedis ejusdem suscipere, ac ipsis conservatores juxta formam predictae sedis solitam deputare; personis insuper ecclesiasticis, que contra predictos C. & fautores ipsius crucis fuerint caractere insignite, tribuere licentiam obligandi usque ad triennium redditus & proventus suos ecclesiasticos juxta indulgentiam Crucesignatorum pro terre subventionem prefate non obstante consuetudine qualibet, vel statuto quacunque firmitate vallatis, nec non convocare plebanos, Rectores & Clericos Ecclesiarum ejusdem Regni cum suis plebibus pro memorato negotio

quotiens videris expedire, ipsosque si necesse fuerit ut ad tuam conuocationem accedant per censurem ecclesiasticam privilegiis quibuslibet & indulgentiis apostolicis nequaquam obstantibus coercere, ac ut copiosior ad audiendum verbum prefatum populi confluat multitudo, omnibus vere penitentibus & confessis qui ad hujusmodi tuam predicationem accesserint XX vel XL dies de injunctis sibi penitentiis misericorditer relaxamus. Datum Laterani XIII. Kal. Martii Anno XI.

Lateraan 16 Febr. 1254.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CXXXVII.

Episcopo Sambien. & dil. fil. Predicatoribus
verbi Crucis in Regno Alamanie,

Cum sacris sit canonibus interdictum ne hi qui accedentes ad torneamenta causa congregandi, & vires suas temere ostentandi occiduntur ibidem, tradantur ecclesiasticæ sepulture non intendimus

ali-

*aliquibus aperire viam eundem ad torneamenta hujusmodi, sed ea omnimode desessamur. Verum si quos quod aspernamur ad ipsam ire contigerit talibus, qui aliquod subsidium iuxta facultates proprias secundum vestre discretionis prudentiam Ca-
 rissimo in christo fil. nostro W. Regi Rom. Illustri in communi causa contra Conradum natum Fr. condam Rom. Imperatoris & fautores ejusdem prosequenda prestiterint vel qui in ejusdem Regis subsidium contra predictum C. & fautores eodem pro se, vel suis predecessoribus assumpserint signum Crucis, volentes in hac parte ob favorem ipsius Regis & negotii generalis, quod eidem pro Christiani populi pace prosequitur remedio specialis gratie providere vobis presentium auctoritate concedimus, quod si quos eorum ibi mori contigerit ipsis vel hiis pro quibus heredes talium, aut consanguinei & amici hujusmodi subsidium prestiterint dummodo in ipsis omnibus apparuerint signa penitentiae manifesta, possitis per vos vel alios ad hoc idoneos auctoritate nostra concedere, quod tradantur ecclesiastice sepulture, Presentibus post triennium &c. Dat. Laterani XIII Kalen. Martii Anno XI.*

Lateraan 17 Febr. 1254.¹
 Byvoegselen.

Zie de

Deeze Brief van Innocentius IV. be-
 rast in het Pausfelyk Archiev.

X 3

CXXXVIII.]

CXXXVIII.

Episcopo Sambien.

Ad hoc Deus in apostolica sede constituit plenitudinem ecclesiastice potestatis ut Romanus Pontifex, qui claves in Beato Petro potestatis & discretionis accepit nunc rigorem exerceat, nunc mansuetudinem anteponat, prudenter attendens non solum personas, sed causas etiam cum quibus, etiam & ex quibus dispensare disponit, quia non est reputandum personis deferri, cum pro loco & tempore non privati sed publici comodi gratia quicquam aliquibus sine juris injuria indulgetur. Hinc est quod nos promotionem generalis negotii Fr., quo iamdiu in Regno Alamanie per Romanam Ecclesiam dinoscitur laboratum, & profectum Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Rom. Illustris totis desideriis affectantes ipsius Regis supplicationibus inclinati dispensandi cum V. personis Regni ejusdem, qui in ipsius Regis subsidium assumpserit signum Crucis pro quibus id a te petierit Rex prefatus, quod eorum quilibet attinentem sibi mulierem in quarta gradu consanguinitatis vel affinitatis sibi valeat matrimonialiter copulare impedimento hujusmodi non obstante, prout id rationabilis causa suaferit, Fraternalitati tue liberam concedimus auct-

toritate presensium facultatem. Datum Lateranæ
VIII Kalen, Martii Anno XI.

Lateraan 22 Febr. 1254. Zie de By-
voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. be-
rust in het Pauselyk Archief.

CXXXIX.

Episcopo Trajecten.

Personam tuam, quam circa negotium univer-
salis Ecclesie prompta esse intelleximus, & apos-
tolice sedis devotam prosequi favorabiliter inten-
dentes percipiendi per unum annum proventus
ecclesiasticorum beneficiorum, dignitatum & per-
sonatum, que in Civitate ac Dioc. tua usque
ad Triennium vacare contigerit, eosque in sump-
tus, quos pro servitio Romane Ecclesie ac Caris-
simi in Christo filii nostri W. Regis Rom. Il-
lustris te subire contigerit integre convertendi,
nec

nec non & contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendi. Nem obstan. si aliquibus a sede Apostolica sit indultum, quod absque speciali mandato sedis ipsius excommunicari, aut interdici nequeant vel suspendi liberam tibi auctoritate presentium concedimus facultatem. Proviso tamen quod interim hujusmodi beneficia, dignitates, & personatus debitis non fraudentur obsequiis, & a. cu. in eis quibus ipsa imminet nullatenus negligat. Datum ut supra.

Lateraan 22 Febr. 1254.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

CXL.

Episcopo Sambien.

Attenta sedis Apostolice circumspeditio congrue temporum vices pensans &c. (usque agat). Hinc est quod nos attendentes fidei puritatem, quam
Nob.

Nob. viri Dilecti filii Conradus de Thenzen & Olricus de Snabelburch Constantien. dioc. ad nos, & Romanam habent Ecclesiam, nec non & grata devota obsequia, que Carissimo in Christo filio nostro W. Rom. Regi Illustri in promotione negotii generalis Ecclesie ac Rom. Imperii incessanter hæcenus impendisse dicuntur, ac volentes ipsis ex hoc in eorum petitionibus existere favorabiles, & benigni, ejusdem Regis, & Ven. Fratrum nostrorum . . . Argentinens. & Constantien. Episcoporum supplicationibus inclinati Fraternalitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus cum dil. fil. nob. viro Henrico nato predicti C. & nob. muliere Odelhilda filia prefati Olrici, ut possint ad invicem matrimonialiter copulari, non obstant. quod quarta consanguinitatis linea se contingunt auctoritate nostra dispenset. Datum Laterani V Kal. Martii Anno XI.

Lateraan 25 Febr. 1254.

Zie de By-

voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pauselyk Archief.

CXLI.

*Petro S. Georgii ad Velum Aureum Diac.
Card.*

Cum Ven. Frater noster . . . Archiepiscopus Pruscie, cui episcopatum Lubicen. pro sui sustentationem jamdudum commendavimus in loco idoneo ubi & residere, ac de proventibus archiepiscopalibus commode sustentari potest erexerit sicut accepimus sedem suam, nos volentes de ipso Episcopatu Ven. Fratri nostro J. de Dist. Ordinis Fratrum Minorum Episcopo Sambien. pro quo ad instantiam Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Rom. Illustris alias scripsimus providere, prout in litteris inde confectis dicitur plenius contineri, mandamus quatenus hujusmodi commendationem, seu concessionem factam ipsi Archiepiscopo revocans eundem Episcopum absolvens a vinculo quo tenetur Ecclesie Sambien. preficias ipsum auctoritate nostra Lubicen. Ecclesie in Episcopum & Pastorem, plena sibi spiritualium & temporalium ejusdem Ecclesie administratione commissa & concessa, ei nichilominus licentia se ad ipsam Ecclesiam transferendi, ac facias ei per te vel alium a Capitulo & Clero Civitatis, & Disc. Lubicen. obedientiam

&

*& reverentiam debitam exhiberi. Contradictio-
res &c. Non obstante si aliquibus de partibus
illis, quod excommunicari, suspendi, vel inter-
dici, aut conveniri extra certa loca non valeant
a sede Apostolica sit indultum, & constitutione
de duabus dietis edita in concilio generali. Da-
tum Laterani IIII. Nonas Martii Anno XI.*

Lateraan 4 Maart 1254.

Zie

de Byvoegselen.

Deeze Briet van Innocentius IV. be-
rust in het Pausfelyk Archiev.

CXLII.

*In nomine sancte & individue trinitatis Amen
Ego Johannes de Leda miles notum facio uni-
versis presentia visuris quod frederico de zuven-
der genero meo contuli in feodo bona in cabbau
ia:entia centum videlicet jugera & amplius cum
omni decima censu & judicio. Item contuli
eidem f. in feodo quinque jugera in ghero iacenta*

tia cum censu decima & iudicio. Item contuli
 ei unum mansum in bonrepas iacentem in feodo
 Item contuli dicto f. in feodo dimidium mansum
 de illis nouem viertel que ego teneo in feodo a
 Comite hollandie Sciendum vero est quod de om-
 nibus istis bonis predictis non dabitur in acqui-
 sitione plus quam unum heregewade post mortem
 vero dicti frederici pueri ipsius cuiuscumque
 sexus quos videl. ex lysa filia mea antedicta bona
 iure feudali obtinebunt Si vero presatum fre-
 dericum sine liberis decedere contigerit proxi-
 mi heredes sui siue masculini siue feminini sexus
 fuerint dicta bona recto iure feudali a me vel a
 meis heredibus obtinebunt Nec ab omnibus bo-
 nis predictis in acquisitione plus dabunt quam
 unum hergewade Istud autem durabit de herede in
 heredem imperpetuum. Testes autem qui huic
 facto interfuerunt sunt hi johannes dominus de
 arkele dominus wilhelmus de strenen dominus
 harbernus de monte frater domini johannis de
 orkel milites hugo dictus bouttere & johannes
 filij mei in testimonium autem huius facti &
 munimen perpetuum Ego johannes de leda miles
 presens scriptum meo sigillo domini jo. de arkele
 domini w. de strenen & domini herberni de
 monte militum sigill. feci communiri Datum

Et actum anno domini millesimo Ducentesimo quinquagesimo tercio in die Beat. ghertrudis virginis.

Den 17 Maart 1254. III. 426, 431, 432, 441, 451, 459. IV. 121, 190.

Dit Stuk berust op de Hollandse
Leenkamer.

CXLIII.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, universis presentes litteras inspecturis, gratiam suam Et omne bonum — Datum Noviomagi sexto Cal. Aprilis, Indictione XII.

Nymegen 27 Maart 1254.

Zie de

Byvoegfelen.

1254
 CXLIV.

I. Episcopo Lubicen.

Cum ante quam te de Sambien. ad Lubicen. Ecclesiam transtulerimus quedam tue sollicitudini super predicanda cruce in subsidium Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Rom. Illustris, & quibusdam aliis negociis commiserimus expedienda volumus, & per apostolica tibi scripta mandamus, quatenus ea prout tibi tunc commissa fuerunt exequaris fideliter & prudenter. Contradictores &c. non obstan. si aliquibus de partibus illis, quod excommunicari, suspendi, vel interdici non valeant a sede apostolica sit indultum. Datum Laterani Nonis Aprilis Anno XI.

Lateraan 5 April 1254. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

Arretal en

CXLV.

... Cantori Cameracen.

Cum digni sint gratia quorum sunt merita gratiosa merito eis ad gratificandum inducimur, ipsosque favoris prosequimur speciali. Volentes igitur dil. fil. Magistrum Petrum de Hostresel Clericum probitatis sue meritis de quibus laudabile nobis testimonium perhibetur a pluribus, & abtentu Cariss. in Christo filii nostri W. Regis Romanor. Illustris, pro ipso nobis humiliter supplicantis prosequi gratiose, mandamus quatenus eundem Magistrum in aliqua Ecclesiarum Civitate vel Dioc. Leodien. quam maluerit recipi facias per te vel per alium auctoritate nostra in Canonicum & in Fratrem sibi de prebenda, si qua in eadem Ecclesia vacat ad presens, vel quam primum ad id se facultas obtulerit provisorus. Non obstante statuto de certo Canonicorum numero juramento uel alia firmitate vallato, aut si specialiter scripsimus ibidem pra aliis quibus per hoc nolumus prejudicium generari, vel si de mandato Legatorum sedis apostolice, vel proprio motu Capituli ejusdem Ecclesie aliqui sint ibidem recepti, quibus ipsum magistrum volumus in affectione prebende, sicut de jure fuerit anteferri, vel

vel si non sit expressum in litteris nostris nomen alicujus Ecclesie vel persone, seu indulgentia sedis apostolice quibuscumque personis vel locis communiter vel divisim sub quacumque verborum expressione concessa, quod excommunicari, suspendi, vel interdici, quodque ad receptionem, vel provisionem alicujus compelli non possint per litteras apostolicas &c. (usque mentionem), sive qualibet alia per quam presentibus totaliter non insertam hujusmodi gratia impediri valeat vel differri, aut quod dilecto filio . . . Electo Leodien. dicitur esse concessum a nobis, quod in sua Civitate vel Diocesi nequeat alicui de beneficio ecclesiastico provideri per litteras apostolicas in quibus idem datus non fuerit executor, aut quod idem Magister alias beneficiatus existit, vel quod revocasse dicimur in aliquibus locis ejusdem Civit. & Dioc. gratias auctoritate sedis apostolice factas & faciendas per litteras impetratas vel etiam impetrandas. Contradictores &c. nos enim decernimus irritum & inane si secus a quoquam in ipsius Magistri prejudicium fuerit attemptatum. Datum Laterani non. Aprilis anno XI.

Lateraan 5 Apr. 1254. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archiew.

CXLVI.

CXLVI.

... *Abbati & Priori Monasterii Hassli-*
genien. Cameracen. Dioc.

Dilectum filium Ren-rum de Thenis Clericum
gentes obtentu Carissimi in Christo filii nostri
II. Regis Rom. Illustris nobis pro ipso attentius
per suas litteras supplicantis prosequi gratiose,
mandamus quatenus ipsum nullum sicut asserit
ecclesiasticum beneficium obtinentem in aliqua
Ecclesiarum Leodien. dioc. auctoritate nostra per
nos, vel per alios recipi faciatis in Canonicum
in fratrem, de prebenda sibi si vacat ad pre-
is, vel quam primum ad id se facultas obtu-
rit provisuri. Non obstan. Si Ecclesia, in
qua ei provideritis statutum habeat de certo Ca-
nonicorum numero juramento &c. (usque robo-
ratum), aut si direximus in eadem Ecclesia
scripta nostra pro aliis, quibus per hoc nolumus
prejudicium generari, vel si aliqui Legatorum
sedis ejusdem auctoritate vel proprio motu Capi-
tuli in eadem Ecclesia sunt recepti, quibus eum
in affectuione prebende sicut de jure fuerit volu-
mus anteferri, aut si personis ejusdem Ecclesie,
vel aliis quibuscumque ab eadem sede indultum
existat, quod excommunicari, suspendi, vel in-

Z

ter-

*terdici, seu ad receptionem vel provisionem cu-
jusquam compelli non possint per litteras aposto-
licas &c. (usque mentionem), seu qualibet
indulgentia dicte sedis per quam in presentibus
&c. (usque differri) Contradictores &c. Nos
enim ex nunc decernimus irritum & inane, si
quid super hoc in elusionem mandati nostris, &
ipsius R. dispendium contigerit attemptari. Da-
tum Laterani VIII. Idus Aprilis Anno XI.*

Lateraan 6 April 1254.

Zie de

Byvoegselen.

; Deze Brief van Innocentius IV. be-
rust in het Pausfelyk Archief.

CXLVII.

*Nobili Viro Albrico de Romano nostro
& Ecclesie Romane devoto.*

*Recte considerationis examine libra presidentis
appenditur dum cunctorum merita sic juxta exa-
mi-*

rinatione pensantur ut obprobrii pena exciolorum
 colla premat, & fidelium obsequiis digna respon-
 deat retributio premiorum. Sicut enim in obse-
 quentium remuneratione pluries ad merita virtu-
 tum erigimus, sic & in pravorum penis ceteris
 delinquendi audaciam prohibemus. Sane tue no-
 bilitatis assertio continebat; quod nos olim Ezeli-
 num de Romano quod de fide catholica male
 sentiret habentes certa ratione suspectum, ipsum-
 que qui pluries citatus legitime, ut cum pareret
 propter hoc personaliter coram nobis venire con-
 tempsit, tamquam hereticum reputantes, ac decer-
 nentes ipsum promulgatis adversus hereticos sanc-
 tionibus subiacere; ipsius bona tibi adjudicavimus
 universa, & Carissimus in Christo filius noster . .
 Rex Romanor. Illustris propter premissa; & quod
 idem E. sibi obstinata rebellare perfidia presume-
 bat. diligenter attendens, ipsum castris, Villis,
 terris possessionibus; jurisdictionibus, Vassallis;
 Mancipiis & eorum pecuniis ac universis bonis
 suis regali auctoritate privavit omnino, ipsumque
 in ammissione eorum eadem auctoritate dampna-
 vit, tibi hec adjudicans universa, & ad te cum
 omni plenitudine juris pertinere decernens. Nos
 quoque quod per Regem ipsum super hoc factum
 extitit ratum habentes & gratum, id auo-
 ritate apostolica duximus confirmandum. Cum

igitur nuper prefatum E. sicut manifestum hereticum sententialiter duxerimus iudicandum ipsum excommunicatum, & anachematizatum cum dampnatis hereticis deputando, ascriptis illis damnationis stipendia receptorum, nos devotionis tue precibus inclinati predictos ipsius Regis processus ac nostros robur obtinere decernentes perpetue firmitatis tibi denuo dictas ipsius E. Villas & omnia supradicta ex habundatis cautele studio conferimus, & adjudicamus, ac alias collata & adjudicata auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus, intrandi & apprehendendi corporalem possessionem omnium predictorum per te vel alios auctoritate propria contrariis constitutionibus canonicis vel civilibus nequaquam obstantibus plenam tibi concedentes ac liberam facultatem. Tenorem autem litterarum ipsarum presentibus ad cautelam ducimus inserendum. Innocentius Episcopus servus servorum Dei, Dilecto filio Nobili Viro Albrico de Romana salutem &c. Justis petentium &c. (usque complere). Cum igitur sicut petitio tua nobis exhibita continebat Carissimus in Christo filius noster W. Rex Roman. Illustris attendens perfidiam & obstinatam rebellionem Ezelini fratris tui, qui contra ipsum rebeltare presumit, contempta excommunicationis sententia lata in ipsum E. a sede

ape-

apostolica F. quondam Imperatori contra Ecclesiam dampnabiliter adherendo, quodque nos prefatum E. suis culpis exigentibus tanquam hereticum reputantes decrevimus latis adversus hereticos sanctionibus subiacere, ipsum Castris, Villis, terris, possessionibus, jurisdictionibus, Vassallis, Mancipiis et eorum pecuniis, ac universis bonis suis omnino privaverit, ac tibi & tuis heredibus adjudicaverit omnia supradicta, & ad te pertinere decreverit cum omni plenitudine rationis, prout in litteris dicti Regis confectis exinde plenius continetur, nos tuis supplicationibus inclinati, quod ab eodem Rege super hiis factum est ratum habentes & gratum, id auctoritate apostolica confirmamus &c. (usque communimus.) Tenorem litterarum ipsarum presentibus de verbo ad verbum inseri faciendo, qui talis est. Willelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus &c. Nulli ergo &c. Datum Lugduni V Kalend. Decembr. Anno VIII. Nulli ergo &c. Datum Asisi VIII Idus Maji Anno XI.

Asfisen 6 Mey 1254.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CXLVIII.

Henrico Hildesemen. Episcopo.

Pro defensione jurium Imperii & Hildesemen. Ecclesie te oportuit, prout asseris magna subire onera debitorum. Nos itaque propter hoc & obtentu Carissimi in Christo filii nostri Wilhelmi Regis Roman. Illustris pro te apostolicam gratiam implorantis, volentes tibi gratiam facere specialem, percipiendi omnes redditus et proventus primi anni omnium beneficiorum ecclesiasticorum, que in Hildesemen. Civitate ac Dioc. usque ad Triennium vacare contigerit, convertendos in solutione hujusmodi debitorum nec non contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendi Fraternitati tue liberam concedimus auctoritate presentium facultatem. Non obstan. si est aliquibus ab apostolica sede indultum, quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, que de indulto hujusmodi plenam & expressam, ac de verbo ad verbum non fecerint mentionem. Proviso quod interim beneficia ipsa debitis obsequiis non fraudentur. Datum Assisi II Idus Maji Anno XI.

Assisen 14 Mey 1254. Zie de Byvoegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

C XLIX.

CXLIX.

Decano & Scolastico Ecclesie S. Johannis
Osnaburgen.

Dilectum fil. Nobilem Virum Comitem de
Binthem consanguineum Carissimi in Christo filii
nostri W. Regis Rom. illustris in persona dil.
fil. Radolphi presbiteri Capellani ejusdem Nobilis
nullum adhuc ecclesiasticum beneficium prout as-
serit obtinentes quantum cum Deo possumus hono-
rare volentes, mandamus quatenus eundem pres-
biterum in Ecclesia Aldensolen. Trajecten. dioc.
per vos, vel per alios auctoritate nostra recipi
faciatis in Canonicum & in fratrem, de prebenda
sibi si vacat ad presens ibidem, vel quamprimum
ad id se facultas obtulerit provisuri. Non obstan-
certo ipsius Ecclesie Canoniorum numero, jura-
mento confirmatione sedis apostolice, aut alia
quacumque firmitate vallato, seu si pro aliis scripta
nostra direximus in eadem quibus &c. (usque
generari), aut si personis ejusdem Ecclesie a
sede sit indultum eadem, quod ad receptionem,
vel provisionem alicujus compelli, quodque inter-
dicti, suspendi, aut excommunicari non possint
per litteras apostolicas non facientes &c. (usque
mentionem), sive quavis alia indulgentia sedis
ejus-

*ejusdem de qua, vel de ejus toto tenore oporteat
in nostris litteris mentionem fieri, & per quam
effectus presentium impediri valeat, vel differri.
Contradictores &c. Datum Assisi XVI Kalen.
Junii. Anno XI.*

Assisen 17 Mey 1254.

Zie de By-

voegselen.

Deeze brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

C L.

Archiepiscopo Rigen.

*Dignum est quod Clerici, qui assumuntur in
sortem Domini ad ipsius hereditatis participium
admittantur, ut illius sustententur stipendiis, cujus
militie sunt ascripti. Volentes igitur dil. filium
Godefridum Clericum propter hoc, & obtentu
dil. filii nobilis viri Adulsi de Blankenhein Ec-
clesie Romane devoti, qui nobis, & Carissima
in*

In Christo filio nostro W. Regi Roman. Illustri obsequiosus dicitur contra ipsius Regis, & Ecclesie inimicos prosequi gratiose, mandamus quatenus eidem Clerico, cui etiam ad hujusmodi gratiam obtinendam sue probitatis merita suffragari dicuntur in aliqua Ecclesiarum tue provincie de aliquo ecclesiastico beneficio prebendali, vel alio ad cuiuscumque collationem, vel presentationem pertineat, quod idem duxerit acceptandum, etiam si eorum habeat animarum, & consuevit Clericis secularibus assignari, vacatque ad presens, vel quam primum ad id obtulerit se facultas, auctoritate nostra per te provideas vel per alium provideri procures, faciens ex nunc ipsum in Ecclesia in qua sibi provideri elegerit si cathedralis vel alias Collegiata fuerit in Canonicum recipi & in fratrem. non obstante si Ecclesia ipsa statutum habeat de certo Canonico numero juramento confirmatione sedis apostolice, vel alio quocumque mo. ro. aut si direximus in Ecclesia eadem scripta nostra pro aliis, quibus per hoc nolumus prejudicium generari, vel si persone illius Ecclesie Legatorum dicte sedis auctoritate vel motu proprio aliquos in Canonicos receperunt, quibus eum in affectatione hujusmodi beneficii sicut de jure fuerit volumus anteferri, aut si Capitulo illius Ecclesie, vel cuilibet persone dignitati, loco, vel

collegio ab eadem sede indultum, existat, quod ad receptionem, vel provisionem, cujusquam compelli excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per litteras apostolicas &c. (usque mentionem) seu quavis indulgentia dicte sedis per quam in presentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus gratie hujusmodi valeat impedi-ri, seu etiam retardari, seu quod non est in sacris constitutus ordinibus, & defectum patitur in etate, cum ad eosdem ordines sit promoveri paratus, ut asserit tempore competenti & legitime proximus sit etati. Contradictores &c. Nos enim decernimus irritum & inane si quid super hoc contra mandatum nostrum & provisionem tuam a quoquam in ipsius Clerici prejudicium contige-rit temere attemptari. Datum Assisi V. Kalen- Junii Anno XI.

Assisen 28 Mey 1254.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CL I.

Episcopo Lubicen.

*Cum summus Pontifex collatis sibi in persona
Beati Petri &c. (usque utilitas persuadet).
Hinc est quod nos obtentu Carissimi in Christo filii
nostri W. Regis Rom. Illustris dil. fil. Nob.
viri Gaufridi Domini de Perives ejusdem Re-
gis consanguinei devotis supplicationibus inclinati
presentium tibi auctoritate committimus, quatenus
cum ipso G. quod cum aliqua muliere etiam si
eum quarta lienea, consanguinitatis attingat licite
matrimonium contrahere valeat si Rex prefatus
petierit dispensare procures. Datum Asisi III.
Kal. Junii Anno XI.*

Asisen 29 Mey 1254.

Zie de By-

voegselen.

Deze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

CLII.

. . . Scolastico Ecclesie Lessen. Leodien.
Dioc.

Sua nobis dilectus filius Martinus Clericus Nobilis Viri A. Comitis de Los petitione monstravit, quod cum nos olim obtentu Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Roman. Illustris, & ejusdem Comitis super conferenda ei Ecclesie de Warnans Leodien. dioc. decano S. Servacii in Trojecto sub certa forma nostras litteras misissemus eod. Decano committere prout ex ipsarum litterarum tenore poterat . . . Cantori Leodien. super hoc totaliter vices suas, dictus Cantor detinens ipsum negotium diutius in suspensio in eo procedere non curavit, anno & amplius jam elapso in ipsius Martini prejudicium & gravamen. Quare nobis humiliter supplicavit, ut providere super hoc paterna sollicitudine curaremus. Idcirco mandamus quatenus si est ita eundem Cantorem monere procures, ut in negotio ipso previa ratione procedat juxta priorum convenientiam litterarum. Alioquin per te vel per alium in eodem procedas negotio juxta litterarum
con-

continentiam earundem. Datum Afisii II. Kalen. Junii Anno XI.

Afifien 31 Mey 1254.

Zie

de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust

in het Pausfelyk Archiev.

CLIII.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex & semper Augustus universis ac singulis praesentia inspecturis gratiam suam & omne bonum — Datum in Castris apud Scrippi XIII. Kl. Julii Indictione XII.

Leger by Scrippi 19 Juny 1254.

Zie de Byvoegfelen.

CLIV.

Domino de Caleno Clerico Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Romm. Illustris.

Cum sicut exhibita nobis tua petitio contine-

Aa 3

bat

bat dilecti filii Magistro Nicolao dicto sciarso Canonico Cameracen. scriptori nostro super provisione tua in Regno Alamannie sub certa forma semel et iterum obtentu ipsius Regis di. exerimus scripta nostra, et te nullum adhuc de huiusmodi gratia eodem modo affecto, nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, Abates, Prepositi, Capitula et alii Ecclesiarum prelati ipsius Regni diversas indulgentias, et litteras tam a nobis, quam ab apostolica sede Legatis, per quas eadem impedi et differri valeret provisio impetrasse dicantur, provideri tibi super hoc de benignitate sedis apostolice supplicasti. Nos igitur tuis supplicationibus inclinati, presentium tibi auctoritate concedimus, ut indulgentie et littere supradicte cujuscumque tenoris existant, etiam si de ipsis et toto tenore earum de verbo ad verbum, ac de nominibus, et dignitatibus illorum, ac numero receptorum in Ecclesiis eorum in nostris litteris expressam fieri oporteat mentionem, nullum tibi quominus provisionem libere assequaris eandem juxta priorum litterarum ipsarum continentiam prejudicium valeant generare. Nulli &c.
Datum Anagnie II. Nonas Julii Anno XII.

Anagni 6 Jul. 1254.

Zie de By-

voegselen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in den Pauselyk Archiev.

CLV.

CLV.

Archiepiscopo Maguntin.

In manibus dñi. fil. . . Elēcti Spiren. quedam
 prout acceptimus. nostre littere inter alia continen-
 tes, quod nonnulli Prelati & Capitula Alaman-
 nie, prout ab antiquo consuetum est primicias
 precum Carissimi in Christo filii nostri W.
 Illustris Regis Rom. exaudientes promiserunt se
 quibusdam Clericis in beneficiis ecclesiasticis provi-
 furos, propter quod nos ejusdem supplicationibus
 inclinati sibi concessimus, quod singuli Clerici,
 quibus per hujusmodi precum primitias provideri
 promissum est, aut etiam promittetur in affectuione
 provisionum omnibus aliis, pro quibus nos, seu
 Legati nostri scripsimus sine ipsorum prejudicio
 quo ad alia preferantur, ita tamen quod sint pre-
 lationes hujusmodi singulares, nec per hoc illis,
 qui iam sunt affectuati beneficia derogetur. Tua
 itaque Fraternalitas propter concessionem istam peti-
 vit a nobis, quod in casu isto sit de beneficiis cu-
 ram animarum habentibus faciendum. Verum li-
 get non recclamus nos predictas litteras concessisse,
 tamen ipsos ad beneficia cum cura nolentes exten-
 di, tibi ac prelati & Capitulis Ecclesiarum, seu
 Monasteriorum tue Civitatis & Dioc. presentium
 auctori-

autoritate concedimus, quod non obstantibus eisdem litteris hujusmodi beneficia cum cura vacantia, vel etiam vacatura que ad collationem nostram pertinent libere personis idoneis conferatis, dummodo illis, qui super provisione sua nostras seu Legatorum nostrorum litteras impetrarunt nullum propter hoc prejudicium generetur. Datum Anagnie XI. Kalend. Augusti Anno XII.

Anagni 22 July 1254.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust in het Pausfelyk Archief.

CLVI.

. . . Abbati Monast. Lieffen. Ordinis. Benedicti Cameracen, Dioc.

Devotionis qua Romana Ecclesia venerari, & obsequialis promptitudinis qua Carissimo in Chris-

to filio nostro W. Regi Rom. Illustri sicut accepimus te reddere acceptum diceris grata merita intercedunt, ut contra concussionum molestias, que interdum non ex caritate procedunt favore apostolico muniaris. Hinc est quod nos tibi auctoritate presentium indulgemus, ut nullus ordinarius in te absque manifesta & rationabili causa excommunicationis, suspensionis vel interdicti sententiam valeat promulgare, sine speciali mandato sedis apostolice totum de verbo ad verbum tenorem hujusmodi indulgentie continente. Nos enim sententias & processus quolibet & quicquid aliud contra presentis indulti continentiam seu mentem per quemcumque ordinarium, vel delegatum, seu subdelegatum, aut executorem contigit attemptari vires decernimus non habere. Nulli &c. Presentibus post decennium &c. Datum Anagnie VIII. Kal. Augusti Anno XII.

Anagni 25 July 1254.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

CLVII.

Nobili Viro Albrico de Roman.

Animi tui satagunt enervare virtutem, & devotionis in te violare constantia, qui tibi suggerunt, vel in populo publicant nos cum Ezeliuo de Romano reconciliationis habere tractatum, per quam honori derogaretur catholice fidei Ecclesie honestati & profectibus devotorum. Adverte igitur fili astutias hominum ad fidelium subvertionem exercentium modos suos, & agnosce nos cum homine illo vel cum alio pro eo hujusmodi non habere tractatum, nec dante domino habituros, & confide non dubius, quod si umquam ille, quod vix credimus per condignam humilitatis penitentiam studuerit aliquam misericordiam promereri, numquam ad hoc per nostram elementiam, seu aliquod sue calliditatis vel simulationis ingenium pervenire valebit, ut aliquatenus ea que tibi per nos vel Carissimum in Christo filium nostrum Guillelmum Regem Rom. Illustrem concessa sunt, vel in tuum commodum constituta & per sedem Apostolicam confirmata mutantur, que omnia presentium auctoritate decernimus nullis contrariis concessionibus vel constitutionibus, seu remissionibus

*bus obstantibus perpetuo robore incommutabiliter
valitura super quo has litteras in nostre constitu-
tionis et pollicitationis indicium tibi duximus conce-
denda. Datum Anagnie Idib. Augusti Anno XII.*

Anagni 13 Aug. 1254.

Zie de

Byvoëgfelen.

Dceze Brief van Innocentius IV. be-
rust in het Pausfelyk Archiev.

CLVIII.

*Venerabilj in christo Patri. dei gratia Ar-
chiepiscopo Coloniens. Petrus miseratione diuina.
sancti Georgii ad velum aureum Diaconus Car-
dinalis apostolice sedis Legatus salutem in domino.
Ex parte dilectorum in christo fratrum domus
sancte Marie Traiectens ordinis sancte Marie
Theotonitorum, fuit propositum coram nobis. quod
venerabilis Pater . . . Episcopus tunc electus, &
Prepositus Traiectens, Ecclesiam sancti Nicolaj
de Traiecto spectantem ad eos tunc uocantem, eis
& ordini eorum sub annuo censu sex. libr. Traiec-
tens,*

B b 2

tens, eidem Preposito & alijs qui protempore fuerint annis singulis persoluen- do, pia & prouida liberalitate cum omnibus suis pertinentijs perpetuo concefferunt. edifidandi iuxta ipsam ecclesiam prout expedire uiderint, concedentes eis nichilominus liberam facultatem. saluis alijs iuribus que Idem Prepositus de dicta Ecclesia percipere consueuit! sicut in eorum litteris inde confectis; dicitur plenius contineri. Nos autem eorum supplicationibus inclinati, & defectum si quis extitit in huiusmodi concessione supplentes, ipsamque prout proinde, ac sine iuris alienj preiudicio facta est ratam & gratam habentes, eam auctoritate litterarum nostrarum duximus confirmandam. Quare Paternitate uestre presentium auctoritate mandamus. quatenus. ipsos super premissis contra confirmationis nostre tenorem non permittatis ab aliquibus indebite molestari. Molestatores huiusmodi, per censuram ecclesiasticam compescendo. Datum Antwerpie xiiij. Kal. Septemb. anno domini m. cc. liiij.

Antwerpen 20 Aug. 1254.

III

156, 219.

Dit Stuk berust in de Archieven van het
D. Huis te Utrecht.

CLIX.

CLIX.

*Wilhelmus Dei gra. Romanor. Rex semp.
Augustus. Vniuersis presentes has inspecturis gra-
tiam suam & omne bonum Tenore presentium
simpliciter & publice protestamur quod omnes mi-
nisteriales nostros ad presens infra Villam
de Wimmen manentes quos in concambium
nostrorum ministerialium quos olim infra villam
Egmondensem habuimus ab Abbate & Monasterio
recipimus Egmondensi cum omni posteritate sua
manumittimus & damus perpetue libertati. Ita
tamen quod si aliquis uel aliqui dictorum homi-
num uel ab eis descendendum ullo umquam tem-
pore uel per coniugium uel alio modo in nostri
uel alterius cuiuscumque ministerialitatis uel ser-
uitutis relapsi fuerint reciduum. De omnibus al-
lodiis eorum & prædiis infra dictam villam de
Wimmem Jacentibus nobis tanquam si essent liberi
in omnibus & per omnia seruiant. Statuimus etiam
quod nullus ministerialium extra dictam villam
Wimmem manentium predium infra eandem villam
poterit comparare nisi nobis de dicto predio tan-
quam si esset liberi hominis seruiat. si quis uero
contra hanc manumissionem & statutum nostrum
ausu temerario venire praesumpserit grauem cel-
situdinis nostrae offensam se nouerit incursum;*

In quorum omnium testimonium & euidenciam pleniorẽ presentes literas ex inde conscribi & sigillo maiestatis nostre iussimus communiri. Datum apud monasterium Egmondense ij Kal. Novembris Indictione Tertiadecima Anno domini Millesimo cc. l. quarto.

Egmond 31 Oct. 1254. Zie de Byvoegselen.

Dit Stuk berust op [de Leenkamer van den Huize van Wasfenaer.

C L X.

Petrus [miseratione diuina sancti Georgij ad sedem auream Diaconus Cardinalis apostolice sedis legatus Dilectis in Christo . . Abbatisse Martertere Serenissimi Principis domini W. Regis Romanorum Illustris & Conuentui Mon. de Rinsneborg, ordinis sancti benedicti. Traiectens dioc. Salutem in domino. Expedit interdum Religiosas per-

*personas que multis ieiunijs & vigilijs affliguntur
alicuius consolationis spiritu Recreari. ut feruen-
tius diuinum obsequium resumentes, illud conti-
nuent animo puriori. Hoc itaque digna con-
sideratione pensantes, presentium vobis aucto-
ritate concedimus ut si necessitas exigitur
& diocesano nostro expedire uidebitur a festo
sancte Crucis. usque ad festum omnium sanc-
torum. & a Natiuitate domini usque ad Purifi-
cationem bis in die corporali cibo refici ualeatis.
Nulli ergo omnino hominum liceat hanc Pagi-
nam nostre concessionis infringere uel ei ausu te-
merario contraire Siquis autem hoc attemptare
presumpserit indignationem omnipotentis dei &
beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se
nouerit incursum. Datum Leodij xvj. Kal.
Decembr. Anno domini M. cc. liij.*

Luik 16 Nov. 1254. III 237.

Dit Stuk berust onder de Rynsburgsche
Archieven.

CLXI.

Henricus dei gratia traiectens. episcopus. Omnibus presentia visuris notum facimus. quod theodericus dictus volkard cuius traiectensis in nostra & prelatorum. ac ministerialium nostrorum personaliter constitutus presentia. theoderico dicto eggard canonico. sancti iohannis presentium conseruatori proprietatem omnium rerum suarum tam mobilium quam immobilium infra muros ciuitatis traiectens. iacentium retento sibi tantummodo vsufructu liberaliter in elemosinam resignauit. ordinationem ipsarum prout expedire videbitur eidem fideliter & integraliter committendo. In cuius rei testimonium presens scriptum eidem TH. eggard. porreximus. nostro & H. abbatis sancti pauli. E. prepositi tylenfis. & w. sancti saluatoris decani. Giselberti de Sulen. stephani, de wich. & gerardi de vltra vecht militum sigillis firmiter roboratum Datum & actum traiecti. Anno domini m. cc. l. quarto. Mense nouembri.

Utrecht. Novemb. 1254.

III 197.

Dit Stuk is getrokken uit het roode Boek
van de Kerk van St. Jan te Utrecht.

CLXII.

CLXII.

Nobili Viro Albrico de Romano.

Fidei tue constantia, qua sedis apostolice inter ceteros Italie proceres benivolentiam meruisti in auribus nostris publice pro te clamat laudabilibus operum testimoniis, quibus hactenus claruit, non patientibus in oblivionem apud nos tui nominis venire memoriam, qui felicitis recordationis Innoc. P. P. predecessoris nostri sicut in apostolatus ministerio sic & in caritatis officio, licet alias immeriti succedentes in prosequendo condigne gratie premiis merita devotorum ipsius proponimus equare virtutem, & propositum adimplere. Nos enim latere non possunt jacture multiplices & pressure, quas tu, & Trevisin Civitas tuo commissa regimini propter Deum cum Ecclesia ab ipsius adversariis longo tempore usque ad amissionem bonorum, & usque ad vite discrimina pertulisti. Stat assidue ante oculos nostros, quod tu malitiam fraterne impietatis abhorrens hostem, ei te constituere locato nature federe decrevisti, quem Deo & ipsius

C c

sponsa

*sponse catholice videlicet Ecclesie fecit operum
 suorum perversitas inimicum. Certus ergo fili
 quod merita tua apud nos habentur libro illabilis
 memorie commendata. Age constanter, nec in
 honorum tuorum perseverantia fatigeris, sciens
 quod ad relevandum statum tuum & Civitatis
 predicte aliorumque Marchie Tervisin. fidelium
 intendimus in brevi favente Domino intendere
 studiose, ut saniori consilio cogatur acquiescere
 pertinacia malignorum & devotorum persistencia
 oportuno presidio convalescat. Nos autem cum
 Ezilino de Roman. quem tanquam hereticum
 olim justum Ecclesie judicium reprobavit,
 nullum reconciliationis intendimus movere tractatum,
 per quem status catholice fidei & publice salutis utilitas lederetur. Quod si aliquando
 forsitan possibile fuerit, eum condigne penitentie remedio aliquam veniam promereri,
 nullum ex hoc volumus concessionibus a Carissimo in Christo filio nostro W. Rege Rom. Illustre de bonis ejusdem E. tibi factis, & per
 sedem apostolicam confirmatis prejudicium generari, quin potius eas, quas ratas & gratas habentes,
 auctoritate apostolica confirmamus &c. (usque communimus), non obstante reconciliatione qualibet si qua ab Ecclesia eum obtinere contigerit perpetuo robore valituras. Nulli*

*ergo &c. Datum Neapoli XI. Kal. Januarii
Anno Primo.*

Napels 22 Dec. 1254. Zie de
Byvoegfelen.

Deze brief van Alexander IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

CLXIII.

*Ego Symon miles dictus de harlem Notum
facio vniuersis presentem literam inspecturis
quod dilecto meo & fideli iacobo dicto de hilse-
broeke cui in Harlem contuli decimam meam
de rauensdorp quam dominus ghysbertus dictus
scute & filij sui a parentibus meis & a me in
feodum tenuerunt libere possidendam tali condi-
tione interposita cum dictum iacobum viam vni-
uersæ carnis ingredi contigerit quod dicta deci-
ma ad seniore filium vel filiam suam semper
libere deuoluetur In cuius rei testimonium &
C c 2 munj.*

munimen presentem litteram prefato iacobo Sigilli munimine contuliroboratam datum harlem anno domini m. cc. quinquagesimo quarto, feria tertia ante circumcisonem domini.

Haerlem 29 Dec. 1254. III. 433.

448.

Dit Stuk berust op de Hollandfche
Leenkamer.

CLXIV.

*. . . Episcopo Pergamen. & . . . Priori
provinciali Fratrum Predicatorum in
Lombardia.*

*Exhibita nobis . . . Potestatis & Communis
Pergamen. petitiocontinebat, quod fel. record.
J. P. P. predecessor noster, nec non quidam
epistolice sedis legati, eorumque delegati in*
eos

eos specialiter pro eo, quod ipsi Potestas & Com-
 mune condam Fr. olim Imperat. & C. nato
 ejus ipsorumque officialibus, & sequacibus con-
 tra Ecclesiam adhaeserunt, excommunicationis,
 & in Civitatem & Dioc. Pergamen. interdicti
 sententias promulgarunt, & incurrerunt iidem
 sententias hujusmodi in predictos, & eorum se-
 quaces generaliter promulgatas, quas ad cor re-
 versi petierunt humiliter sedem apostolicam re-
 laxari. Quamvis igitur excessus hujusmodi eo
 esset puniendus severius quo diutius in hujusmo-
 di sententiis prestiterunt, nos tamen exemplum
 imitantes ipsius cujus miserationes super omnia
 opera sunt ejusdem, ac volentes mansuetudine
 temperare rigorem, relaxandi juxta formam
 Ecclesie circa excommunicatos & interdictos
 ipsos, prestito juramento de parendo mandatis
 ejusdem, hujusmodi excommunicationis & in-
 terdicti sententias discretioni vestre de qua ple-
 nam fiduciam obtinemus liberam auctoritate
 presertim concedimus potestatem. Iniuncto eis
 precipue a vobis in virtute prestiti juramenti,
 quod persecutoribus Ecclesie non adhaerebunt, nec
 prestabunt auxilium vel favorem de cetero contra
 eam, & quod Carissimo in Christo filio nostro
 W. Regi Rom. Illustri sicut dil. fil. Civis Med.

*debite fidelitatis exhibeant juramenta. Datum
Neapoli II. Nonas Januarii Anno Primo.*

Napels 4 Jan. 1255.

Zie de

Byvoegfelen.

Deeze Brief van Innocentius IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

CLXV.

*P. S. Georgii ad Velum Aureum Diac.
Card. apostolice sedis Legato.*

*Significavit nobis Carissimus in Christo filius
noster W. Rex Romanorum Illustris, quod licet
ad supplicationem ipsius, fe. re. J. P. P. pre-
decessor noster tibi dederit suis litteris in manda-
tis, ut dil. fil. Arnolde & Henrico Can. Leo-
diem. natis nob. viri . . Comitis de Los ejusdem
Regis consanguinei de beneficiis ecclesiasticis,
prout*

prout nobilitatem deceret ipsorum in Regno Almannie per te, vel per alium provideres. Contradictores &c. Quia tamen idem predecessor, re adhuc integra, rebus est humanis exemptus, dicti Canonici, nullum sunt de hujusmodi gratia comodum affecuti. Volentes igitur dicti Regis obtentu eis gratiam continuare predictam, mandamus quatenus si res ita se habet ad provisionem eorundem Canoniorum per te vel per alium auctoritate nostra procedas juxta ipsius Predecessoris continentiam litterarum. Datum Neapoli VI. Kal. Martii Anno Primo.

Napels 24 Febr. 1255. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Alexander IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

CLXVI.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus. Universis sacri Imperii fidelibus hanc

hanc paginam inspecturis gratiam suam & omne bonum. — Datum Spiræ V. Kal. martii Anno Dom. 1255.

Spiers 25 Febr. 1255:

Zie de

Byvoegselen.

CLXVII.

Wilhelmus Dei gratia Rom. Rex semper Aug. Universis presentes Literas inspecturis gratiam suam & omne bonum. Meritis sacre religionis inducimur, ut personas religiosas & loca favoris benigni gratia jugiter prosequentes earum paci atque tranquillitati, ne jurgiorum percutiantur procellis, in posterum consulamus. Hinc est quod nos Monasterium Wernevilleriense, Abbatem & Conventum & personas ibidem Domino famulantes cum omnibus bonis suis, que nunc habent, & in posterum dante Domino poterint adipisci, sub nostram & sacri Imp. protectionem recipimus specialem. Precipue bona nostra feodalia, videlicet in Udenheim sita, cum omni-

nibus juriſibus & attinentiis ſuis, que a nobis vexillorum ſollempnitate ſolent concedi, que etiam a viro nobili Gerhardo Comite de Dietsche manuque communicata Agnetis uxoris ipſius noſtra voluntate compararunt, & nos ea præfato Monafterio Wernevilleſi miſericorditer propter Deum juxta magnificentiam principalem libere contulimus, ac regali largitate univerſis noſtris in Oppenheim, Weſalia & Lutrea officiariis conſtitutis tenore præſentium firmiter injungentes, quatenus eaſdem perſonas in omnibus juriſibus, libertatibus, & conſuetudinibus ubique in Imperio, que eis fuerunt hæcenus oſervata, manuteneantur & defendantur, nec permittantur, indebite moleſtari. Si quis autem eos contra protectionis noſtre tenorem impedire audeat, vel præſumat, gravem noſtre cæſtitudinis offenſam ſe noverit incurſurum. In cujus rei teſtimonio præſens ſcriptum exinde ſcribi & ſigillo noſtre Majeſtatis juſſimus communiti. Datum Hagenaugæ VI. Idus Marcii, Indiçt. XIII. Anno Dn. M. CC. quinquageſimo quinto.

Hagenau 10 Maart 1255. III. 374, 396,
e de Byvoegſelen.

Dæze Brief is my door den Hr LAMEY
uit het Chartularium Wernerivillarienſe
MSt. medegedeelt,

D d

CLXVIII

CLXVIII.

Willelmus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus Vniuersis Sacri Imperij fidelibus presentem paginam inspecturis gratiam suam & omne bonum. Nouerit tam presens etas quam successura posteritas, quod nos de prouidentia consilii nostri locum & fundum nemoris apud Frankfort quod Lindehe dicitur in ea quantitate & estimatione quantum competit laboribus sex aratorum in ea parte ubi Nemus resecatum est, Claustro de Throno sancte Marie contulimus propter deum. Volentes ut quicquid ibidem excolere poterunt utilitatis, libere deinceps possideant & quiete. Mandamus igitur auctoritate Regia firmiter precipientes ut nullus sit qui dictum Monasterium & sorores ibidem altissimo famulantes, in predictis bonis audeat molestare seu dampnum eis aut grauamen aliquod irrogare. Quodqui facere presumpserit, iram tremendi iudicis, nostreque Celsitudinis grauem indignationem se nouerit incursum. Preterea id adiciendum duximus & nobis & Imperio in donatione huiusmodi reseruandum. quod si nos uel successores nostri emere uoluerimus predicta bona pro centum marcis possimus libere rehabere. In

cuius

cuius rei testimonium presentes litteras exinde fieri fecimus & nostro Sigillo munire. Datum Geylenhusen xv. Kal. Aprilis. Inditione XIII. Anno domini Millesimo Ducentesimo Quinquagesimo Quinto.

Gelnhausen 18 Maart 1255. III. II. IV.

227, en de Byvoegselen.

Het oorspronkelyke berust in het Dillen-
burgsche Archief.

CLXIX.

Nobili Viro Albrico de Roman. nostro & Ecclesie Romane devoto.

Exigentibus tue devotionis meritis votis tuis libenter annuimus, & in hiis que digne deposcis nos tibi benivolos exhibemus. Petitio siquidem Nobilitatis tue nobis exhibita continebat, quod felicis recordationis J. P. P. predecessor noster

D d 2

Ecce-

Etzelnum de Romano, quod de fide catholica male sentiret habens certa ratione suspectum eumque qui pluries citatus legitime ut compareret propter hoc personaliter coram ipso venire contempsit, tanquam hereticum reputans, ac illum promulgatis adversus hereticos sanctionibus subiacere decernens tibi universa bona Eccelini adjudicavit ejusdem. Cumque Carissimus in Christo filius noster W. Rex Romanor. Illustris propter premissa, & quia idem E. sibi obstinata rebellare perfidia presumebat diligenter attendens, ipsum Castris, villis, terris, possessionibus, jurisdictionibus, Vasallis, Mancipiis, & eorum pecuniis, ac universis bonis suis regali auctoritate privasset omnino, eumque in amissione illorum eadem auctoritate dampnasset tibi adjudicans universa hec, & ad te cum omni plenitudine iuris pertinere decernens, dictus Predecessor quod per Regem ipsum super hoc factum extitit per suas litteras confirmavit. Processu vero temporis dum idem predecessor memoratum E. sicut manifestum Hereticum sententialiter iudicans ipsum excommunicatum & anathematizatum cum dampnatis hereticis deputasset adscripta illis dampnationis stipendia recepturum, tandem ad tua preces predictos processus prefati Regis & suos robur obtinere decernens perpetue firmitatis, & tibi demum ipse E. Villas & omnia supra-

dicta

dicta ex habundantis cautele studio conferens & adjudicans ea tibi alias collata & adjudicata auctoritate apostolica confirmavit, intrandi & apprehendendi corporalem possessionem omnium predictorum per te vel per alios auctoritate propria contrariis constitutionibus canonicis vel cui-libet nequaquam obstantibus tibi concedens plenam & liberam p^rtestatem. Nos itaque tue sinceritatis precibus inclinati ea omnia, que idem predecessor, ac etiam Rex presatus super premissis fecerunt, constituerunt, decreverunt, & adjudicaverunt rata & firma habentes, ipsi de fratrum nostrorum consilio auctoritate apostolica confirmamus &c. (usque communimus). Tenorem autem litterarum sumptum de Registro dicti predecessoris plenius exprimentium suos, & ejusdem Regis processus super hiis habitos de verbo ad verbum presentibus fecimus annotari, qui talis est. Innocentius &c. Nulli &c. Datum Neapoli XIII. Kal. Aprilis Anno Primo.

Napels 20 Maart 1255.

Zie

de Byvoegselen.

Deeze Brief van Alexander IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

CLXX.

Wilhelmus Dei gracia Romanorum Rex semper Augustus universis sacri Imperii fidelibus, presentes literas inspecturis, gratiam suam & omne bonum — Datum Bopardie X. Kal. Aprilis. Ind. XIII. Anno Domini 1255.

Boppard 23 Maart 1255. Zie de Byvoegfelen.

Een paar anderen van den zelfden dag luiden woordelyk het zelfde, behalven dat het ééne heeft: *& semper Augustus.*

CLXXI.

*Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, Vniuersis sacri imperii Romani fidelibus presentes litteras inspecturis gratiam suam & omne bonum. Tociens regie celsitudinis sceptrum extollitur
altius*

altius & eius status a domino, a quo datur omnis potestas, feliciter gubernatur, quociens religiosa loca divino cultui dedicata pia consideratione reguntur & ad ipsorum facultates augendas favorabilis protectio principis inuenitur. Hinc est, quod nos cupientes religiosos viros . . . Abbatem & Conuentum monasterii in Halsprunen Cystericiensis ordinis benigni fauoris prosequi gratia speciali, ac ipsos uti iure ac libertate a diuis Imperatoribus & Regibus Romanis predecessoribus nostris pie concessa, eosdem & eorum Monasterium nec non & eorum bona, que nunc legitime possident & que iustis modis prestante Domino imposterum poterint adipisci, sub nostram & Imperii protectionem recipimus specialem, tenore presentium publice protestantes, quod ipsos vel eorum bona nemini commitemus, nec ulterius volumus, quod aliqua secularis persona de ipsis vel eorum bonis se aliquatenus intromittat, nec ab ipsis contra indulta priuilegiorum suorum presumat exactionem aliquam extorquere. Insuper de ipsorum industria plenam in domino fiduciam obtinentes, ipsis capellam in Altenvurt prope Nuremberg cum suis attinentiis, ut in ea faciant Domino deseruiri, possidendam committimus usque ad nostre beneplacitum voluntatis. Vnde presenti edicto uniuersis & singulis districtius inhihemus, ne quis ipsos contra hanc nostram gratiam

&

Et nostre protectionis Et inhibitionis tenorem molestare seu in aliquo perturbare presumat. Quod qui facere presumpserit, grauem indignationem nostre celsitudinis se nouerit incursum. Datum Colonie VI. Kalend. April. Indict. XIII. Anno Domini M. CC. LV.

Keulen 27 Maart 1255. Zie de Byvoegselen.

Dit Stuk berust in het Archief
Plasfenburg.

CLXXII.

Heynricus dominus de Vorne ac castellanus totius Zeelandie vniuersis presentes visuris salutem Et noscere veritatem. Nouerint uniuersi ac singuli quod nos heynrico filio arnoldi heynrico filio Witonis Et Wiffoni filio Hughonis de drencwaert presentium conseruatoribus liberam concedimus facultatem Et plenam de omni terra quam a nobis tenent iure feodali siue sit recens siue salsa aggerata vel non aggerata secundum utilitatem et voluntatem

*tantatem ipsorum quocunque modo disponendi ipsam
aggerandi fodiendi quocunque modo voluerint co-
lendi, testimonio presentium litterarum Actum
& datum Zierixee Anno domini m. cc. l. quinto
in die philippi & Jacobi Apostolorum.*

Zierikzee 1 Mey 1255. III 32,
462.

Dit Stuk berust op de Hollandfche
Leenkamer.

CLXXIII.

*Abbati in Lenin. Cistercien. Ordinis Bran-
deburgen. Dioc. & . . . Priori Provinciali Fra-
trum Predicatorum Alamannie.*

*Ex parte dilector. filiorum Nobil. virorum..
Ducis Saxonie, ac Johannis Marchionis Brande-
burgen. fuit nobis humiliter supplicatum, ut eidem
Marchioni, & Nob. mulieri . . . nate dicti Ducis*
Ee con-

contrahendi matrimonium ad invicem & confir-
mandi contractum, ac in eo licite remanendi, non
obstan. quod iidem tertia consanguinitatis linea
sunt coniuncti licentiam de benignitate sedis Apo-
stolice largiremur. Licet igitur conjugalem con-
tractum copule inter tales fieri canones districtius
interdicant, & raro, vel numquam nisi ex ma-
gne utilitatis & necessitatis causa sedes ipsa con-
sueverit impedimentum huiusmodi per dispensatio-
nis gratiam submovere, quia tamen plura propter
que sedis ejusdem clementia potest honeste ad pre-
dictam inclinari gratiam, fuerunt proposita coram
nobis presertim prompta exhibitio utilium & ma-
gnorum servitorum ab eisdem nobilibus in Ec-
clesie, ac Carissimi in Christo filii nostri W. Re-
gis Rom. Illustris generali negotio impensorum
& odiorum preteritorum fomitis in illis partibus
extinctio salutaris & cautela qua per hoc futuris
malis posse dicitur precaveri, nos eisdem Nobili-
bus omnem quam cum Deo possumus gratiam fa-
cere suadentibus, eorum meritis intendentes dis-
cretionis vestre de qua plenam in Domino fiduciam
obtinemus per apostolica scripta mandamus quate-
nus propositis huiusmodi servitorum & aliarum
necessitatum utilibus causis diligentius inquisitis,
& attente perspectis eisdem auctoritate nostra pe-
titam licentiam concedatis, cum ipsis super impe-
dimento consanguinitatis, huiusmodi dispensando,
prout

*prout vestra circumspectio secundum Deum vide-
rit expedire. Quod si non omnes &c. Datum
Neapoli nonis Maii Anno Primo.*

Napels 7 Mey 1255.

Zie de By-

voegfelen.

Deeze Brief van Alexander IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CLXXIV.

*Willelmus Dei gratia Romanorum Rex semper
Augustus vniuersis sacri Imperii fidelibus pre-
sentes litteras inspecturis. gratiam suam &
omne bonum. Ad utriusque uite felicitatem prodesse
nobis nequaquam ambigimus. si loca diuino cul-
tui mancipata curauerimus ampliare, et eorum
comodo pia intenderimus voluntate. Ea propter
dilectorum fidelium nostrorum . . Prepositi &
Capituli ecclesie Turicensis benignis supplicationi-
bus inclinati. omnia iura libertates & bonas*

*consuetudines, ipsis a diuis Imperatoribus et Regibus Romanis predecessoribus nostris pie indul-
tas, super eorum possessionibus bonis & prediis
que nunc largitione principum donatione fide-
lium & concessione siue confirmatione predictorum
predecessorum nostrorum iuste ac legitime possident,
uel in futurum emptione donatione uel con-
cessione quorumcunque iustis modis prestante do-
mino poterunt adipisci. auctoritate Regalis Culmi-
nis possidenda libere in perpetuum confir-
mamus. Tenore presentium Vniuersis & singu-
lis sub interminatione nostre gratie districtius in-
hibentes, ne quis ipsos contra hanc nostram con-
firmationem & tenorem priuilegiorum predictorum
predecessorum nostrorum impedire presumat, uel
in aliquo molestare. Quod qui facere presump-
serit, grauem indignationem Celsitudinis nostre
se nouerit incursum. Datum Egmunde. X.
Kal. Octobris Indictione xiiij. anno domini m.
cc. l. Quinto: —*

Egmond 22 Sept. 1255.

Zie de By-

voegfelen.

Dit Stuk berust in het Archief ds Stichts
zum grosfen Munster te Zurich.

CLXXV.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, Universis sacri Imperii fidelibus presentes litteras inspecturis, gratiam suam & omne bonum. — Datum per manum Magistri Arnoldi de Hollandia Præpositi Wethstariensis dilecti Protonotarii nostri apud Tulpedum VII Kalendas Noyembris Indictione XIII Anno Domini 1255. Regni vero nostri anno septimo.

Zulpich 26 Oct. 1255. Zie de Byvoegfelen.

CLXXVI.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, dilecto Principi suo Episcopo Argent. & Comiti de Waldecke Justiciario Provinciali, fidelibus suis, gratiam suam & omne bonum: — Datum in Trajecto minori XV Kal. Decembr. Anno Domini 1255.

Trajectum minus 17 Nov. 1255. Zie de Byvoegfelen.

CLXXVII.

CLXXVII.

Electo Spiren.

Exigentibus tue devotionis meritis votis tuis libenter annuimus & petitiones tuas quantum cum Deo possumus favorabiliter exaudimus. Cum igitur sicut lecta nobis tua petitio continebat, ratione Cancellarie, quam in Curia Carissimi in Christo filii nostri W. Regis Romanor. illustris obtines oporteat te Curie ipsi preeffe, ac ejus officia prout honori & utilitati ejusdem Regis expedit ordinare, nos tuis devotis supplicationibus inclinati presentium tibi auctoritate usque ad festum Sancti Michaelis proximo futurum suscipiendi consecrationis munus de speciali gratia prorogamus. constitutione de consecrandis Episcopis nuper a nobis edita non obstan. Nulli &c. Datum Laterani VI Idus Decembr. anno Primo.

Lateraan 8 Dec. 1255.

Zie|de

Byvoegfelen.

Deeze' Brief van Alexander IV. berust in het Pausfelyk Archiev.

CLXXVIII.

CLXXVIII.

Wilhelmus Dei gracia Romanorum Rex semper Augustus univcrsis Imperii fidelibus gratiam suam & omne bonum. — Datum Colonie Idus Decembris Indiccione XIV Anno domini 1255.

Keulen 17 Dec. 1255.

Zie de

Byvoegfelen.

CLXXIX.

. . . *Episcopo Brandeburgen.*

Ex parte dilecti filii Nobilium Virorum J. Marchionis Brandeburgen. & P. Ducis Polonie fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum pro sedandis discordiis, & inimicitis capitalibus sopiendis, que inter predictos Marchionem & Ducem dudum exorte fuerant velint quod nobilis vir Conradus natus ipsius Marchionis, & dilecta in Christo filia Nobilis Mulier Constantia nata ejusdem Ducis ad invicem matrimonialiter

copulentur, dispensare cum eisdem Conrado & Constantia, ut non obstante quod alter alterum quarto consanguinitatis gradu contingit matrimonium contrahere in simul libere valeant de benignitate sedis apostolice curaremus. Ideoque mandamus quatenus si speratur, quod per huiusmodi matrimonium pax & concordia inter prefatos Ducem & Marchionem proveniant, evitentur homicidia & quies, atque tranquillitatis illis partibus procurentur, tibi que constiterit quod id Karissimo in Christo filio nostro Willelmo Romanorum Regi Illustri placeat cum predictis Conrado, & Constantia ut matrimonium ad invicem contrahere libere possint impedimento non obstante predicto auctoritate nostra prout secundum Deum videris expedire. Datum Laterani XIII. Kal. Januarii anno Primo.

Lateraan 19 Dec. 1255. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Alexander IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CLXXX.

*Nobili Viro Eustachio juniore de Ródio, &
nobili muliere Agneti de Oransagnies uxore
ejus Cameracen. dioc.*

Petitio vestra nobis exhibita continebat, quod cum felicis recordationis J. Papa predecessor noster dilecto filio nostro H. tituli sancte Sabine Presbitero Cardinali tunc in Regno Alamanie Apostolice sedis Legato sub certa forma per suas litteras commisset ut cum quodam nobili de hanonia, quod quandam nobilem mulierem quarta linea consanguinitatis eum attingentem sibi possit copulare matrimonialiter dispensaret si Ecclesie, & Carissimi in Christo filii nostri G. Regis Romanor. Illustris videret negotio expedire, idem Card. Fratri Michaeli de ord. Predicatorum Insulen. commisit ut super hoc juxta formam hujusmodi cum eodem nobili dispensaret, sed dicto fratre Michaeli in negotio procedere differente, ac eodem Predecessore viam universe carnis ingresso, dictus Cardinalis de speciali mandato nostro ei viva voce facto predicto fratri Michaeli per suas litteras iterato commisit, ut juxta formam ab eodem Cardinale sibi traditam procederet in negotio memorato. Porro idem Frater Michael vobiscum qui estis de Hano.

F f

nia,

nia, ut non obstante quod attinetis vobis ad invicem quarto consanguinitatis gradu possietis matrimonialiter copulari, auctoritate concessionis hujusmodi dispensavit, sicque pretextu talis dispensationis inter vos per verba de presenti matrimonium contraxistis carnali copula subsecuta. Verum Ven. frater noster . . . Cameracensis Episcopus Dioecesanus vester, vel ejus officialis ad quem prout asseritur delatum fuit, quod hujusmodi matrimonium subsistere non valebat vos fecit propter hoc ad suam presentiam evocari. Quare nobis humiliter supplicastis, ut providere vobis super hoc paterna sollicitudine curaremus. Volentes igitur ut quod super hoc ab eodem Fratre Michaeli pretextu commissionis sibi facte a predicto Cardinale auctoritate nostra factum est robur obtineat firmitatis, processum per predictum Fratrem Michaeli super hoc habitum ratum & gratum habentes, illum auctoritate apostolica confirmamus &c. (usque communimus), vobiscum nichilominus ad cautelam auctoritate apostolica dispensantes ut gradu non obstante predicto, possitis in sic contracto matrimonio licite remanere. Nulli &c. Datum Laterani V. Idus Januarii Anno secundo.

Lateraan 9 Jan. 1256.

Zie de

Byvoegselen.

Deeze Brief van Alexander IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CLXXXI.

Episcopo Cameracen.

Petitio dil. fil. Nobilis Viri Eustachii junioris de Rodio, & nobilis Mulieris Agnetis de Trasegnies Uxoris ejus tue dioc. nobis exhibita continebat, quod cum fe. re. J. P. P. predecessor noster dilecto filio nostro II. tituli S. Sabine Presbitero Cardinali tunc in Regno Alamanie apostolice sedis Legato sub certa forma per suas litteras commisisset, ut cum quodam nobili de Hannonia, quod quamdam nobilem mulierem quarta linea consanguinitatis eum attingentem sibi possit copulare matrimonialiter dispensaret, si Ecclesie & carissimi in Christo filii nostri W. Regis Rom. Illustris videret negotio expedire idem Card. fratri Michaeli Ordinis Fratrum Predicatorum Insulen. commisit, ut super hoc juxta formam hujusmodi cum eodem nobili dispensaret, sed dicto Fratre Michaeli in negotio ipso procedere differente ac eodem Predecessore viam univarse carnis ingresso, dictus Cardinalis de speciali mandato nostro ei viva voce facto predicto fratri Michaeli per suas litteras iterato commisit, ut juxta formam ab eodem Card. sibi traditam procederet in negotio memorato. Porro idem Frater Michael

cum eisdem E. & A. qui sunt de Hanonia, ut non obstante quod attinent sibi ad invicem quarto consanguinitatis gradu possent matrimonialiter copulari auctoritate concessionis hujusmodi dispensavit sicque pretextu talis dispensationis iidem inter se per verba de presenti matrimonium contraxerunt carnali copula subsecuta. Verum tu vel officialis tuus ad quem prout asseritur delatum fuit, quod hujusmodi matrimonium subsistere non valebat, fecisti eos propter hoc ad tuam personam evocari. Quare dicti nobiles nobis humiliter supplicarunt, ut providere ipsis super hoc paterna sollicitudine curaremus. Nos igitur volentes ut quod super hoc ab eodem fratre Michaelae pretextu commissionis sibi facte a predicto Cardinali auctoritate nostra factum est robur obtineat firmitatis, processum per predictum fratrem Michaelaelem super hoc habitum ratum & gratum habentes, illum per nostras litteras duximus confirmandum nichilominus cum eisdem nobilibus ad cautelam auctoritate apostolica dispensantes, ut gradu non obstante predicto, possint in sic contracto matrimonio licite remanere. Ideoque mandamus quatenus ipsos Nobiles super hoc aliquatenus decetero non molestes. Alioquin damus Vener. fratri nostro . . . Remen. Archæepiscopo nostris litteris in mandatis, ut te a molestatione hujusmodi mentione premissa auctoritate nostra

su-

*sublato appellationis impedimento cognita veritate
compescat. Datum Laterani XIII Kalen. Fe-
bruarii Anno secundo.*

Lateraan 20 Jan. 1256. Zie de
Byvoegfelen.

Deeze Brief van Alexander IV. be-
rust in het Pausfelyk Archief.

CLXXXII.

Capitulo Hebipolen.

*Orta olim inter Ven. fratrem nostrum Iringum
Herbipolen. Episcopum & dil. fil. Henricum Elec-
tum Spiren. tam super episcopatu Herbipolen.,
quam super dampnis, injuriis, & rebus aliis co-
ram Ven. fratre nostro . . . Episcopo Prenestrin.
partibus a nobis auditore concesso materia questio-
nis, tandem nos intellecto, quod Herbipolen. Ec-
clesia occasione hujusmodi discordie multipliciter
in spiritualibus & temporalibus laboretur, ac ti-*

*mentes eam ad exinanitionis extreme profundum diuturnitate litigii devenire, dilectis filiis nostris H. tituli S. Sabine Presbitero, R. S. Angeli, & P. S. Georgii ad Vclum Aureum Diac. Card. viva voce summam ordinandi, & disponendi de questione hujusmodi, nec non dampnis, expensis, injuriis, ac omnibus aliis questionem eandem contingentibus, & que contingere possent plenam consulimus potestatem, qui visis auditis, & intellectis, que tam idem Episcopus pro se, quam magister Ditherus procurator ipsius Electi ejus nomine in eorundem Card. constituti presentia coram eis proponere voluerunt Dei nomine invocato, ordinando, pronunciando, & sententialiter declarando dicto Episcopo eundem Episcopatum Herbipolen. adiudicare curarunt prefato Electo Spiren. super ipso Episcopatu perpetuum silentium imponentes, ac mandantes nichilominus eidem, quod sibi super eodem episcopatu nullam decetero secreto vel publice moveat, vel movere faciat questionem, quinimmo Civitatem Herbipolen., Castra, Villas, ac quicquid per se vel alium tenet vel possidet, quod spectet ad eundem Episcopatum Herbipolen. ipsi Episcopo vel Nunciis suis absque difficultate quantum in eo fuerit deliberet & assignet ac absolvat de facto clericos & laicos episcopatus ejusdem ab omni juramento tam fidelitatis quam alio que dictus Electus recepit ab eis, a quibus ipsi Card. eos red-
di.*

diderunt etiam absolutos. Cassarunt preterea Card. predicti, ac cassum & irritum nunciarunt quicquid idem electus tanquam provisus electus seu prelatus Herbipolen. Ecclesie egit obligando, infeudando, locando, donando, vel quocumque modo alienando de quibuscumque bonis episcopatus predicti decernentes hujusmodi obligationes, infeudationes, locationes, seu alienationes quocumque nomine censeantur carere omni robore firmitatis. Cum igitur eundem Episcopum ad Ecclesiam Herbipolen. cum plenitudine nostre gratie remittamus, Universitatem vestram rogamus & hortamur attente, mandantes quatenus ipsum cum ad vos pervenerit recipientes ylariter & devote, ac sibi tanquam pastori vestro debitam obedientiam & reverentiam impendentes, ejus salubribus mandatis & monitis efficaciter intendatis, ita quod ipse in vobis devotionis filios, & vos in eo patrem invenisse benivolam gaudeatis. Alioquin sententiam, quam ipse rite &c. (usque observari). Datum Laterani II. Nonas Februarii Anno secundo.

In eundem modum Clero Civitatis & Dioc. Herbipolen.

In eundem modum Civitati & Dioc. Herbipolen. &c. (usque pastori vestro), debitam obedientiam & honorificentiam impendentes, ejus salubribus mandatis & monitis efficaciter intendatis, ita quod ipse &c. (usque gaudeatis). Datum &c.

In

In eundem modum Vassallis & Ministerialibus Ecclesie Herbipolen.

In eundem modum W. Regi Romanorum Illustri (usque remittamus), serenitatem Regiam rogamus, monemus & hortamur attente, quatenus eundem benigne recipiens ei prout consuetum est regalia conferas & assignes, alias ipsum tanquam nobile membrum Imperii favore regio prosequendo, ita quod celsitudinem tuam possimus exinde merito commendare. Datum &c.

In eundem modum. . . Abbati Fulden. Herbipolen. Dioc. Ordinis S. Benedicti (usque remittamus). Discretionis tue per apostolica scripta mandamus quatenus eundem Episcopum in possessionem bonorum Episcopatus ipsius inducas & tuearis inductum. Contradictores &c. Datum &c.

Lateraan 4 Feb. 1256. Zie de Byvoegfelen.

Deeze Brief van Alexander IV. berust
in het Pausfelyk Archief.

CLXXXIII.

Roberto Episcopo Virdunen.

Inter alias sollicitudines, quibus assidue premimur, cogitare nos convenit, quomodo valeamus Ecclesiarum indemnitatibus providere. Sane pe-
ti-

titio tua nobis exhibita continebat, quod cum cl.
me. W. Regi Rom. direxerimus scripta nostra;
ut regalia Ecclesie Virdunen. tuis Nunciis no-
mine tuo concederet eodem Rege nature debitum
persolvente, obtinere predicta Regalia nequivisti.
Quare nobis humiliter supplicasti, ut providere
tibi & eidem Ecclesie super hoc paterna sollicitu-
dine curaremus. Nos itaque tuis supplicationibus
inclinati tibi & eidem Ecclesie providere volentes,
Regalia hujusmodi cum Imperium vacet ad pre-
sens, vice Regia auctoritate presentium tibi duxi-
mus concedenda. Ita tamen, quod pro ipsis futuro
Regi Rom. cum per sedem apostolicam sua fuerit
electio confirmata fideliter exhibeas que consueve-
runt a tuis predecessoribus exhiberi. Datum La-
terani V Kalen. Aprilis Anno secundo.

Lateraan 28 Maart 1256. Zie de By-
voegfelen.

Deeze Brief van Alexander IV. be-
rust in het Pausfelyk Archiev.

CLXXXIV.

Eberardo Clerico Nobil. Viri . . . Comitis Irsuti Varmacen. Dioc.

Licet ea que de mandato nostro fiunt plenam in se habeant firmitatem, ut tamen intemerata consistant cum nostro fuerint presidio communita ea libenter apostolico munimine roboramus. Ea propter dilecte in Domino fili ordinationem habitam de speciali mandato nostro per dilectos filios nostros H. tituli S. Sabine presbiterum, & P. S. Georgii ad Velum Aureum Diac. Card. super questione, que vertebatur inter te & Venerab. Fratrem nostrum . . . Episcopum Warmacien., prout in eorum litteris inde confectis plenius continetur ratam & firmam habentes ipsam auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus, litterarum ipsarum tenorem de verbo ad verbum presentibus inseri facientes, qui talis est. Miseratione divina Frater Hugo tituli S. Sabine Presbiter, & Petrus S. Georgii ad Velum Aureum Diac. Card. Universis presentes litteras inspecturis salutem in Domino. Inter Ven. Patrem Episcopum Warmacien., & Eberardum Clericum Fratrem Nobilis Viri . . . Comitis Irsuti super Episcopatu Wormacien. ad quem idem E. fuerat electus olim exorta materia questionis tandem

me-

mediante cla. me. Domino W. Rege Romanorum in quem fuerat hinc inde tanquam in arbitrum concorditer compromissum hujusmodi questio de communi voluntate partium per certam ordinationem extitit terminata. Postmodum vero Dominus noster Alexander P. P. quartus ordinationem ipsam propter inconuenientiam compromissi non valere decernens decrevit nichilominus litterarum auctoritate suarum, ut de novo ea que habebantur in forma ordinationis ejusdem maxime cum de ipsius Episcopi voluntate processerit, & ad hoc juramenti vinculo se astrinxerit seruarentur, predicto autem Episcopo ad sedem apostolicam personaliter accedente, & exponente dicto Domino nostro tenuitatem reddituum Episcopatus ejusdem, ac super moderatione dicte ordinationis gratiam implorante, idem Dominus nobis viva voce commisit ut inter eosdem Episcopos & Eberardum ordinare super hiis, prout uiderimus esse pium & conueniens curaremus. Nos igitur statu & conditione partium diligentis consideratione pensatis, & volentes earum quieti consulere, ut sopita discordia inter ipsos quelibet earum ordinatione nostra merito sit contenta precipimus & ordinamus tenore presentium ipsius Episcopi super hiis specialiter interveniente consensu ut idem Episcopus centum

& quinquaginta libras Wormacien. monete, que nunc habet in usu, vel alterius que tantundem valeat si ipsa forsitan mutaretur annis singulis apud Vormaciam in terminis infra-scriptis. Videlicet medietatem dictarum Centum & Quinquaginta librarum in festo Omnium sanctorum reliquam vero medietatem in Dominica qua cantatur Letare Jerusalem eidem E. quo ad vixerit, vel ejus certo nuntio integre ac sine difficultate persolvat & eis dictus Clericus sit contentus, ita quod si forsitan idem Clericus habuerit aliqua ecclesiastica beneficia seu ecclesiasticas dignitates tantum dematur de summa dictarum Centum & quinquaginta librarum, quantum de fructibus ipsorum beneficiorum & dignitatum perceperit annuatim. Stauimus insuper, quod si eundem Episcopum ante obitum ipsius Clerici Episcopatu cedere vel decedere forte contigerit eidem Clerico de bonis ejusdem Episcopatus per successores ipsius Episcopi, qui pro tempore fuerint, vel per alios ad quorum manus ipsius episcopatus redditus pervenerint memorato Clerico quoad vixerit debeat in predictis Centum & quinquaginta libris supradictis loco & terminis pro-videri. Adicimus quoque quod si Episcopus prefatus in solutione ipsius pecunie terminis & loco predictis deficeret, & requisitus ab eodem E.,
vel

vel ejus Nuntio infra tertium diem post hujusmodi requisitionem non satisfecerint integre de predictis ipso facto ab ingressu Ecclesie sit suspensus. Precipimus insuper ut predicti Episcopus & E. inter se ulterius pacem servant, & alter alterum per se vel alios non offendant. Ut autem premissa robur obtineant firmitatis presentes litteras sigillorum nostrorum munimine fecimus roborari. Actum & Dat. Rome XII. Kal. Junii Anno Domini MCCLVI Nulli &c. Datum Anagnie Kal. Julii Anno Secundo.

Anagni 1 July 1256.
voegfelen.

Zie de By-

Deeze Brief van Alexander IV. berust
in het Pausfelyk Archiev.

CLXXXV.

Joannes dei patientia Abbas monasterii Sancti Pauli Traiectens. vniversis hec visuris salutem in domino sempiternam. Noveritis nos litteras illustri Principis domini Florencii bone memorie

Gg 3

quom-

quondam Comitum Hollandie non cancellatas non abolitas nec in aliqua parte sui viciatas vero ipsius sigillo sigillatas vidisse & de verbo ad verbum perlegisse in hec verba.

Florencius Comes Hollandie vniuersis presentes literas inspecturis Salutem. Cum dilecta mater nostra Elizabeth quondam Romanorum regina Aleydi. domicelle sue dum ipsa contraxit cum reghenboldo famulo suo ad dotem ipsius dare promiserit nonaginta. libr. hollandensium, prout in literis dicte matris nostre super hoc confectis vidimus contineri tenore presentium dicte Aleydi concedimus ut ipsa singulis annis in festo beati Martini hyemalis apud Niencoep de annona nostra ibidem recipiat duos choros siliginis qui honde appellantur quousque ipsi dictam pecuniam duxerimus exhibendam. & si forte dicta Aleydis moriatur antequam dictam pecuniam ipsi exhibuerimus volumus extunc ut liberi sui dictam siliginem recipiant donec dicta pecunia ipsis integre persoluarur. In cuius rei testimonium presens scriptum sigillo nostro duximus muniendum. datum apud Leyden anno dom. M. CC. septuagesimo in die beati mathei Apostoli.

Item literas venerabilis viri domini officialis Traiectensis dictis literis domini Comitum transfixas quarum tenor talis est.

Officialis Traiectensis vniuersis presentia visuris salutem cum noticia veritatis. Noueritis quod
in

in nostra presentia personaliter constitutus discretus vir dominus Heynricus de Reynsborch filius Aleydis presbiter recognovit coram nobis se pure propter dominum contulisse religiosi viris Commendatori & fratribus domus Teutonice commorantibus extra muros Traiectens. portionem siue partem ipsam ex successione materna contingentem virtute litere obligatorie cui hec nostra presens cedula est transfixa. In cuius rei testimonium sigillum nostrum ad petitionem dicti domini Heynrici duximus presentibus apponendum. datum anno domini M. CCC. octauo dominica post remigii.

Igitur ad petitionem predictorum Commendatoris & fratrum sigillum nostrum huic scripto apposuimus in testimonium premissorum. datum Anno domini M. CCC. Octavo sabbato post Victoris.

Leyden 1270.
voegfelen.

Zie de By-

Dit Stuk berust in de Archieven van het
D. Huis te Utrecht.

CLXXXVI.

Wj Florens Graue van holl. Orkonden al den ghenen die dese tieghenwoirdighe letteren sullen sien of horen Dat wi onse dorpe huusdunen en oudendorpe met al dien rechte. en met alle dien dat dair toe behoird alsoe als si onse sien hebben wi vercoft onsen ghetrouwen heren willaem van egmonde om derdalf hondert pond penninghe. die hi ons ghelike betaeld heeft te houden van ons en van onsen nacomelinghen te leene alsoe dat die voirseyde dorpe en goet nae dies seluen heren willaems doet. te gherairde sine erfsonen comen sullen. gheueld oec dat dese gherard sturue eer hair will syn vader dit voirghenoemde goid, so ude comen op dies selues gherards outstefone. erfsonen te houden te leene. en niet te versteruen alsoe langhe als. des selues gherards. wittachtigher kindere enich leuet behouden dien luden. die in den voirghenoemde dorpen wonen horen priuilegien die si hebben van ons, jof van onsen vader jof van onsen oude vader. en om dat dit ghestade bliue sal hebben. wi dese letteren bezegheld med onsen

zeghele. die ghegeven waren des donresdaghes
 vdir meye dach. In den jare ons heren. M.
 twailf hondertich. en drie en tachtig.

Den 29. April 1283. Zie ons II D.

bl. 169.

Dit Stuk berust op de Hollandfche

Leenkamer

CLXXXVII.

Aelbr. &c doen cond allen luden. want onse
 voirucder Coninc Willaem Graue van Hollnt.
 dien god genadich sy ghegeuen heeft den beghin-
 nen tot tfgrauenzande sulke gratie alse dat si
 syenden vry wesen sullen van allen vruchten die
 wasfen sullen bynnen hoeren houe tot tfgrauen-
 zande Soe hebben wy om salicheit onser ziele-
 nen den beghinen voirscr. die ny siin of namails
 aldaer wesen sullen, dese voirsc. gratie ghecon-
 firmeert En hebben gcloist voir ons en onsen
 nacomelingen den beghinen voirscr. en hoeren

ll h

na.

*nacomelingen alse dat sū tot ghenen daghen
 voirtan tyend gheuen en sullen van enighen
 vruchten die wasfeden op hoeren hove voirsr.
 Ende ombieden en beuelen onsen rentemeester
 van noirthollant of anders den ghenen die die
 tyende van onser weggen pleghen te ynnen dat
 sy desen beghinen voirsr. voirtan daer of laten
 berusten ende him dier tyenden of te nemen vir-
 dragen ende waer ymant die daer jeghens dede dat
 wilden wy aen him houden ende verhalen als
 aen den ghenen die ons van onser heerlicheit
 vermynderen wilde. In oirconde etc. Geg.
 jnden hage opten vyftienden dach in novembr.
 Anno M. CCCC. ende vier.*

'sHaage 15 Nov. 1404.

Zie de By-

voegselen.

Dit Stuk berust op de Holl. Leenkamer.

E I N D E

